

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Dr Gwynne Jones
Prif Weithredwr – Chief Executive

CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING	
PWYLLGOR GWAITH	THE EXECUTIVE	
DYDD LLUN 18 RHAGFYR 2017 10.00 o'r gloch	MONDAY 18 DECEMBER 2017 10.00 am	
SIAMBR Y CYNGOR SWYDDFEYDD Y CYNGOR LLANGFNI	COUNCIL CHAMBER COUNCIL OFFICES LLANGFNI	
Swyddog Pwyllgor	Ann Holmes 01248 752518	Committee Officer

AELODAU/MEMBERS

Plaid Cymru/Party of Wales

John Griffith, Llinos Medi Huws, Carwyn Jones, R Meirion Jones, Alun W Mummery, Robert G Parry, OBE, FRAGS

Annibynnol/Independent

Richard Dew, Dafydd Rhys Thomas, Ieuan Williams

COPI ER GWYBODAETH / COPY FOR INFORMATION

I Aelodau'r Cyngor Sir / To the Members of the County Council

Bydd aelod sydd ddim ar y Pwyllgor Gwaith yn cael gwahoddiad i'r cyfarfod i siarad (ond nid i bleidleisio) os ydy o/hi wedi gofyn am gael rhoddi eitem ar y rhaglen dan Reolau Gweithdrefn y Pwyllgor Gwaith. Efallai bydd y Pwyllgor Gwaith yn ystyried ceisiadau gan aelodau sydd ddim ar y Pwyllgor Gwaith i siarad ar faterion eraill.

A non-Executive member will be invited to the meeting and may speak (but not vote) during the meeting, if he/she has requested the item to be placed on the agenda under the Executive Procedure Rules. Requests by non-Executive members to speak on other matters may be considered at the discretion of The Executive.

Nodwch os gwelwch yn dda fod cyfarfodydd y Pwyllgor yn cael eu ffilmio ar gyfer eu darlledu'n fyw a'u darlledu wedyn ar wefan y Cyngor. Mae'r Awdurdod yn Rheolydd Data dan y Ddeddf Diogelu Data a bydd data a gesglir yn ystod y gweddarllediad hwn yn cael ei gadw'n unol â pholisi cyhoeddedig yr Awdurdod

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn datganiad o ddiddordeb gan Aelod neu Swyddog mewn perthynas ag unrhyw eitem ar y rhaglen.

2 **MATERION BRYD ARDYSTIWIYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU SWYDDOG A BENODWYD GANDDO**

Dim materion brys ar adeg anfon allan y rhaglen hon.

3 **COFNODION** (Tudalennau 1 - 12)

Cyflwyno i'w cadarnhau, gofnodion drafft y cyfarfod o'r Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 27 Tachwedd, 2017.

4 **BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH** (Tudalennau 13 - 26)

Cyflwyno adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaethau Democraidd.

5 **ADOLYGIAD CANOL BLWYDDYN – RHEOLI TRYSORLYS 2017/18** (Tudalennau 27 - 40)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151.

6 **TRAWSNEWID Y GWASANAETH LLYFRGELLOEDD** (Tudalennau 41 - 126)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Dysgu.

7 **LLWYBR DATBLYGU AR GYFER TAI CYNGOR – PECYNNAU DYLUNIO AC ADEILADU GAN DDATBLYGWYR** (Tudalennau 127 - 134)

Cyflwyno adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaethau Tai.

8 **CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD** (Tudalennau 135 - 136)

Ystyried mabwysiadu'r isod:-

“Dan Adran 100(A)(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, gyrru'r wasg a'r cyhoedd allan o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol oherwydd y tebygrwydd y caiff gwybodaeth ei rhyddhau a honno'n wybodaeth y gwneir eithriad ohoni yn Atodlen 12A y Ddeddf ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd sydd ynghlwm”.

9 **MODERNEIDDIO YSGOLION – ARDAL LLANGEFNI – ACHOS STRATEGOL AMLINELLLOL / ACHOS BUSNES AMLINELLLOL** (Tudalennau 137 - 204)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Dysgu.

Y PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 27 Tachwedd, 2017

YN BRESENNOL:	Y Cyngorydd Llinos Medi Huws (Cadeirydd) Y Cyngorwyr Richard Dew, John Griffith, R. Meirion Jones, Alun Mummery, R G Parry, OBE, FRAgS, Dafydd Rhys Thomas
WRTH LAW:	Prif Weithredwr Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethu a Thrawsnewid Prosesau Busnes / Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol) Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymunedau a Gwella Gwasanaethau) Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 Pennaeth Gwasanaethau Plant Rheolwr Rhaglen a Chynllunio Busnes (ar gyfer eitem 5) Rheolwr Sgriwtini (ar gyfer eitem 4) Rheolwr Gwasanaethau Llyfrgell (ar gyfer eitem 11) Rheolwr y Rhaglen Drawsnewid (CS) (ar gyfer eitemau 11, 17 a 19) Uwch Reolwr Oriol Ynys Môn (ER) (ar gyfer eitem 17) Swyddog Pwyllgor (ATH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cyngorwyr Carwyn Jones, Ieuan Williams
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cyngorwyr Kenneth Hughes, Aled Morris Jones, Gwilym O. Jones, Bryan Owen, Peter Rogers, Robin Williams

1. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Datganodd y Cyngorydd R. Meirion Jones ddi-ddordeb personol yn eitem 12 ar y rhaglen.

2. MATERION BRYN A ARDYSTIWDYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU SWYDDOG A BENODWYD GANDDO

Dim i'w hadrodd.

3. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfodydd blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar y dyddiadau canlynol i'w cadarnhau:

30 Hydref, 2017
6 Tachwedd, 2017 (Cyllideb)

PENDERFYNWYD cymeradwyo fel rhai cywir, gofnodion cyfarfodydd blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 30 Hydref, 2017 a 6 Tachwedd, 2017.

4 BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd yn ymgorffori Blaenraglen Waith y Pwyllgor hwn am y cyfnod o fis Rhagfyr, 2017 i fis Gorffennaf, 2018 i'w chymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith.

Adroddodd y Rheolwr Sgriwtini ar ran y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar newidiadau i'r Flaenraglen Waith ers y cyfnod adrodd blaenorol fel a ganlyn -

- **Eitemau newydd i'r Flaenraglen Waith**
 - Eitem 8 – Llwybr Datblygu ar gyfer Tai Cyngor - Pecynnau dylunio ac adeiladu gan ddatblygwyr. Yr eitem i'w hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod yn Rhagfyr, 2017.
 - Eitem 12 – Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid. Bydd y Pwyllgor Gwaith yn ystyried yr eitem yn ei gyfarfod ym mis Ionawr, 2018
 - Eitem 29 – Cynllun Busnes 30 Blynedd ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai a rhaglen gyfalaf 2018-19 . Yn amodol ar gadarnhad, caiff yr eitem ei hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ym mis Chwefror, 2018.
 - Eitem 30 – Cynllun Comisiynu'r Rhaglen Cefnogi Pobl. Yn amodol ar gadarnhad, caiff yr eitem ei hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ym mis Chwefror, 2018.
 - Eitem 35 – Strategaeth Trechu Tlodi (cymeradwyo'r ddogfen yn dilyn y cyfnod ymgynghori). Yn amodol ar gadarnhad, caiff yr eitem ei hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ym mis Mawrth, 2018.
 - Eitem 36 – Storfa Cynnal Tai. Yn amodol ar gadarnhad, caiff yr eitem ei hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ym mis Mawrth, 2018.
- **Eitemau sydd wedi'u gohirio i ddyddiad diweddarach ar y Rhaglen Waith**
 - Eitem 7 – Strategaeth Trechu Tlodi (cymeradwyo'r strategaeth ddrafft ar gyfer ymgynghoriad). Ailraglennwyd i'w hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod yn Rhagfyr, 2017 (o fis Tachwedd, 2017)
 - Eitem 11 – Moderneiddio Ysgolion yn Ardal Llangefni (adborth ar yr ail ymgynghoriad). Ailraglennwyd yr eitem i'w hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ym mis Ionawr, 2018
 - Eitem 13 – Datblygu Tai Fforddiadwy yng Nghaergybi. Ailraglennwyd yr eitem i'w hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ym mis Ionawr, 2018.

Adroddodd y Swyddog hefyd y bu newidiadau pellach ers cyhoeddi'r adroddiad, sef gohirio rhoi sylw i eitem 5 (Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2018/19) o gyfarfod Rhagfyr 2017 y Pwyllgor Gwaith i'w gyfarfod ym mis Ionawr, 2018 a gohirio eitem 9 (STEM Gogledd Cymru) o gyfarfod y Pwyllgor Gwaith ym mis Rhagfyr, 2017 i'w gyfarfod ym mis Ionawr, 2018.

Er gwybodaeth i rieni disgyblion yn ardal Talwrn a oedd wedi holi am yr adroddiad ar foderneiddio ysgolion yn yr ardal, eglurodd y Cadeirydd fod dwy eitem ar y Rhaglen Waith yn ymwneud â moderneiddio ysgolion yn ardal Llangefni, ond mai'r un sy'n berthnasol i'r

rhieni hyn yw eitem 11, sef canlyniad yr ail ymgynghoriad. Bydd yr eitem yn dod gerbron y Pwyllgor Gwaith ar 29 Ionawr, 2018.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r Flaenraglen Waith am y cyfnod Rhagfyr, 2017 i fis Gorffennaf, 2018 yn amodol ar y newidiadau ychwanegol a amlinellwyd yn y cyfarfod.

5 CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL – CHWARTER 2 2017/18

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Trawsnewid Corfforaethol a oedd yn ymgorffori'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 2, 2017/18 ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor Gwaith.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Corfforaethol fod perfformiad yn erbyn y dangosyddion cytunedig yn ail chwarter 2017/18 wedi bod yn gadarnhaol ar y cyfan gyda'r mwyafrif o'r dangosyddion yn perfformio'n dda yn erbyn eu targedau. Fodd bynnag, mae yna dri maes yr amlygwyd eu bod yn tanberfformio ac 'roedd y manylion i'w gweld yn adran 2.3.3 ynghyd â'r mesurau lliniaru arfaethedig gyda'r nod o sicrhau gwelliant yn Chwarter 3. Mae rhan 2.3.7 yr adroddiad yn rhoi diweddariad ar y gwelliannau yn y Gwasanaethau Plant gan eu bod yn cysylltu i mewn i'r Dangosyddion Perfformiad ar y Cerdyn Sgorio. O ran Rheoli Pobl, mae'r perfformiad o 4.25 mewn perthynas â chyfraddau absenoldeb salwch ar ddiwedd Chwarter 2 yn dangos gwelliant pellach o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2016/17. Mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn argymhell parhau gyda'r panelau herio salwch rheolaidd gyda phwyslais ar gydymffurfio â disgwyliadau polisi a chynorthwyo'r gwasanaethau penodol hynny sydd wedi methu eu targedau. Mewn perthynas â Gwasanaethau Cwsmer a'r tanberfformiad o ran ymateb i gwynion, gellir priodoli'r tanberfformiad yn bennaf i'r Gwasanaeth Plant oherwydd nad oedd wedi anfon ymatebion ysgrifenedig amserol er ei fod wedi cynnal trafodaeth gyda'r achwynwyr o fewn yr amserlen yn y rhan fwyaf o achosion. O ran rheolaeth ariannol, gwelwyd gostyngiad o £0.343m yn y gorwariant a ragwelir ar hyn o bryd o gymharu â'r chwarter cyntaf. Ceir rhagor o fanylion yn yr adroddiad monitro Chwarter 2 ar y Gyllideb Refeniw.

Adroddodd y Cynghorydd Aled Morris Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol, ar gyfarfod y Pwyllgor hwnnw a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd, 2017 a oedd wedi craffu ar y perfformiad yn Chwarter 2. 'Roedd y Pwyllgor wedi nodi, er gwaethaf y gwelliant, y rhagwelir y bydd y gyllideb refeniw yn parhau i orwario'n sylweddol erbyn diwedd y flwyddyn ac mai'r cyllidebau a oedd dan bwysau oedd rhai'r Gwasanaeth Plant a Theuluoedd a'r Gwasanaeth Dysgu. Fodd bynnag, 'roedd y ffigwr perfformiad o ran absenoldeb salwch yn galonddid i'r Pwyllgor fel oedd y gostyngiad yn nifer y plant sydd ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

Dywedodd y Cadeirydd ei bod hi'n croesawu cyfraniad y Panel Sgriwtini Cyllid sydd wedi gofyn i Benaethiaid y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd a'r Gwasanaeth Dysgu ddarparu dadansoddiad o wariant eu gwasanaethau er mwyn cael dadansoddiad manylach o'r rhesymau am y gorwariant ac i lunio cynllun gweithredu i fynd i'r afael ag ef. Mater arall sy'n bwysig o ran darparu cymorth parhaus i ofalwyr a sicrhau y gellir cwrdd â'u hanghenion gofal yw gwella perfformiad yn erbyn Dangosydd Perfformio LI / 18b - canran y gofalwyr a ofynnodd am asesiad neu adolygiad ac a gafodd asesiad neu adolygiad yn ystod y flwyddyn. Mae'r dangosydd yn dangos yn Ambr ar ddiwedd Chwarter 2.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Priffyrdd, Eiddo a Gwastraff wrth y Pwyllgor Gwaith y llwyddwyd i gynnal cyfradd ailgylchu 75% yr Awdurdod o Chwarter 1 i Chwarter 2. Mae hynny'n golygu mai hwn yw'r Awdurdod gorau yng Nghymru o ran cyfraddau ailgylchu ar hyn o bryd.

Penderfynwyd -

- **Nodi'r meysydd y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn eu rheoli er mwyn sicrhau gwelliannau i'r dyfodol fel y'u crynhowyd ym mharagraffau 1.3.1 i 1.3.4 yr adroddiad.**
- **Derbyn y mesurau lliniaru fel y'u hamlinellwyd.**

6. ADRODDIAD MONITRO CYLLIDEB REFENIW 2017/18

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 yn nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar gyfer hanner cyntaf blwyddyn ariannol 2017/18 (1 Ebrill, 2017 i 30 Medi, 2017) ynghyd â chrynodeb o'r sefyllfa a ragwelir ar gyfer y flwyddyn gyfan.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid fod y Cyngor, ym mis Chwefror, 2017, wedi gosod cyllideb net ar gyfer 2017/18 gyda gwariant net o £126.647m gan y gwasanaethau. Roedd y gyllideb ar gyfer 2017/18 yn cynnwys yr arbedion o £2.44m yr oedd yn rhaid eu gwneud. Yn seiliedig ar ffigyrau Chwarter 2, y sefyllfa ariannol gyffredinol a ragwelir ar gyfer 2017/18, gan gynnwys Cyllid Corfforaethol a'r Gronfa Treth Gyngor, yw gorwariant o £1.924m neu 1.53% o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2017/18. Mae hynny ychydig bach yn well na'r sefyllfa ar ddiwedd Chwarter 1. Mae'r rhan fwyaf o'r gorwariant oherwydd costau Rhiantu Corfforaethol a rhagwelir gorwariant o £1.89m yn y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd. Mae'r sefyllfa yn cael ei hadolygu a gobeithir y bydd y camau a gymerir yn y Gwasanaethau Plant, gan gynnwys ailstrwythuro'r gwasanaeth er mwyn canolbwyntio mwy ar ymyrraeth gynnar ac ymyrraeth ddwys, yn helpu'r gwasanaeth i reoli gwariant. Mae rhai gwasanaethau eraill yn gorwario hefyd, gan gynnwys Addysg Ganolog o ganlyniad i'r costau addysgol sy'n gysylltiedig â 5 lleoliad all-sirol newydd a chostau cludiant i'r ysgol, ynghyd â'r Gwasanaeth Priffyrdd a'r Gwasanaeth Trawsnewid sy'n gorwario'n bennaf oherwydd costau TG. Fodd bynnag, mae nifer o wasanaethau wedi tanwario ac ymhelaethir ar y rheini yn yr adroddiad. Gweithredwyd rhaglen buddsoddi i arbed yn 2016/17 gyda £983k wedi ei neilltuo ar gyfer prosiectau unigol. Hyd yn hyn, mae £217k wedi'i wario neu wedi'i ymrwymo o'r dyraniad hwn yn ystod 2017/18 ac mae'r prosiectau wedi datblygu i wahanol raddau a rhai yn agosach i gael eu cwblhau nag eraill fel yr amlinellwyd yn Atodiad CH i'r adroddiad. Mae'r dyraniad yn cynnwys £87k ar gyfer y Gwasanaeth Dysgu Gydol Oes i foderneiddio prosesau busnes a pherfformiad. Gan mai dim ond £67k y disgwylir y bydd y prosiect hwn ei angen, cynigir bod y £20k sy'n weddill yn cael ei ddargyfeirio i ariannu datblygu siop ar-lein a gwefan i Oriel Ynys Môn sydd hefyd yn brosiect buddsoddi i arbed a ddylai greu incwm ychwanegol.

Er bod y sefyllfa wedi gwella o gymharu â'r sefyllfa yr adroddwyd arni ar ddiwedd Chwarter 1, dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 fod y sefyllfa gyffredinol a ragwelir yn parhau i fod yn un o orwariant sylweddol; bydd gwaith yn cael ei wneud gyda'r holl wasanaethau yn ail hanner y flwyddyn ariannol i geisio sicrhau bod gwariant yn unol â'r cyllidebau. Pe bai'r sefyllfa bresennol yn bodoli ar ddiwedd y flwyddyn, yna bydd unrhyw orwariant ar yr adeg honno yn cael roi yn erbyn balansau cyffredinol y Cyngor; mae'r balansau hynny'n iach ar hyn o bryd a dylent helpu'r Cyngor i ariannu'r gorwariant. Fodd bynnag, nid yw'r ffigyrau a gyflwynwyd yn cymryd i ystyriaeth unrhyw bwysau ychwanegol a all godi o ganlyniad i dywydd garw yn y gaeaf; mae yna risg felly y gallai'r gorwariant fod yn uwch na'r £1.924m a ragwelir ar hyn o bryd. Daw'r sicrwydd o wybod bod cronfeydd wrth gefn y Cyngor yn ddigon i gwrdd â'r lefel hon o orwariant.

Nododd y Pwyllgor Gwaith y sefyllfa a nododd hefyd fod y Panel Sgriwtini Cyllid yn awr yn cadw golwg ar y gyllideb gyda'r bwriad o ddwyn sylw'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol at unrhyw bryderon.

Penderfynwyd -

- **Nodi'r sefyllfa sydd wedi'i nodi yn Atodiadau A a B yr adroddiad yng nghyswllt perfformiad ariannol yr Awdurdod hyd yma a'r canlyniad disgwyliedig ar gyfer 2017/18.**
- **Nodi'r crynodeb o gyllidebau Digwyddiadau Annisgwyl ar gyfer 2017/18 fel y manylir yn Atodiad C yr adroddiad.**
- **Nodi'r sefyllfa mewn perthynas â'r rhaglenni buddsoddi i arbed yn Atodiad CH gan gymeradwyo newid arfaethedig, sef bod £20k o ddyraniad £87k y Gwasanaeth Dysgu o dan y rhaglen Buddsoddi i Arbed i weithredu system rheoli gwybodaeth "ONE" yn cael ei ddefnyddio i ariannu prosiect Buddsoddi i Arbed arall gan y Gwasanaeth Dysgu, sef datblygu gwefan a siop ar-lein ar gyfer Oriol Ynys Môn.**
- **Nodi'r sefyllfa o ran arbedion effeithlonrwydd 2017/18 yn Atodiad D yr adroddiad.**
- **Nodi'r modd y caiff costau staff asiantaeth ac ymgynghorwyr eu monitro yn 2017/18 yn Atodiadau DD ac E yr adroddiad.**
- **Cymeradwyo cyfalafu costau Cyflog Cyfartal o hyd at £2.566m yn unol â Chyfarwyddyd Cyfalafu Llywodraeth Cymru sy'n effeithiol tan 31 Mawrth, 2018.**

7. ADRODDIAD MONITRO CYLLIDEB GYFALAF 2017/18 – CHWARTER 2

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 yn nodi perfformiad ariannol y gyllideb gyfalaf ar gyfer ail chwarter blwyddyn ariannol 2017/18.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid fod y Cyngor wedi cymeradwyo Rhaglen Gyfalaf o £27.630m ym mis Mawrth 2017 am y flwyddyn 2017/18 ar gyfer gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â thai, ynghyd â rhaglen gyfalaf o £12.873m ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai. Yn ogystal, ym mis Mehefin 2017 cymeradwyodd y Cyngor llithriad cyfalaf o £4.677m i'w ddwyn ymlaen o 2016/17, ac roedd llithriad a ddygwyd ymlaen hefyd o Raglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain, sef £1.758m. Ers gosod y gyllideb, ychwanegwyd cynlluniau at y rhaglen ac mae'r rhan fwyaf ohonynt yn cael eu hariannu gyda grant, a oedd yn werth cyfanswm o £1.873m. Mae'r Awdurdod wedi derbyn Cyfarwyddyd Cyfalafu hefyd ar gyfer costau Tâl Cyfartal, sef £2.566m, sy'n dod â chyfanswm y gyllideb gyfalaf ar gyfer 2017/18 i £51.377m. Fel y dangosir yn Nhabl 4.1 yr adroddiad, rhagwelir tanwariant o £17.861m yn y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2017/18 gyda £15.515m ohono'n llithro, o bosib, i Raglen Gyfalaf 2018/19 a hynny'n bennaf oherwydd tanwariant ar Brosiectau Isadeiledd Strategol Caergybi a Llangefni a phrosiect Priffyrdd newydd i Wylfa Newydd.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 y bydd y rhan fwyaf o'r llithriad ar gael yn 2018/19 ar gyfer y prosiectau hynny sydd wedi tanwario. Fodd bynnag, mae risg fechan yn gysylltiedig â'r grant cyfalaf ar gyfer yr ysgol newydd yn ardal Rhosyr oherwydd bod angen gwario £1.9m cyn 31 Mawrth, 2018. Ar hyn o bryd rhagwelir y bydd £2.7m yn cael ei wario. Fodd bynnag, pe bai unrhyw oedi i'r rhaglen o ganlyniad i dywydd gwael, yna mae posibilrwydd na fyddai modd gwario'r targed o £1.9m gan olygu y byddid yn colli'r grant. Erbyn diwedd Chwarter 2, roedd £0.384m wedi'i hawlio yn erbyn y grant ac mae

pob ymdrech yn cael ei gwneud i sicrhau bod y gwariant yn cyrraedd £1.9m cyn diwedd y flwyddyn ariannol.

Nododd y Pwyllgor Gwaith mai cynlluniau grant cyfalaf yw llawer o'r Rhaglen Gyfalaf e.e. prosiect Ffordd Gyswllt Llangefni a ariennir yn allanol yn bennaf gyda'r Cyngor yn gwneud y gwaith ar ran Llywodraeth Cymru.

Penderfynwyd nodi'r cynnydd ar wariant a'r derbyniadau yn ystod Chwarter 2 yn erbyn y gyllideb gyfalaf am 2017/18.

8. Y CYFRIF REFENIW TAI

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 yn nodi'r sefyllfa mewn perthynas â pherfformiad ariannol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer ail chwarter 2017/18.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid fod cyllideb y CRT yn cynnwys cyllid refeniw ar gyfer gwaith trwsio a chynnal a chadw ar stoc tai y Cyngor yn ogystal â chyllid ar gyfer datblygu tai cyngor newydd ar yr Ynys. Mae'r CRT wedi'i neilltuo'n arbennig i ddibenion penodol ac ni ellir trosglwyddo ei gronfeydd wrth gefn i'r Gronfa Gyffredinol. Ar y cyfan, mae sefyllfa'r CRT ar ddiwedd Chwarter 2 yn gadarn.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 fod y rhan fwyaf o'r tanwariant ar y CRT mewn perthynas â gwariant cyfalaf ac bydd yn cael ei ddwyn ymlaen i 2018/19.

Penderfynwyd nodi'r sefyllfa sy'n cael ei nodi o ran perfformiad y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer Chwarter 2 2017/18.

9. SYLFAEN Y DRETH GYNGOR AM 2018/19

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 mewn perthynas â chyfrifo sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer 2018/19.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 mai cyfrifoldeb y Pwyllgor Gwaith yw cymeradwyo'r cyfrifiadau ar gyfer gosod sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer 2018/19 ar gyfer ei ardal a rhannau ohoni – mae'n rhaid rhoi gwybod i'r cyrff codi praesept ac ardollau am y symiau hyn erbyn 31 Rhagfyr, 2017 h.y. Heddlu Gogledd Cymru a'r cynghorau tref a chymuned. Anfonir y wybodaeth hefyd at Lywodraeth Cymru er mwyn gosod y Grant Cynnal Refeniw (erbyn 22 Tachwedd, 2017) ac at ddibenion gosod sylfaen y dreth (erbyn Ionawr, 2018). Y cyfanswm a gynigir ar gyfer 2018/19 at ddibenion gosod sylfaen ar gyfer y dreth yw 30,773.31. Mae hyn yn cymharu â 30,974.83 ar gyfer 2016/17 ac mae'n gwmp o 0.07%. a allai fod oherwydd nifer o resymau e.e. goramcangyfrif nifer yr anheddau treth gyngor yn 2017/18, cynnydd yn nifer y bobl sengl sy'n hawlio disgownt a / neu apeladau yn erbyn band treth gyngor, gan arwain, o bosib, at ostyngiad yn y sylfaen ar gyfer y Dreth Gyngor. Bu newidiadau sylweddol yn sylfaen y dreth i ddibenion gosod treth yn 2018/19 mewn perthynas ag eiddo y codir premiwm arnynt o gymharu â 2017/18. O ran eiddo y codir premiwm arnynt, bu gostyngiad yn nifer yr eiddo sydd wedi bod yn wag am gyfnod hir (550 yn 2017/18 i lawr i 449 yn 2018/19) tra bu cynnydd yn nifer yr ail gartrefi y codir premiwm arnynt (1,455 yn 2017/18 yn codi i 1,754 yn 2018/19). Mae hwn yn gynnydd o 9.88% yn elfen premiwm y sylfaen dreth i

ddibenion trethu ond nid yw'n ddigon i atal gostyngiad bach iawn yn y dreth at ddibenion gosod trethi.

Penderfynwyd -

- **Nodi cyfrifiad sylfaen y Dreth Gyngor gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 fydd yn cael ei ddefnyddio gan Llywodraeth Cymru ar gyfer cyfrifo'r Grant Cynnal Refeniw i Gyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn 2018/19, sef 30,663.09. (Rhan E6 o Atodiad A i'r adroddiad)**
- **Cymeradwyo'r cyfrifiad at ddiben pennu Sylfaen y Dreth Gyngor gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 am y cyfan o'r ardal ac am rannau ohoni dros y flwyddyn 2018/19 (Rhan E5 o Atodiad A i'r adroddiad)**
- **Yn unol â Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1972 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor (Cymru) 1995 (SI19956/2561) fel y cawsant eu diwygio gan SI1999/2935 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) a'r Dreth Gyngor (Dosbarthiadau Rhagnodedig o Anheddau) (Cymru) (Diwygiad) 2004 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrif Sylfaen y Dreth Gyngor (Cymru) (Diwygiad) 2016, y cyfansymiau y mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi eu cyfrif fel Sylfaen y Dreth am 2018/19 fydd 30,773.31, ac fel a restrwyd yn nhabl 3 yr adroddiad am y rhannau o'r ardal.**

10. CYNLLUN GOSTYNGIADAU'R DRETH GYNGOR AR GYFER 2018/19

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 mewn perthynas â Chynllun Gostyngiadau'r Dreth y Cyngor ar gyfer 2018/19.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 bod y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor y gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith ei gymeradwyo yn gyson â'r Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a gymeradwywyd bob blwyddyn gan y Cyngor Llawn ac sydd wedi bod mewn grym ers blwyddyn ariannol 2014/15, heblaw am y newid a argymhellir bod y Cyngor yn defnyddio ei ddisgresiwn o dan y ddeddfwriaeth berthnasol fel bod y Cynllun ar gyfer 2018/19 ymlaen yn diystyru'r holl daliadau a wneir o dan Gynllun Cymorth Gwaed Heintiedig Cymru yn unol â'r canllawiau a ddarparwyd gan Llywodraeth Cymru (Atodiad A i'r adroddiad).

Penderfynwyd argymell i'r Cyngor Llawn yn ei gyfarfod ar 12 Rhagfyr, 2017 -

- **Na ddylai'r Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor cyfredol gael ei adolygu na'i newid am gynllun arall, heblaw bod y Cyngor Llawn yn defnyddio ei ddisgresiwn o dan Adran 13A o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1972 y bod ei Gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor am 2018/19 ymlaen yn diystyru taliadau a wneir o dan Gynllun Cymorth Gwaed Heintiedig Cymru (CCGHC).**
- **Ei fod yn mabwysiadu'r Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor cyfredol (efo'r newid sy'n cael ei argymell uchod) yn ffurfiol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2018/19.**
- **Ei fod yn awdurdodi'r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 i wneud trefniadau gweinyddol fel bod pob newid blynyddol ar gyfer uwchraddio ffigyrau ariannol neu adolygiad technegol mewn unrhyw reoliad/reoliadau sy'n diwygio yn cael eu hadlewyrchu yng Nghynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor y Cyngor ac am bob blwyddyn ddilynol ac hefyd i gymryd ystyriaeth o'r newidiadau**

angenrheidiol i reoliadau gostyngiadau'r dreth gyngor wrth ddefnyddio'r ddiystyriaeth ychwanegol o daliadau a wneir o dan CCGHC.

11 TRAWSNEWID Y GWASANAETH LLYFRGELL

Cynigiodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Addysg, Llyfrgelloedd, Ieuenctid a Diwylliant y dylid gohirio ystyried y mater hwn tan gyfarfod y Pwyllgor Gwaith ym mis Rhagfyr, 2017 a chytunwyd i wneud hynny.

Penderfynwyd gohirio ystyried y mater tan gyfarfod y Pwyllgor Gwaith ym mis Rhagfyr, 2017.

12. 30 AWR O OFAL PLANT AM DDIM

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Dysgu yn gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo ymestyn yr ardaloedd peilot ar gyfer y cynnig gofal plant am ddim a gytunwyd ym mis Chwefror, 2017 yn unol â'r meini prawf.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Addysg, Llyfrgelloedd, Ieuenctid a Diwylliant y dylid croesawu'r bwriad i ehangu'r cynllun ar y sail bod helpu teuluoedd trwy ddarparu gofal plant fforddiadwy, hyblyg ac ansawdd uchel yn cefnogi adfywiad economaidd, yn lleihau'r pwysau ar incwm teuluol ac yn helpu rhieni i fynd i weithio ac yn lleihau'r risg bod teuluoedd yn byw mewn tlodi. Mae hefyd yn helpu lles plant trwy roi profiadau positif a gwerthfawr iddynt yn eu plentynod.

Nododd y Pwyllgor Gwaith fod Ynys Môn yn gwerthfawrogi bod yn fabwysiadwr cynnar ar gyfer y cynllun gofal plant 30 awr ynghyd â Gwynedd; mae'n ddarpariaeth werthfawr a fydd, yn y pen draw, yn dod â manteision i deuluoedd ar draws yr Ynys.

Penderfynwyd cymeradwyo ymestyn ardaloedd peilot y Cynllun Gofal Plant fel yr amlinellir yn Rhan 1 a Rhan 2 yr adroddiad yn dilyn derbyn cadarnhad gan Lywodraeth Cymru.

13 ARCHWILIAD AGGCC O'R GWASANAETHAU PLANT YM MÔN – ADRODDIAD CYNNYDD CHWARTEROL AR Y CYNLLUN GWELLA

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor, adroddiad y Pennaeth Dros Dro ar gyfer y Gwasanaethau Plant yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am weithredu Cynllun Gwella'r Gwasanaethau Plant.

Dywedodd y Cadeirydd a'r Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol fod y gwaith o ailstrwythuro'r Gwasanaeth wedi cael ei wneud a bod hynny wedi arwain at grwpiau ymarfer llai a arweinir gan Arweinydd Ymarfer, sy'n hwyluso mynediad at gyngor, cymorth ac arweiniad gan reolwyr. Mae'r Tîm Teuluoedd Gwydn bellach wedi'i staffio'n llawn ac mae'n gweithio gydag 8 o deuluoedd i atal teuluoedd rhag chwalu ac i gefnogi plant sy'n byw gartref. Mae'r gwaith recriwtio yn mynd rhagddo a phenodwyd Rheolwr Gwasanaeth ar gyfer Ymyrraeth Gynnar ac Ataliaeth ac Arweinwyr Ymarfer. Maent oll wedi cychwyn yn eu swyddi ers diwedd yr haf / dechrau'r hydref. Mae saith o weithwyr cymdeithasol newydd wedi cael eu recriwtio hefyd.

Dywedodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethu a Thrawsnewid Prosesau Busnes / Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol) bod y broses wella ar y trywydd iawn; mae

gweithgareddau'n parhau i ganolbwyntio ar wella ymarfer gwaith cymdeithasol fel elfen allweddol ar gyfer gwella gwasanaethau i deuluoedd a'u plant yn ogystal â chost-effeithiolrwydd cyffredinol. Er bod yr adroddiad yn adlewyrchu'r sefyllfa fel yr oedd ym mis Hydref, 2017 'roedd y Cynllun Gwella a oedd ynghlwm yn dangos y cynnydd hyd at Awst, 2017; caiff y cynllun gwella ei ddiweddarau yn unol â hynny a chyflwynir y fersiwn wedi'i diweddarau i'r Pwyllgor Sgriwtini a'r Pwyllgor Gwaith. Paratowyd adroddiad cynnydd hefyd ar gyfer AGGCC flwyddyn ar ôl yr arolygiad gwreiddiol; bydd Panel Gwella Gwasanaethau Plant yn rhoi sylw i'r adroddiad hwnnw a rhoddir diweddariad i'r Pwyllgor Sgriwtini a'r Pwyllgor Gwaith yn y Flwyddyn Newydd.

Adroddodd y Cynghorydd Aled Morris Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ôl o gyfarfod y Pwyllgor ar 13 Tachwedd. Er bod y Pwyllgor wedi nodi bod swyddi yn parhau i fod yn wag yn y gwasanaeth fel y nodwyd gan y Panel Gwella Gwasanaethau Plant, cadarnhaodd bod y Pwyllgor yn fodlon â chyflymder a chynnydd y gwelliant. Roedd y Pwyllgor hefyd wedi awgrymu y gallai ymagwedd fwy rhagweithiol tuag at recriwtio sicrhau gwell canlyniadau trwy gysylltu yn uniongyrchol ag ysgolion a phrifysgolion. Dywedodd y Cynghorydd Aled Morris Jones ei fod eisiau cydnabod y weledigaeth a'r gwaith caled a oedd wedi dod â'r gwasanaeth cyn belled.

Penderfynwyd cadarnhau bod y Pwyllgor Gwaith yn fodlon gyda'r camau a gymerwyd gan y Gwasanaethau Plant a chyflymder y broses mewn perthynas â'r cynnydd a wnaed gyda'r Cynllun Gwella Gwasanaeth.

14 STRATEGAETH RHEOLI ASED AU – TAI CYNGOR

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith, adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai yn ymgorffori Strategaeth Rheoli Asedau 2018-23 ar gyfer Tai Cyngor [Cyfrif Refeniw Tai].

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Tai a Chynorthwyo Cymunedau fod y Strategaeth Rheoli Asedau yn diffinio dull yr Awdurdod o reoli asedau'r Cyfrifon Refeniw Tai (CRT). Hon yw'r strategaeth gyntaf o'r fath gan yr Awdurdod ac mae'n canolbwyntio ar y tair thema ganlynol:

- Buddsoddi yn y stoc – cynnal y stoc tai i safon sy'n cwrdd ag anghenion cwsmeriaid a gofynion busnes a gofynion rheoleiddio, yn enwedig Safonau Ansawdd Tai Cymru.
- Rheoli Asedau mewn modd Gweithredol – gwella perfformiad eiddo a allai fod yn perfformio'n wael o ran ffactorau cymdeithasol, economaidd neu amgylcheddol.
- Cefnogi amcanion ehangach – cyfrannu at flaenoriaethau corfforaethol yn ogystal â chydymffurfio â gofynion rheoleiddiol mewn perthynas â'r stoc gyfredol ynghyd â chynlluniau datblygu newydd i gynyddu opsiynau tai a hyrwyddo'r gallu i fyw'n annibynnol o fewn cymunedau.

Dywedodd y Cynghorydd Aled Morris Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Corfforaethol, fod y Pwyllgor, wedi cymeradwyo'r strategaeth yn ei gyfarfod ar 13 Tachwedd tra'n tynnu sylw at effaith bosib cyflwyno'r Credyd Cynhwysol ar denantiaid tai cyngor. Roedd y Pwyllgor wedi mynegi pryder hefyd ynghylch teuluoedd mewn tlodi tanwydd ac wedi gofyn am adroddiad ar gynlluniau'r Gwasanaeth Tai i'w cefnogi. Ychwanegodd y Cynghorydd Aled Morris Jones fod y ddarpariaeth ar gyfer parcio yn fater sy'n codi dro ar ôl tro a'i fod yn effeithio ar y rhan fwyaf o stadau a bod angen edrych arno.

Penderfynwyd cymeradwyo'r Strategaeth Ddrafft Rheoli Asedau y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer 2018-2023

15. TREFNIADAU DIRPRWYO FEL Y GALL Y CYNGOR GYMRYD RHAN YN YR ARCHWILIAD O GEISIADAU AR GYFER PROSIECT WYLFA NEWYDD A PHROSIECT CYSYLLTIAD GOGLEDD CYMRU DAN DDEDDF CYNLLUNIO 2008

Cyflwynwyd adroddiad ar y cyd gan y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymunedau a Gwella Gwasanaethau) a'r Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd yn ceisio cefnogaeth y Pwyllgor Gwaith i dirprwyo pwerau penodol i swyddogion hwyluso cyfranogiad y Cyngor yn y prosesau Caniatâd Datblygu sy'n gysylltiedig â Phrosiect Wylfa Newydd Pŵer Niwclear Horizon a Phrosiect Cysylltiad Gogledd Cymru gan y Grid Cenedlaethol.

Dywedodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymunedau a Gwella Gwasanaethau) nad yw holl swyddogaethau'r Cyngor o dan Ddeddf Cynllunio 2008 wedi'u dirprwyo ar hyn o bryd ac felly maent wedi'u cadw i'r Cyngor Llawn; felly mae'n rhaid sefydlu trefniadau dirprwyo fel y gall y Cyngor gwrdd ag amserlenni heriol mewn cysylltiad â'r broses o archwilio Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) ar gyfer Prosiect Wylfa Newydd Pŵer Niwclear Horizon a'r Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru gan y Grid Cenedlaethol. Ystyrir bod y trefniadau dirprwyo y gofynnir amdanynt ac a amlinellir yn yr adroddiad yn sicrhau cydbwysedd priodol rhwng gofyn am gymeradwyaeth yr Aelodau ynghylch yr egwyddorion allweddol a'r penderfyniadau polisi y bydd angen eu gwneud trwy gydol y broses ac yna caniatáu i Swyddogion gymeradwyo'r dogfennau terfynol er mwyn sicrhau y gellir cyflwyno ymatebion yn unol â'r amserlen. Mae angen trefniadau dirprwyo pellach o'r swyddogion a enwir i Swyddogion eraill hefyd i ganiatáu i swyddogion allu cynrychioli'r Cyngor yn effeithiol yn y broses, e.e. mewn gwrandawriadau llafar.

Nododd y Pwyllgor Gwaith mewn perthynas ag argymhelliad 2 yn yr adroddiad nad yw caniatáu gwyro oddi wrth y polisi dwyieithrwydd ar gyfer dogfennau, sylwadau a chyflwyniadau fel rhan o'r broses DCO yn cael ei wneud ar chwarae bach ac ni fydd hynny ond yn digwydd yn yr amgylchiadau hynny lle bydd amserlenni tynn / dyddiadau cau yn golygu ei bod yn anodd neu'n amhosib i ddarparu dogfennau dwyieithog erbyn dyddiad penodol. Dylid pwysleisio fodd bynnag y bydd yr holl ddogfennau sy'n ymwneud â'r broses DCO ar gael yn yr iaith Gymraeg.

Nododd y Pwyllgor Gwaith ymhellach ei fod yn dymuno i'r dirprwyaethau a gynigir (argymhellion 1 a 3) gael eu gweithredu mewn ymgynghoriad â'r Dirprwy Arweinydd a'r Aelod Portffolio ar gyfer Prosiectau Mawr a Datblygu Economaidd.

Penderfynwyd argymell y canlynol i'r Cyngor Llawn -

Bod y Cyngor:

- **Yn dirprwyo i'r Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaeth, Cymuned a Gwella Gwasanaeth) mewn ymgynghoriad â'r Dirprwy Arweinydd yr awdurdod i gynnal pob trafodaethau budd-dal cymunedol anstatudol a, lle mae amser (yn ei barn hi) o'r hanfod, i wneud unrhyw benderfyniadau perthnasol i bob un trafodaethau o'r fath mewn cysylltiad â, neu'n deillio o un neu ddau o'r prosiectau dan sylw sef Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru o'r Grid Cenedlaethol a Phrosiect Adeilad Niwclear Wylfa Newydd.**
- **Ymadael o'r polisi dwyieithog ar gyfer dogfennau, sylwadau a chyflwyniadau a wnaed fel rhan o'r broses Orchymyn Caniatâd Datblygu lle mae'n bwysig neu**

oherwydd amserlenni, yn amhosibl i swyddogion gydymffurfio â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor a lle mae'r Prif Weithredwr yn cymeradwyo ymadawiad o'r fath. I nodi fodd bynnag y bydd y cyfan o'r ddogfennaeth ar gael yn yr iaith Gymraeg.

- Dirprwyo i'r Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd mewn ymgynghoriad â'r Aelod Portffolio Prosiectau Mawr a Datblygu Economaidd y dasg o ymgymryd â holl swyddogaethau statudol y Cyngor o dan Ddeddf Cynllunio 2008 fel yr Awdurdod Lleol a'r Awdurdod Cynllunio mewn cysylltiad â, neu'n deillio o un neu ddau o'r prosiectau dan sylw sef Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru y Grid Cenedlaethol a Phrosiect Adeilad Niwclear Wylfa Newydd.
- Yn caniatáu i'r dirprwyaethau a gynigir ym mharagraffau 1 a 3 uchod ac unrhyw gamau gweithredu sydd i'w cymryd oddi tanynt gael eu dirprwyo ymhellach i unrhyw swyddog o'r Cyngor gan y swyddogion y mae'r pwerau wedi eu dirprwyo iddynt.

16. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd -

O dan Adran 100 (A) (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, cau allan y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail y gallai olygu datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Atodlen 12A y Ddeddf a'r Prawf Budd y Cyhoedd fel y cyflwynwyd nhw.

17. TRAWSNEWID Y GWASANAETH DIWYLLIANT – ORIEL YNYS MÔN

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith, adroddiad y Pennaeth Dysgu yn nodi'r cynnydd hyd yma yn Oriol Ynys Môn mewn perthynas â gweithredu ei Gynllun Busnes tair blynedd. Roedd yr adroddiad yn amlinellu crynodeb o'r cynnydd a wnaed yn erbyn y targed ar gyfer blwyddyn gyntaf y cynllun busnes ynghylch pob un o'r chwe nod corfforaethol.

Adroddodd y Cynghorydd Gwilym O. Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio o gyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar 14 Tachwedd pan roddwyd sylw i'r adroddiad cynnydd ar Gynllun Busnes Oriol Ynys Môn. 'Roedd y Pwyllgor wedi craffu ar y data perfformiad a gyflwynwyd ac wedi gwneud awgrymiadau ar gyfer cynyddu nifer yr ymwelwyr a chynhyrchu incwm yn ogystal ag edrych ar arferion mewn amgueddfeydd eraill yn y rhanbarth fel y gellid eu cymharu. At ei gilydd, roedd y Pwyllgor Sgriwtini yn fodlon â'r cynnydd a wnaed.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad ar y cynnydd hyd yma yn Oriol Ynys Môn mewn perthynas â'r Cynllun Busnes a'r targedau.

18. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd -

O dan Adran 100 (A) (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, cau allan y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail y gallai olygu datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Atodlen 12A y Ddeddf a'r Prawf Budd y Cyhoedd fel y cyflwynwyd nhw.

19. TRAWSNEWID Y GWASANAETH DIWYLLIANT

Cyflwynwyd i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith, adroddiad ar y cyd gan y Pennaeth Dysgu a'r Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo yn nodi'r cefndir a'r ystyriaethau mewn perthynas â'r bwriad i drosglwyddo Carchar a Llys Biwmares i Gyngor Tref Biwmares.

Penderfynwyd gweithredu yn unol ag argymhelliad yr adroddiad.

**Y Cynghorydd Llinos Medi Huws
Cadeirydd**

1

DRAFT

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	18 Rhagfyr 2017
Pwnc:	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith
Aelod(au) Portffolio:	Cyng Llinos Medi
Pennaeth Gwasanaeth:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth – Busnes y Cyngor / Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Huw Jones, Pennaeth Gwasanaethau Democraidd 01248 752108 JHuwJones@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

Yn unol â'i Gyfansoddiad, mae'n ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi blaenraglen waith a'i diweddarau'n rheolaidd. Cyhoeddir blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith yn fisol er mwyn galluogi Aelodau'r Cyngor a'r cyhoedd weld pa benderfyniadau allweddol y mae'r Pwyllgor yn debygol o'u gwneud dros y misoedd i ddod.

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith:

gadarnhau'r blaenraglen waith atodol ar gyfer y cyfnod **Ionawr – Awst 2018**;

Adnabod unrhyw faterion ar gyfer cael mewnbwn penodol ac ymgynghoriad gyda Phwyllgorau Sgriwtini'r Cyngor a chadarnhau'r angen i'r Pwyllgorau Sgriwtini ddatblygu eu rhaglenni gwaith i gefnogi rhaglen waith y Pwyllgor Gwaith;

Nodi bod blaenraglen waith y Pwyllgor Gwaith yn cael ei diweddarau'n fisol a'i chyflwyno fel eitem safonol yn fisol i'r Pwyllgor Gwaith.

* Allwedd i'r Categoriâu:
Strategol – cynlluniau a mentrau allweddol corfforaethol
Gweithredol – darparu gwasanaethau
Er gwybodaeth

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

-

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith cyn cyhoeddi pob diweddariad er mwyn cryfhau atebolrwydd a threfniadau blaengynllunio.

D – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydyw.

DD – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Amherthnasol.

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?

Beth oedd eu sylwadau?

1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Mae blaenraglen waith y Pwyllgor Gwaith yn cael ei thrafod yn fisol yng nghyfarfodydd y Penaethiaid Gwasanaeth (eitem safonol ar y rhaglen). Fe'i chylchredir yn rheolaidd hefyd i Benaethiaid Gwasanaeth er mwyn ei diweddarau.
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
5	Adnoddau Dynol (AD)	
6	Eiddo	
7	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	
8	Sgriwtini	
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol.
10	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	Amherthnasol.

* Allwedd i'r Categoriâu:

Strategol – cynlluniau a mentrau allweddol corfforaethol

Gweithredol – darparu gwasanaethau

Er gwybodaeth

F – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

FF - Atodiadau:

Blaenraglen waith y Pwyllgor Gwaith: Ionawr – Awst 2018.

G - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

--

* *Allwedd i'r Categoriâu:*
Strategol – cynlluniau a mentrau allweddol corfforaethol
Gweithredol – darparu gwasanaethau
Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

Mae blaenraglen waith y Pwyllgor Gwaith yn galluogi Aelodau'r Cyngor a'r cyhoedd weld pa benderfyniadau allweddol y mae'r Pwyllgor yn debygol o'u gwneud dros y misoedd i ddod.

Mae modd i benderfyniadau gweithredol gael ei gwneud gan y Pwyllgor Gwaith llawn yn gweithredu fel corff cyfunol neu gan aelodau unigol o'r Pwyllgor Gwaith yn gweithredu trwy hawliau dirprwyiedig. Mae'r blaenraglen waith yn cynnwys gwybodaeth am y penderfyniadau a geisir, pwy fydd yn gwneud y penderfyniadau a phwy yw'r Swyddogion a'r Deilyddion portffolio arweiniol ar gyfer pob eitem.

Tudalen 16

Dylid nodi, fodd bynnag, bod y blaenraglen waith yn ddogfen hyblyg, gan nad oes modd gwybod am yr holl eitemau y bydd angen penderfyniad arnynt gymaint â hyn ymlaen llaw ac efallai bydd angen newid yr amserlen ar gyfer rhai materion er mwyn cwrdd â blaenoriaethau newydd ayyb. Oherwydd hyn, fe adolygir yn rheolaidd y rhestr o eitemau sydd wedi'u cynnwys.

Yn achlysurol, bydd angen cyflwyno adroddiadau am drafodion eiddo penodol, a hynny yn unol â Pholisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau. Oherwydd dylanwad y farchnad allanol, nid yw'n bosibl dynodi amseriad adroddiadau fel hyn ymlaen llaw.

Amlinellir blaenraglen waith y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y cyfnod **Ionawr – Awst 2018** ar y tudalennau dilynol.

* *Allwedd:*

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswilt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
Ionawr 2018						
1	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor	Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018
2	Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn - Cyfrifon a Diweddariad		Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith		Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018
3	Moderneiddio Ysgolion – Ardal Llangefni – Sylwadau yn dilyn yr ail ymgynghoriad (Ysgol y Graig ac Ysgol Talwrn)		Dysgu	Delyth Molyneux Pennaeth Dysgu Cyng R Meirion Jones		Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018
4	Moderneiddio Ysgolion – Adroddiad Cynnydd (gan gynnwys ysgolion hefo llai na 120 mewn nifer o ddisgyblion) Cytuno'r cyfeiriad strategol.		Dysgu	Delyth Molyneux Pennaeth Dysgu Cyng R Meirion Jones	Sesiwn Briffio Aelodau (l'w gadarnhau)	Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018

Tudalen 17

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddariwyd 6 Rhagfyr 2017

Tudalen 18

Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswilt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
5	Trefniadau Diogelu Rhag Colli Rhyddid		Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi	Sesiwn Briffio Aelodau 4 Ionawr 2018	Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018	
6	Datblygu Tai Fforddiadwy yng Nghaerdybi		Shan Lloyd Williams Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun W Mummery		Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018	
7	STEM Gogledd Cymru	Penderfyniad cyfunol i'r Pwyllgor gan fod y cyfraniad y tu hwnt i beth sydd wedi'i gytuno eisoes ar gyfer 2017/18.	Rheoleiddio a Datblygu Economaidd Dylan Williams Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd Cyng Carwyn Jones Cyng Meirion Jones		Pwyllgor Gwaith 29 Ionawr 2018	
Chwefror 2018						
8	Dileu Dyledion sydd dros £5,000 mewn gwerth Cymeradwyo dileu dyledion.	Deilydd Portffolio Cyllid a'r Swyddog Adran 151	Adnoddau Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith		Penderfyniad dirprwyedig 28 Chwefror 2018	
9	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democraidd Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddariad 6 Rhagfyr 2017

Tudalen 19

	Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswilt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
10	Monitro Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf 2017/18 – Ch3 (S) Adroddiad monitro ariannol chwarterol.	Mae hwn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith llawn gan ei fod yn rhoi sicrwydd am y sefyllfa ariannol gyfredol ar draws y Cyngor.	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith	I'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
11	Cyllideb 2018/19 (S) Mabwysiadu cynigion terfynol i'w hargymell il'r Cyngor Sir.	Mae hyn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith gan ei fod yn dod o fewn Fframwaith Gyllideb y Cyngor.	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith	5 Chwefror 2018	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	28 Chwefror 2018
12	Ffioedd a Thaliadau 2018/19	Mae hyn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith gan ei fod yn dod o fewn Fframwaith Gyllideb y Cyngor.	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
13	Arian Wrth Gefn Diweddariad o'r sefyllfa mewn perthynas ag Arian Wrth Gefn.	Mae hwn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith llawn gan ei fod yn rhoi sicrwydd am y sefyllfa ariannol gyfredol.	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

Tudalen 20

Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswilt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
14 Polisi Rhyddhad Dewisol rhag y Dreth Fusnes Mabwysiadu polisi newydd yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus.	Mae angen penderfyniad cyfunol gan y Pwyllgor Gwaith o ran manylu ar y rhyddhad ychwanegol rhag y dreth fusnes i'w ddyrannu i elusennau a sefydliadau sydd ddim yn gwneud elw	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith	1 Rhagfyr 2017	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
15 Strategaeth Rheoli Trysorlys 2018/19 Mabwysiadu strategaeth ar gyfer y flwyddyn ariannol newydd.	Mae hyn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith gan ei fod yn dod o fewn Fframwaith Gyllideb y Cyngor.	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith	I'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	28 Chwefror 2018
16 Taliadau am Wasanaethau Di-Breswyl 2018/19 Cymeradwyaeth.	Mae angen penderfyniad cyfunol gan fod y mater yn ymwneud ag ystyriaethau ariannol materol berthnasol.	Gwasanaethau Oedolion	Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
17 Ffi Safonol ar gyfer Cartrefi Preswyl y Cyngor Sir yn ystod 2018/19 Cymeradwyaeth.	Mae angen penderfyniad cyfunol gan fod y mater yn ymwneud ag ystyriaethau ariannol materol berthnasol.	Gwasanaethau Oedolion	Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

	Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswllt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
Tudalen 21	18 Ffioedd Cartrefi Preswyl a Nyrsio yn y Sector Annibynnol 2018/19 Cymeradwyaeth.	Mae angen penderfyniad cyfunol gan fod y mater yn ymwneud ag ystyriaethau ariannol materol berthnasol.	Gwasanaethau Oedolion	Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
	19 Graddfeydd Talu am wasanaethau Gofal Cartref annibynnol yn ystod 2018/19 Cymeradwyaeth.	Mae angen penderfyniad cyfunol gan fod y mater yn ymwneud ag ystyriaethau ariannol materol berthnasol.	Gwasanaethau Oedolion	Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
	20 Cynllun Rhanbarthol Asesiad Poblogaeth Gogledd Cymru Cymeradwyaeth.		Gwasanaethau Oedolion	Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi	Sesiwn Briffio Aelodau (l'w gadarnhau)	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018 (l'w gadarnhau)	
	21 Tai Gofal Ychwanegol, Seiriol		Gwasanaethau Oedolion	Alwyn Jones Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Cyng Llinos Medi	31 Ionawr 2018	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018 (l'w gadarnhau)	

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

	Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswllt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
22	Moderneiddio Ysgolion – Ardal Seiriol		Dysgu	Delyth Molyneux Pennaeth Dysgu Cyng R Meirion Jones	31 Ionawr 2018	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018 (l'w gadarnhau)	
23	Arolwg AGGCC o Wasanaethau Plant yn Ynys Môn – Cynllun Gwella – Cynnydd Chwarterol		Gwasanaethau Plant	Llyr Bryn Roberts Pennaeth Interim – Gwasanaethau Plant Cyng Llinos Medi	5 Chwefror 2018	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
24	Cynllun Busnes 30 mlynedd Cyfrif Refeniw Tai a rhaglen gyfalaf 2018-2019 Cymeradwyaeth cyn ei gyrru ymlaen gyda chais am grant Lwfans Atgyweiriadau Mawr i Lywodraeth Cymru	Cyfrif Refeniw Tai yn fater statudol	Gwasanaethau Tai	Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun Mummery	l'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018 (l'w gadarnhau)	
25	Cynllun Comisiynu Rhaglen Cefnogi Pobl Cymeradwyaeth cyn ei gyrru ymlaen i'r Pwyllgor Rhanbarthol	Cynllun Cefnogi Pobl yn fater statudol	Gwasanaethau Tai	Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun Mummery		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018 (l'w gadarnhau)	

Tudalen 22

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddariwyd 6 Rhagfyr 2017

Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswilt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
26	Strategaeth Taclo Tlodi Cymeradwyo strategaeth ddrafft ar gyfer mynd allan i ymgynghori.	Tai	Shan Lloyd Williams Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun W Mummery		Pwyllgor Gwaith 19 Chwefror 2018	
Mawrth 2018						
27	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor	Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 26 Mawrth 2018
28	Cynllun Llesiant - Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus		Prif Weithredwr	Dr Gwynne Jones Prif Weithredwr Cyng Llinos Medi	I'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith 26 Mawrth 2018 I'w gadarnhau
29	Cerdyn Sgôr Corfforaethol – Ch3, 2017/18 (S) Adroddiad monitro perfformiad chwarterol.	Mae hwn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith llawn gan ei fod yn rhoi sicrwydd am berfformiad cyfredol ar draws y Cyngor.	Trawsnewid Corfforaethol	Scott Rowley Pennaeth Trawsnewid Corfforaethol Cyng Dafydd Rhys Thomas	12 Mawrth 2018	Pwyllgor Gwaith 26 Mawrth 2018

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

Tudalen 24

	Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswllt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
30	Polisi Dewisol Taliadau Tai 2018/19 Adrodd ar weinyddiaeth y polisi ac unrhyw newidiadau yr argymhellir – pennu polisi.		Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith		Pwyllgor Gwaith 26 Mawrth 2018	
31	Strategaeth Cyfranogiad Tenantiaid 2018 – 2021		Tai	Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun W Mummery	I'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith 26 Mawrth 2018	
32	Storfa Cynnal a Chadw Tai Derbyn cymeradwyaeth i symud ymlaen i arwyddo cytundeb gyda darparwr	Penderfyniad ynghlwm a Chynllun Busnes Cyfrif Refeniw Tai	Gwasanaethau Tai	Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun Mummery	I'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith 26 Mawrth 2018 (I'w gadarnhau)	
Ebrill 2018							
33	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor	Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Cyng Llinos Medi		Pwyllgor Gwaith 30 Ebrill 2018	

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddarwyd 6 Rhagfyr 2017

Y pwnc a'i *gategori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswilt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
Mai 2018						
34	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor	Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Cyng Llinos Medi	Mehefin 2018	Pwyllgor Gwaith Mai 2018
35	Cerdyn Sgôr Corfforaethol – Ch4, 2017/18 (S) Adroddiad monitro perfformiad chwarterol.	Mae hwn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith llawn gan ei fod yn rhoi sicrwydd am berfformiad cyfredol ar draws y Cyngor.	Trawsnewid Corfforaethol	Scott Rowley Pennaeth Trawsnewid Corfforaethol Cyng Dafydd Rhys Thomas	Mehefin 2018	Pwyllgor Gwaith Mai 2018
36	Monitro Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf 2017/18 – Ch4 (S) Adroddiad monitro ariannol chwarterol.	Mae hwn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith llawn gan ei fod yn rhoi sicrwydd am y sefyllfa ariannol gyfredol ar draws y Cyngor.	Adnoddau	Marc Jones Pennaeth Swyddogaeth – Adnoddau / Swyddog Adran 151 Cyng John Griffith		Pwyllgor Gwaith Mai 2018
37	Strategaeth Taclo Tlodi Cymeradwyaeth ar y ddogfen yn dilyn cyfnod o ymgynghori	O fewn rhaglen weithredu Cynllun Corfforaethol y Cyngor	Gwasanaethau Tai	Pennaeth Gwasanaethau Tai Cyng Alun Mummery	I'w gadarnhau	Pwyllgor Gwaith Mai 2018 (I'w gadarnhau)

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyfnod: Ionawr – Awst 2018

Diweddariwyd 6 Rhagfyr 2017

Y pwnc a'i *categori a beth yw'r penderfyniad a geisir	Penderfyniad gan pa Ddeilydd Portffolio neu, os yn benderfyniad cyfunol, pam	Gwasanaeth Arweiniol	Swyddog Cyfrifol / Aelod arweiniol a chyswllt ar gyfer cyflwyno sylwadau	Cyn penderfynu / Sgriwtini (os yn berthnasol)	Dyddiad y P. Gwaith neu, os wedi'i ddirprwyo, dyddiad cyhoeddi	Dyddiad y Cyngor Llawn (os yn berthnasol)
Mehefin 2018						
38	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor	Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Cyng Llinos Medi	Pwyllgor Gwaith .. Mehefin 2018	
Gorffennaf 2018						
39	Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith (S) Cymeradwyo diweddariad misol.	Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith llawn er mwyn cryfhau blaen gynllunio ac atebolrwydd.	Busnes y Cyngor	Huw Jones Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Cyng Llinos Medi	Pwyllgor Gwaith .. Gorffennaf 2018	

Tudalen 26

* Allwedd:

S = Strategol – cynlluniau neu fentrau corfforaethol allweddol

G = Gweithredol – darparu gwasanaethau

ErG – Er gwybodaeth

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	18 RHAGFYR 2017
PWNC:	RHEOLI'R TRYSORLYS – ADRODDIAD CANOL BLWYDDYN 2017-18
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD JOHN GRIFFITH
PENNAETH GWASANAETH:	MARC JONES (Est 2601)
AWDUR YR ADRODDIAD: RHIF FFÔN: E-BOST:	GARETH ROBERTS 01248 752675 GarethRoberts@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL:	D/b

1. Rhagarweiniad

Aeth yr adroddiad yma i'r Pwyllgor Archwilio ar y 5ed Rhagfyr 2017 ac phenderfynwyd i dderbyn yr adroddiad Rheoli Trysorlys – Canol Blwyddyn am 2017/18, gyda'r argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith, mewn perthynas a chyllido rhan y Cyngor o Raglen Ysgolion 21ain Ganrif, dylid cymryd agwedd ragweithiol i sicrhau fod asedau yn cael eu gwerthu mewn pryd, er mwyn lleihau angen y Cyngor i fenthycu yn ogystal a chostau refeniw yn codi o'r benthycu.

Mae'r Cyngor yn gweithredu cyllideb gytbwys, sy'n golygu'n fras bod arian a godir yn ystod y flwyddyn yn ddigon i dalu am ei wariant. Mae rhan o'r gweithgareddau rheoli trysorlys yn sicrhau bod y llif arian hwn yn cael ei gynllunio'n ddigonol, gydag arian dros ben yn cael ei fuddsoddi mewn gwrth-bartïon risg isel, gan ddarparu hylifedd digonol yn y lle cyntaf cyn ystyried sicrhau'r elw mwyaf posib o'r buddsoddiadau.

Ail brif swyddogaeth y gwasanaeth rheoli'r trysorlys yw cyllido cynlluniau cyfalaf y Cyngor. Mae'r cynlluniau cyfalaf hyn yn rhoi syniad o faint y bydd angen i'r Cyngor gael benthycu, sef, yn y bôn, y cynllunio llif arian tymor hirach i sicrhau bod y Cyngor yn gallu cyflawni ei weithgareddau gwariant cyfalaf. Gall rheoli'r llif arian yn y tymor hirach gynnwys trefnu benthyciadau tymor hir neu dymor byr, neu ddefnyddio gwargedau llif arian tymor hwy, ac ar adegau gellir ailstrwythuro unrhyw ddyledion i gwrdd ag amcanion risg neu amcanion cost y Cyngor.

Yn unol â hynny, diffinnir rheoli trysorlys fel:-

"Rheoli buddsoddiadau a llif arian yr awdurdod lleol, ei drefniadau bancio a thrafodion ar y farchnad arian a'r farchnad gyfalaf; rheolaeth effeithiol o'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau hynny; a cheisio'r perfformiad gorau posib sy'n gyson â'r risgiau hynny."

2. Cefndir

Mae prif ofynion y Côd fel a ganlyn:-

1. Creu a chynnal Datganiad ar y Polisi Rheoli'r Trysorlys sy'n nodi polisiau ac amcanion gweithgareddau rheoli trysorlys y Cyngor.
2. Creu a chynnal Arferion Rheoli'r Trysorlys sy'n nodi sut bydd y Cyngor yn ceisio cyflawni'r polisiau a'r amcanion hynny.
3. Y Cyngor llawn yn derbyn Datganiad Blynyddol ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n cynnwys y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol a Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer y flwyddyn i ddod, Adroddiad Adolygu Canol Blwyddyn (yr adroddiad hwn) ac Adroddiad Blynyddol, sy'n rhoi sylw i weithgareddau a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn flaenorol.
4. Y Cyngor llawn yn dirprwyo cyfrifoldebau am weithredu a monitro'r polisiau ac arferion rheoli'r trysorlys ac am weithredu a gweinyddu penderfyniadau rheoli'r trysorlys.
5. Y Cyngor yn dirprwyo'r gwaith o archwilio'r strategaeth a'r polisiau rheoli'r trysorlys i gorff penodol, sef y Pwyllgor Archwilio yn achos y Cyngor hwn.

Paratowyd yr adroddiad canol blwyddyn hwn yn unol â Chôd Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, ac mae'n cynnwys y canlynol:

- Diweddariad economaidd ar gyfer rhan gyntaf blwyddyn ariannol 2017/18;
- Adolygiad o'r Datganiad ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol
- Gwariant cyfalaf y Cyngor (dangosyddion darbodus);
- Adolygiad o bortffolio buddsoddi'r Cyngor ar gyfer 2017/18;
- Adolygiad o strategaeth fenthycy'r Cyngor ar gyfer 2017/18;
- Adolygiad o unrhyw aildrefnu dyledion yn ystod 2017/18;
- Crynodeb o weithgaredd ers Chwarter 2;
- Edrych ymlaen i'r flwyddyn nesaf; ac
- Adolygiad o gydymffurfiaeth gyda Therfynau Trysorlys a Darbodus ar gyfer 2017/18.

3 Diweddariad Economaidd

3.1 Cafwyd diweddariad economaidd gan ymgynghorwyr trysorlys y Cyngor yn fuan ar ôl diwedd y chwarter cyntaf, ac fe'i gwelir yn Atodiad 1 .Yn ddiweddar, maent hefyd wedi darparu'r rhagolwg cyfradd llog canlynol: -

	Rhagfyr 2017	Mawrth 2018	Mehefin 2018	Medi 2018	Rhagfyr 2018	Mawrth 2019	Mehefin 2019
Cyfradd Banc (%)	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.50
Cyfradd BBGC 5 mlynedd (%)	1.50	1.60	1.70	1.70	1.80	1.80	1.90
Cyfradd BBGC 10 mlynedd (%)	2.20	2.30	2.30	2.40	2.40	2.50	2.50
Cyfradd BBGC 25 mlynedd (%)	2.90	2.90	3.00	3.00	3.10	3.10	3.20
Cyfradd BBGC 50 mlynedd (%)	2.70	2.70	2.80	2.80	2.90	2.90	3.00

3.2 Yn ddiweddar, mae ymgynghorwyr trysorlys y Cyngor wedi darparu sylwadau ochr yn ochr â'r rhagolygon cyfradd llog uchod. Mae'r sylwadau i'w gweld yn Atodiad 2.

3.3 Mae'r incwm buddsoddi a ragwelir ar hyn o bryd yn unol â'r gyllideb ar gyfer 2017/18.

4 Datganiad ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a Diweddariad ar y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol

4.1 Cymeradwywyd y Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys (DSRHT) ar gyfer 2017/18 gan y Cyngor hwn ar 28 Chwefror 2017. Nid oes unrhyw newidiadau polisi i'r DSRHT; mae'r manylion yn yr adroddiad hwn yn diweddarau'r sefyllfa yn wyneb y sefyllfa economaidd ddiweddaraf a'r newidiadau cyllidebol a gymeradwywyd eisoes.

5. Sefyllfa Gyfalaf y Cyngor (Dangosyddion Darbodus)

5.1 Mae'r rhan hon o'r adroddiad wedi'i strwythuro i roi diweddariad ar:-

- Cynlluniau gwariant cyfalaf y Cyngor;
- Sut mae'r cynlluniau hyn yn cael eu hariannu;
- Effaith y newidiadau yn y cynlluniau gwariant cyfalaf ar y dangosyddion darbodus a'r angen sylfaenol i fenthycy; a
- Cydymffurfiaeth â'r terfynau sydd mewn grym ar gyfer gweithgarwch benthycy.

5.2 Dangosydd Darbodus ar gyfer Gwariant Cyfalaf

Mae'r tabl hwn yn dangos yr amcangyfrifon diwygiedig ar gyfer gwariant cyfalaf o gymharu â'r gyllideb gyfalaf.

Gwariant Cyfalaf	Amcangyfrif Gwreiddiol 2017/18 £'000	Sefyllfa ar 30 Medi 2017 £'000	Amcangyfrif Cyfredol 2017/18 £'000
Cronfa'r Cyngor	38,510	7,430	22,020
CRT	12,870	4,220	11,490
Cyfanswm	51,380	11,650	33,510

5.2.1 Mae'r amcangyfrif cyfredol ar gyfer gwariant cyfalaf y tu ôl i'r amcangyfrif gwreiddiol, a hynny'n bennaf oherwydd oedi gyda'r Cynllun Priffyrdd Newydd i Wylfa tan y flwyddyn ariannol nesaf ac oherwydd bod Cynllun Isadeiledd Strategol Caergybi yn dal i ddisgwyl cyllid gan Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru ac am na ragwelir y bydd unrhyw wariant cyfalaf sylweddol yn y flwyddyn ariannol hon. Darperir dadansoddiad llawn o'r gwariant cyfalaf arfaethedig ar gyfer 2017/18 yn yr Adroddiad Monitro'r Gyllideb Gyfalaf, a gyflwynir i'r Pwyllgor Gwaith ar 27 Tachwedd 2017.

5.3 Newidiadau i Ariannu'r Rhaglen Gyfalaf

5.3.1 Nid oes unrhyw newidiadau sylweddol i ariannu'r rhaglen gyfalaf i'w hadrodd arnynt ar hyn o bryd.

5.3.2 Mae'r tabl isod yn dwyn ynghyd brif elfennau strategaeth y cynlluniau gwariant cyfalaf (uchod), gan amlygu trefniadau ariannu gwreiddiol y rhaglen gyfalaf, a threfniadau ariannu disgwylidiedig y gwariant cyfalaf hwn. Mae elfen fenthyca'r tabl yn cynyddu dyled sylfaenol y Cyngor trwy'r Gofyniad Cyllido Cyfalaf (GCC), er y bydd hyn yn cael ei ostwng yn rhannol gan gostau referniw ar gyfer ad-dalu'r ddyled (y Ddarpariaeth Isafswm Referniw). Efallai yr ychwanegir at yr angen hwn i gael benthyg yn sgil dyled sy'n aeddfedu a gofynion trysorlys eraill.

Cyllido Cyfalaf	2017/18 Amcangyfrif Gwreiddiol £'000	2017/18 Amcangyfrif Diwygiedig £'000
Grantiau Cyfalaf	23,610	11,360
Derbyniadau Cyfalaf	2,870	3,100
O'r Arian Wrth Gefn	750	460
Cyfraniad Referniw	10,210	8,920
Benthyca â Chymorth	3,510	2,090
Benthyca Heb Gymorth	8,870	6,580
Benthyciad	1,000	1,000
Tanwariant o 2016/17	560	0
Cyfanswm	51,380	33,510

5.4. Newidiadau i'r Dangosyddion Darbodus ar gyfer y Gofyniad Cyllido Cyfalaf (GCC), y Ddyled Allanol a'r Terfyn Gweithredol.

5.4.1 Mae'r tabl isod y dangos y GCC, sef yr angen allanol sylfaenol i fenthyca at ddibenion cyfalaf. Mae hefyd yn dangos y sefyllfa ddyled a ddisgwylir dros y cyfnod. Gelwir hyn y Terfyn Gweithredol.

5.4.2 Dangosydd Darbodus – Gofyniad Cyllido Cyfalaf

5.4.2.1 Rydym ar hyn o bryd ychydig yn is na'r Gofyniad Cyllido Cyfalaf a ragwelwyd yn wreiddiol oherwydd y tanwariant a ragwelir ar Raglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain, sy'n golygu y bydd llai o fenthyca yn 2017/18.

5.4.3 Dangosydd Darbodus – Dyled Allanol / y Terfyn Gweithredol

	Amcangyfrif Gwreiddiol 2017/18 £000	Amcangyfrif Diwygiedig 2017/18 £000
<i>Dangosydd Darbodus – Gofyniad Cyllido Cyfalaf</i>		
GCC – Cronfa'r Cyngor	100,080	96,370
GCC – CRT	41,650	41,650
Cyfanswm GCC	141,730	138,060
Symudiad net yn y GCC	7,720	4,010

	Amcangyfrif Gwreiddiol 2017/18 £000	Amcangyfrif o'r Sefyllfa Fenthyca 2017/18 £000	Swm o fewn Y Ffin £000
Dangosydd Darbodus – Dyled Allanol / y Terfyn Gweithredol			
Benthyca	162,000	118,010	43,990
Rhwymedigaethau tymor hir eraill	3,000	Dim	3,000
Cyfanswm y ddyled ar 31 Mawrth	165,000	118,010	46,990

5.5 Cyfyngiadau ar Weithgareddau Benthyca

5.5.1 Y dull rheoli allweddol cyntaf ar gyfer gweithgareddau trysorlys yw dangosydd darbodus i sicrhau, dros y tymor canol, na fydd benthyca net (benthyciadau llai buddsoddiadau) ond yn cael ei wneud at ddibenion cyfalaf. Ni ddylai benthyciadau allanol gros, ac eithrio yn y tymor byr, fod yn fwy na chyfanswm y GCC yn y flwyddyn flaenorol ynghyd ag unrhyw GCC ychwanegol yr amcangyfrifir y bydd ei angen ar gyfer 2017/18 a'r ddwy flynedd ariannol ddilynol. Mae hyn yn caniatáu rhywfaint o hyblygrwydd ar gyfer benthyca cynnar ar raddfa gyfyngedig yn y blynyddoedd i ddod. Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo polisi o fenthyca cyn i'r angen godi a glynir wrth y polisi hwnnw os gwelir bod hynny'n ddarbodus.

	Amcangyfrif Gwreiddiol 2017/18 £000	Sefyllfa GCC ar 30 Medi 2017 £000	Amcangyfrif Diwygiedig 2017/18 £000
Benthyca gros	141,730	111,430	138,060
Yn ogystal â rhwymedigaethau tymor hir eraill	Dim	Dim	Dim
Benthyca gros	141,730	111,430	138,060
GCC (sefyllfa diwedd blwyddyn)	141,730	n / a	138,060

5.5.2 Ni ragwelir y bydd unrhyw anawsterau o ran cydymffurfio â'r dangosydd darbodus eleni.

5.5.3 Mae dangosydd darbodus pellach yn rheoli'r lefel fenthyca gyffredinol. Hwn yw'r Terfyn Awdurdodedig ac ni chaniateir cymryd benthyg mwy na'r swm hwn. Aelodau sy'n pennu a diwygio'r terfyn hwn, sef £170m ar hyn o bryd. Mae'n adlewyrchu faint o arian y gallwn fforddio ei fenthyca yn y tymor byr, er na fyddai'n ddymunol gwneud hynny, ond nid yw'n gynaliadwy yn y tymor hirach. Hwn yw'r uchafswm y disgwylir y bydd angen ei fenthyca, gyda pheth hyblygrwydd ar gyfer symudiadau annisgwyl. Hwn yw'r terfyn statudol a bennir o dan adran 3(1) Deddf Llywodraeth Leol 2003.

Terfyn awdurdodedig ar gyfer dyled allanol	Dangosydd Gwreiddiol 2017/18	Y Sefyllfa fenthyca Gyfredol ar 30 Medi 2017 £'000
Benthyca	167,000	111,430
Rhwymedigaethau tymor hir eraill	3,000	Dim
Cyfanswm	170,000	111,430

6. Portffolio Buddsoddi 2017/18

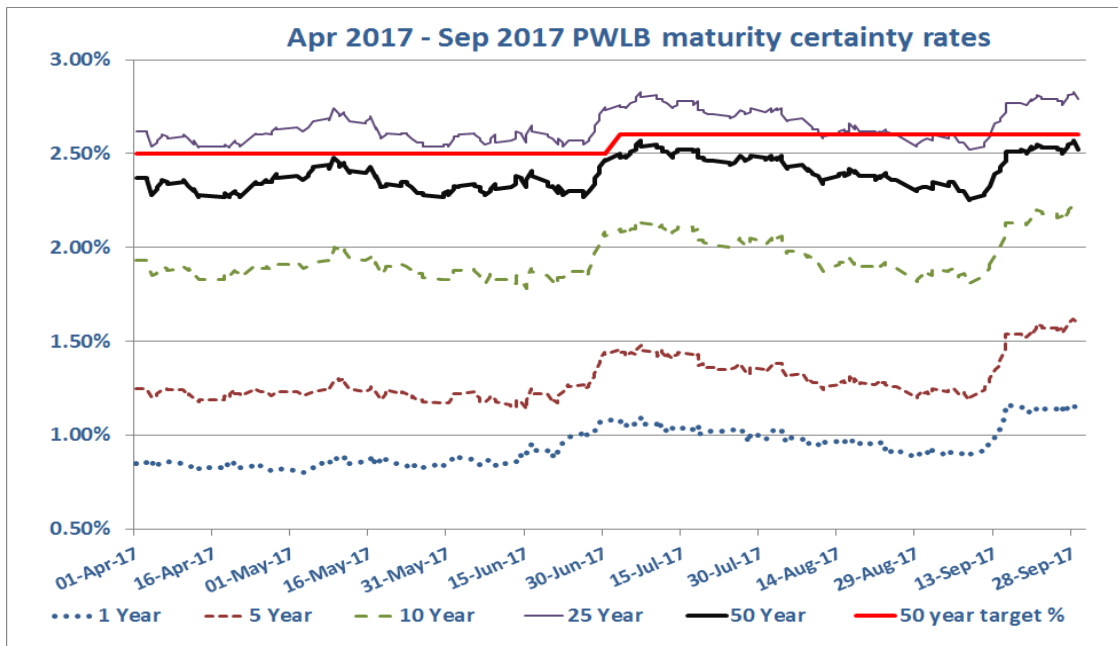
6.1 Yn unol â'r Côd, blaenoriaeth y Cyngor yw sicrhau diogelwch cyfalaf a hylifedd, a chael lefel briodol o elw ar ei fuddsoddiadau sy'n gyson ag archwaeth risg y Cyngor. Fel y nodir yn Adran 3, mae'n farchnad fuddsoddi anodd iawn o ran cael y cyfraddau llog a welwyd yn gyffredin yn y degawdau blaenorol gan fod y cyfraddau yn isel iawn ar hyn o bryd ac yn gyson â'r gyfradd banc sylfaenol, sef 0.25%. Mae'r posibilrwydd parhaus o argyfwng dyled sofran ym mharth yr Ewro, ynghyd â'r risgiau eraill a allai gael effaith ar statws credyd y banciau yn ein hannog i ddilyn strategaeth risg isel a thymor byr. O ystyried yr amgylchedd risg hwn a'r ffaith y bydd cynnydd yn y gyfradd sylfaenol yn debygol o ddigwydd yn raddol ac yn annhebygol o ddychwelyd i'r lefelau a welwyd yn y gorffennol, mae'r incwm a geir o fuddsoddiadau yn debygol o barhau i fod yn isel.

- 6.2** Ar 30 Medi 2017 roedd gan y Cyngor £9.4 miliwn o fuddsoddiadau (£13.3m ar 31 Mawrth 2017) a'r elw a gafwyd o'r portffolio o fuddsoddiadau yn chwe mis cyntaf y flwyddyn oedd 0.15%. Mae rhestr lawn o fuddsoddiadau a oedd gan y Cyngor ar 30 Medi 2017 i'w gweld yn Atodiad 4. Gellir gweld crynodeb o'r buddsoddiadau a'r cyfraddau yn Atodiad 3.
- 6.3** Ni fuddsoddwyd mwy na'r terfynau a gymeradwyir yn y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol yn ystod chwe mis cyntaf 2017/18.
- 6.4** Yr incwm y mae'r Cyngor wedi cyllidebu y bydd yn ei dderbyn o'i fuddsoddiadau yn 2017/18 yw £0.015m ac mae'r perfformiad dros y flwyddyn hyd yma yn uwch na'r gyllideb a broffiliwyd, gyda £0.013m wedi ei dderbyn hyd at ddiwedd Chwarter 2.
- 6.5** Mae'r meini prawf ar gyfer buddsoddiadau gyda gwrthbartïon a gymeradwywyd yn y DSRhT yn cwrdd â gofynion y swyddogaeth rheoli trysorlys.
- 6.6** Yn ystod chwe mis cyntaf 2017/18, aeddfedodd buddsoddiad tymor penodol gyda Bwrdeistref Barking a Dagenham yn Llundain am £5m ar 22 Mai 2017. Cafodd y buddsoddiad ei alw'n ôl a'r roi yn un o'n cyfrifon galw.
- 6.7** Meini prawf ar gyfer Buddsoddi gyda Gwrth-bartïon – mae'r meini prawf ar gyfer dewis gwrth-bartïon a gymeradwywyd yn y DSRhT yn bodloni gofynion y swyddogaeth rheoli'r trysorlys.

7 Benthycia

- 7.1** Y gofyniad cyllido cyfalaf a ragwelir (GCC) ar gyfer 2016/17 yw £138.1m. Mae'r GCC yn dynodi angen sylfaenol y Cyngor i fenthycia at ddibenion cyfalaf. Os bydd y GCC yn gadarnhaol, gall y Cyngor fenthyg gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu'r farchnad (benthycia allanol) neu o falansau mewnol ar sail dros dro (benthycia mewnol). Mae'r cydbwysedd rhwng benthyciadau allanol a benthyciadau mewnol yn cael ei yrru'n gyffredinol gan gyflwr y farchnad. Rhagwelir y bydd y Cyngor wedi benthycia £118.0m ar ddiwedd y flwyddyn ac y bydd wedi defnyddio £20.1m o gronfeydd llif arian yn lle benthycia. Mae hon yn ffordd ddoeth a chost-effeithiol o weithredu yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni, ond bydd angen monitro'r sefyllfa'n barhaus os bydd yr enillion o giltiau yn uwch nag a ragwelwyd.
- 7.2** Ni chymerwyd unrhyw fenthyciadau yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn ariannol hon. Fodd bynnag, rhagwelir y bydd angen benthycia yn ystod ail hanner y flwyddyn ariannol.
- 7.3** Yn ystod chwe mis cyntaf y flwyddyn ariannol, aeddfedodd dau Fenthyciad Tymor Hir gwahanol gyda'r BBGC. Aeddfedodd y benthyciad cyntaf am £2.5m ar 06/06/17, a'r gyfradd llog ar y benthyciad hwn oedd 3.25%. Aeddfedodd yr ail fenthyciad am £3.0m ar 17/07/17, a'r gyfradd llog ar y benthyciad hwn oedd 10.375%. Gwnaed yr ad-daliadau hyn o'r balansau arian cyfredol ac ni chymerwyd unrhyw fenthyciadau newydd i ariannu'r ad-daliad.
- 7.4** Mae'r graff a'r tabl isod yn dangos y symudiad yng nghyfraddau sicrwydd BBGC am chwe mis cyntaf y flwyddyn hyd yma. Rydym yn defnyddio'r wybodaeth yn y graff i gynorthwyo gydag unrhyw fenthyciadau yn y dyfodol. Er bod y cyfraddau wedi dechrau cynyddu'n ddiweddar, 'rydym yn dal i beidio cymryd benthyciadau tymor hir. Byddwn yn cymryd benthyciadau tymor byr i sicrhau bod gennym ddigon o arian parod a byddwn yn cadw llygad ar y sefyllfa ac yn cymryd cyngor gan ein ymgynghorwyr Trysorlys:-

Cyfraddau sicrwydd BBGC 1 Ebrill 2017 hyd at 30 Medi 2017

8. Aildrefnu Dyledion

8.1 Mae'r cyfleoedd i aildrefnu dyledion wedi bod yn brin iawn yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni o ystyried strwythur cyfraddau llog ac yn dilyn y cynnydd yn y gorswm a ychwanegwyd at elw o giliau sydd wedi effeithio ar gyfraddau benthyca newydd BBGC ers mis Hydref 2010. Felly, nid oes unrhyw ddyledion wedi eu haildrefnu hyd yma yn y flwyddyn ariannol hon.

9. Gweithgaredd ers y Chwarter

9.1 Ers i Chwarter 2 ddod i ben, mae'r awdurdod wedi trefnu i fenthyca £5m o Gronfa Bensiwn Tyne and Wear yn South Sheilds. Bydd y benthyciad yn digwydd o 20/10/17 hyd at 19/01/18 ar gyfradd o 0.33%. Mae'r penderfyniad hwn yn unol â'n strategaeth fenthyca, sef benthyca tymor hirach dim ond pan ydym angen yr arian yn hytrach na benthyca dim ond i fanteisio ar gyfraddau benthyca isel, a hynny oherwydd bod y gost o wneud hynny'n rhy uchel (y gwahaniaeth rhwng y llog a delir a'r elw ar fuddsoddiadau).

10. Cynlluniau ar gyfer y flwyddyn nesaf

10.1 Yn ei gyfarfod nesaf ym mis Chwefror, bydd y Pwyllgor hwn yn ystyried y cynlluniau ar gyfer benthyca am y flwyddyn ariannol nesaf. Y cynllun cychwynnol ar gyfer 2018/19, fel yr amlinellir yn y Strategaeth Gyfalaf a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 30 Hydref 2017 yw: -

- defnyddio'r swm sydd ei angen o'r dyraniad benthyca â chymorth cyffredinol o £2.192m sydd ar gael, a £2.558m o fenthyca â chymorth penodol ar gyfer rhaglen ysgolion yr unfed ganrif ar hugain; a
- £3.433m o fenthyciadau digymorth ar gyfer rhaglen ysgolion yr unfed ganrif ar hugain;

11. Diweddariadau ychwanegol

11.1 **Codau Diwygiedig CIPFA** – Mae'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth, (CIPFA), ar hyn o bryd yn cynnal ymarferiad i ymgynghori ag awdurdodau lleol ar ddiwygio'r Côt Rheoli'r Trysorlys a Nodiadau Cyfarwyddyd Traws-sectoraidd, a'r Côt Darbodus. Mae CIPFA yn anelu at gyhoeddi'r codau diwygiedig yn ystod mis Tachwedd. Un mater penodol sy'n cael sylw yn yr ymarfer hwn yw sut i ddelio â buddsoddiadau awdurdodau lleol nad ydynt yn fuddsoddiadau o fath trysorlys e.e. trwy fuddsoddi mewn prynu eiddo er mwyn cynhyrchu incwm i'r awdurdod ar lefel sy'n llawer uwch nag y gellir ei gyflawni gyda buddsoddiadau trysorlys. Mae swyddogion yn monitro datblygiadau a byddant yn adrodd i aelodau pan fydd y codau newydd wedi eu cytuno a'u cyhoeddi ac ar eu heffaith debygol ar yr awdurdod hwn.

11.2 MIFID II – Mae'r UE bellach wedi gosod dyddiad cau o 3 Ionawr 2018 ar gyfer cyflwyno rheoliadau o dan MIFID II. O'r dyddiad hwnnw bydd y rheoliadau hyn yn llywodraethu'r berthynas rhwng sefydliadau ariannol sy'n cymryd a rhoi benthyg ac awdurdodau lleol. Mae dau opsiwn ar gael i'r Cyngor, naill ai dewis symud i fyny i statws proffesiynol, neu aros fel cleientiaid manwerthu. Os yw'r awdurdod yn penderfynu dewis symud i fyny i statws proffesiynol, byddai hyn yn caniatáu mynediad i fuddsoddiadau yn y farchnad arian, a ganiateir o dan y strategaeth. Fodd bynnag, o dan y statws hwn, mae gan y Cyngor lai o ddiogelwch ar gyfer ei fuddsoddiadau Rheoli Trysorlys. Os am symud i fyny, mae'n rhaid i'r Cyngor hefyd sicrhau bod ganddo £10m yn ei bortffolio buddsoddi ar rhyw bwynt yn ystod y flwyddyn a byddai'n rhaid iddo gyflawni nifer benodol o drafodion bob chwarter fel isafswm. Os yw'r Cyngor am aros fel cleientiaid manwerthu, gall barhau i gael mynediad at yr holl fathau o fuddsoddiadau sydd ar gael iddo ar hyn o bryd, megis cyfrifon galw, ond ni fyddai'n gallu cael mynediad i farchnadoedd arian. Yn dilyn trafodaeth gyda Cyngorwyr Rheoli Trysorlys y Cyngor, gall y Cyngor gyrraedd y meini prawf sydd eu hangen ar gyfer statws proffesiynol ac felly maent wedi cymryd y penderfyniad i optio am y statws proffesiynol.

12. Argymhellion

12.1 Ystyried cynnwys yr adroddiad ac anfon unrhyw sylwadau ymlaen i'r Cyngor Llawn.

Diweddariad ar yr Economiddd hyd yma a'r rhagolygiad/ Economic Update

1. United Kingdom (UK)

After the UK economy surprised on the upside with strong growth in 2016, growth in 2017 has been disappointingly weak; quarter 1 came in at only +0.3% (+1.7% y/y) and quarter 2 was +0.3% (+1.5% y/y) which meant that growth in the first half of 2017 was the slowest for the first half of any year since 2012. . The main reason for this has been the sharp increase in inflation, caused by the devaluation of sterling after the referendum, feeding increases in the cost of imports into the economy. This has caused, in turn, a reduction in consumer disposable income and spending power and so the services sector of the economy, accounting for around 75% of GDP, has seen weak growth as consumers cut back on their expenditure. However, more recently there have been encouraging statistics from the manufacturing sector which is seeing strong growth, particularly as a result of increased demand for exports. It has helped that growth in the EU, our main trading partner, has improved significantly over the last year. However, this sector only accounts for around 11% of GDP so expansion in this sector will have a much more muted effect on the average total GDP growth figure for the UK economy as a whole.

The Monetary Policy Committee (MPC) meeting of 14 September 2017 surprised markets and forecasters by suddenly switching to a much more aggressive tone in terms of its words around warning that Bank Rate will need to rise. The Bank of England Inflation Reports during 2017 have clearly flagged up that they expected CPI inflation to peak at just under 3% in 2017, before falling back to near to its target rate of 2% in two years time. Inflation actually came in at 2.9% in August, (this data was released on 12 September), and so the Bank revised its forecast for the peak to over 3% at the 14 September meeting MPC. This marginal revision can hardly justify why the MPC became so aggressive with its wording; rather, the focus was on an emerging view that with unemployment falling to only 4.3%, the lowest level since 1975, and improvements in productivity being so weak, that the amount of spare capacity in the economy was significantly diminishing towards a point at which they now needed to take action. In addition, the MPC took a more tolerant view of low wage inflation as this now looks like a common factor in nearly all western economies as a result of increasing globalisation. This effectively means that the UK labour faces competition from overseas labour e.g. in outsourcing work to third world countries, and this therefore depresses the negotiating power of UK labour. However, the Bank was also concerned that the withdrawal of the UK from the EU would effectively lead to a decrease in such globalisation pressures in the UK, and so would be inflationary over the next few years.

It therefore looks very likely that the MPC will increase Bank Rate to 0.5% in November or, if not, in February 2018. The big question after that will be whether this will be a one off increase or the start of a slow, but regular, increase in Bank Rate. As at the start of October, short sterling rates are indicating that financial markets do not expect a second increase until May 2018 with a third increase in November 2019. However, some forecasters are flagging up that they expect growth to improve significantly in 2017 and into 2018, as the fall in inflation will bring to an end the negative impact on consumer spending power while a strong export performance will compensate for weak services sector growth. If this scenario were to materialise, then the MPC would have added reason to embark on a series of slow but gradual increases in Bank Rate during 2018. While there is so much uncertainty around the Brexit negotiations, consumer confidence, and business confidence to spend on investing, it is far too early to be confident about how the next two years will pan out.

2. European Union (EU)

Economic growth in the EU, (the UK's biggest trading partner), has been lack lustre for several years after the financial crisis despite the ECB eventually cutting its main rate to -0.4% and embarking on a massive programme of QE. However, growth picked up in 2016 and now looks to have gathered ongoing substantial strength and momentum thanks to this stimulus. GDP growth was 0.5% in quarter 1 (2.0% y/y) and 0.6% in quarter 2 (2.3% y/y). However, despite providing massive monetary stimulus, the European Central Bank is still struggling to get inflation up to its 2% target and in August inflation was 1.5%. It is therefore unlikely to start on an upswing in rates until possibly 2019.

3. United States of America (USA)

Growth in the American economy has been volatile in 2015 and 2016. 2017 is following that path again with quarter 1 coming in at only 1.2% but quarter 2 rebounding to 3.1%, resulting in an overall annualised figure of 2.1% for the first half year. Unemployment in the US has also fallen to the lowest level for many years, reaching 4.4%, while wage inflation pressures, and inflationary pressures in general, have been building. The Fed has started on a gradual upswing in rates with three increases since December 2016; and there could be one more rate rise in 2017 which would then lift the central rate to 1.25 – 1.50%. There could then be another four more increases in 2018. At its June meeting, the Fed strongly hinted that it would soon begin to unwind its \$4.5 trillion balance sheet holdings of bonds and mortgage backed securities by reducing its reinvestment of maturing holdings.

4. China

Chinese economic growth has been weakening over successive years, despite repeated rounds of central bank stimulus; medium term risks are increasing. Major progress still needs to be made to eliminate excess industrial capacity and the stock of unsold property, and to address the level of non-performing loans in the banking and credit systems.

5. Japan

Japan is struggling to stimulate consistent significant growth and to get inflation up to its target of 2%, despite huge monetary and fiscal stimulus. It is also making little progress on fundamental reform of the economy.

Sylwadau ar y rhagolygon diweddaraf ar raddfeydd llog/Commentary on the latest interest rates forecasts

Capita Asset Services undertook its last review of interest rate forecasts on 9 August after the quarterly Bank of England Inflation Report. There was no change in MPC policy at that meeting. However, the MPC meeting of 14 September revealed a sharp change in sentiment whereby a majority of MPC members said they would be voting for an increase in Bank Rate “over the coming months”. It is therefore possible that there will be an increase to 0.5% at the November MPC meeting. If that happens, the question will then be as to whether the MPC will stop at just withdrawing the emergency Bank Rate cut of 0.25% in August 2016, after the result of the EU withdrawal referendum, or whether they will embark on a series of further increases in Bank Rate during 2018. The overall balance of risks to economic recovery in the UK is currently to the downside but huge variables over the coming few years include just what final form Brexit will take, when finally agreed with the EU, and when.

Downside risks to current forecasts for UK gilt yields and PWLB rates currently include:

- UK economic growth and increases in inflation are weaker than we currently anticipate.
- Weak growth or recession in the UK’s main trading partners - the EU and US.
- Geopolitical risks in Europe, the Middle East and Asia, which could lead to increasing safe haven flows.
- A resurgence of the Eurozone sovereign debt crisis.
- Weak capitalisation of some European banks.
- Monetary policy action failing to stimulate sustainable growth and to get inflation up consistently to around monetary policy target levels.

The potential for upside risks to current forecasts for UK gilt yields and PWLB rates, especially for longer term PWLB rates include: -

- The pace and timing of increases in the Fed. Funds Rate causing a fundamental reassessment by investors of the relative risks of holding bonds as opposed to equities and leading to a major flight from bonds to equities.
- UK inflation returning to significantly higher levels causing an increase in the inflation premium inherent to gilt yields.

Crynodeb Benthycyca a Buddsoddi – Chwarteroedd 1 a 2 2017/18
Borrowing and Investment Summary – Quarters 1 and 2 2017/18

	30 Medi / Sept 2017		30 Mehefin / June 2017	
	£m	% (paid on borrowing and received on investment)	£m	% (paid on borrowing and received on investment)
Benthycyca – graddfa sefydlog Borrowing – fixed rate	111.4	5.15	114.4	5.29
Benthycyca – graddfa amrywiol Borrowing – variable rate	Dim / Nil	d/b / n/a	Dim / Nil	d/b / n/a
Adneuon – galw hyd at 30 diwrnod Deposits – Call to 30 days	9.4	0.15	15.7	0.14
Adneuon – Tymor sefydlog < 1 bl. Deposits – Fixed Term < 1 year	Dim / Nil	d/b / n/a	Dim / Nil	d/b / n/a
Adneuon – Tymor sefydlog 1 bl. + Deposits – Fixed Term 1 year +	Dim / Nil	d/b / n/a	Dim / Nil	d/b / n/a
Cyfanswm Adneuon Total Deposits	9.4	0.15	15.7	0.14
Cyfartaledd Adneuon yn y Chwarter Highest Deposits in the Quarter	19.0	d/b / n/a	26.0	d/b / n/a
Cyfartaledd Adneuon yn y Chwarter Lowest Deposits in the Quarter	8.8	d/b / n/a	13.3	d/b / n/a
Cyfartaledd Adneuon yn y Chwarter Average Deposits in the Quarter	17.6	0.16	20.8	0.16

Ni dorwyd unrhyw un o'r dangosyddion trysorlys yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn.
None of the treasury indicators were breached during the first half of the year.

Graddfeydd Credyd Gwrthbartion buddsoddi a'r adneuron a ddelir gyda phob un ar 30 Medi 2017*
Credit ratings of investment counterparties and deposits held with each as at 30 September 2017*

Grŵp Bancio/ Banking Group	Sefydliad/ Institution	Adneuron / Deposit £'000	Hyd (Galw tymor sefydlog) / Duration (Call / Fixed Term**)	Cyfnod (O/I)/ Period (From / To)	Graddfa Dychweliad/ Rate of Return %	Graddfa Tymor Hir Fitch Long Term Rating	Graddfa Tymor Byr Fitch Short Term Rating	Graddfa Tymor Hir Moody's Long Term Rating	Graddfa Tymor Byr Moody's Short Term Rating	Graddfa Tymor Hir Standard & Poor's (S&P) Long Term Rating	Graddfa Tymor Byr Standard & Poor's (S&P) Short Term Rating	Lliw Sector/Hyd Awgrymiedig/ Sector Colour / Suggested Duration
Lloyds Banking Group plc	Bank of Scotland plc	1,591	Galw/ Call	n/a	0.15	A+	F1	Aa3	P-1	A	A-1	Coch - 6 mis / Red - 6 months
Santander Group plc	Santander UK plc	7,457	Galw/ Call	n/a	0.15	A	F1	Aa3	P-1	A	A-1	Coch - 6 mis / Red - 6 months
The Royal Bank of Scotland Group plc	The Royal Bank of Scotland plc	2	Galw/ Call	n/a	0.10	BBB+	F2	A2	P-1	BBB+	A-2	Glas - 12 mis / Blue - 12 months
National Westminster Bank Ltd	National Westminster Bank Ltd Cash Manager A/c	334	Galw/Call	n/a	0.01	BBB+	F2	A2	P-1	BBB+	A-2	Glas - 12 mis/ Blue - 12 months

Tudalen 38

* Ceir y Rhestr Benthycu Cymeradwyedig yn Atodiad 6 o'r Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys 2017/18/Strategaeth Buddsoddi Blynnyddol/The Approved Lending List can be found at Appendix 6 of the 2017/18 Treasury Management Strategy Statement / Annual Investment Strategy

** Sef tymor ar pwynt y buddsoddi/Being term at the point of investment.

Approved countries for investments

Based upon lowest available sovereign credit rating

AAA

- Australia
- Canada
- Denmark
- Germany
- Luxembourg
- Netherlands
- Norway
- Singapore
- Sweden
- Switzerland

AA+

- Finland
- Hong Kong
- U.S.A.

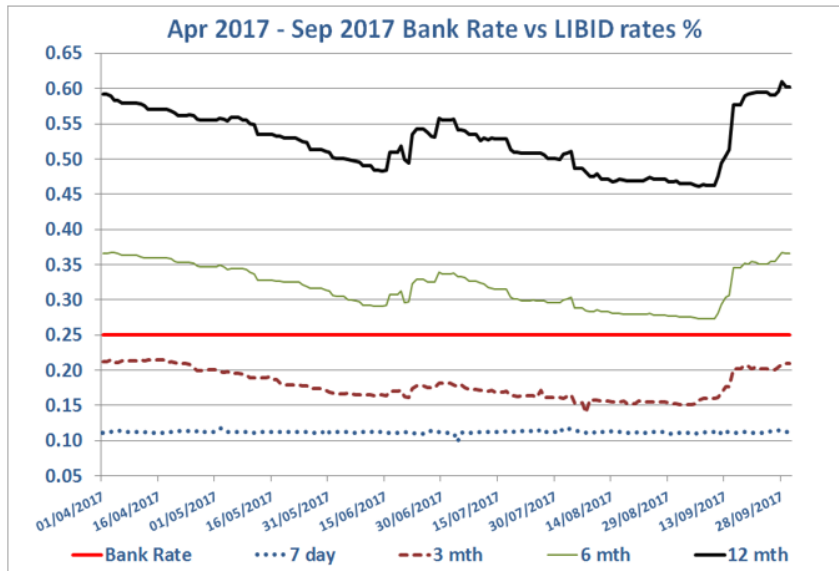
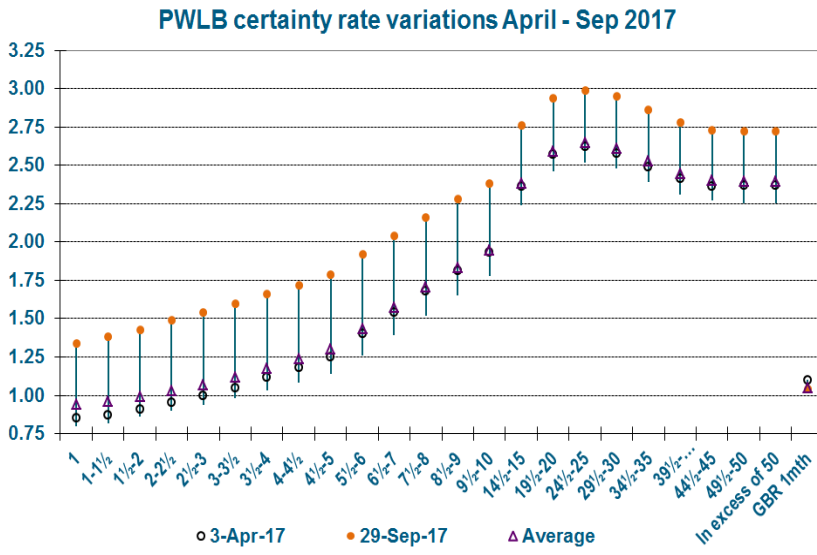
AA

- Abu Dhabi (UAE)
- France
- U.K.

AA-

- Belgium
- Qatar

Graffiau Ychwanegol / Additional Graphs

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Y Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	18/12/2017
Pwnc:	Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell
Aelod(au) Portffolio:	Cllr. Meirion Jones
Pennaeth Gwasanaeth:	Delyth Molyneux
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Rachel Rowlands 752094 rfxlh@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i bob Aelod

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

1. Argymhellion

- a) Mabwysiadu Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022.
- b) Gweithredu'r newidiadau arfaethedig yn Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022:
- i) Cau Llyfrgell Cemaes, Llyfrgell Moelfre a Llyfrgell Niwbwrch, parhau i ymchwilio i gamau lliniaru fel pwyntiau mynediad cymunedol a/neu gynyddu darpariaeth symudol yn yr ardaloedd a effeithir gan benderfyniadau i gau.
 - ii) Datblygu model gydweithredol gyda Chanolfan Biwmares o ran Llyfrgell Biwmares.
 - iii) Derbyn ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog mewn perthynas â Llyfrgell Rhosneigr erbyn 31 Ionawr 2018. Os na ddarperir unrhyw ymrwymiad cadarn, yna mynd ymlaen i'w chau fel yn achos i) uchod.
 - iv) Er mwyn sicrhau'r arbedion mwyaf posibl, argymhellir **derbyn Opsiwn B** o fewn costau Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell (Atodiad 5): Cyfanswm y staff cyn lleied â phosibl i arbed arian (Y staff i gyd o'r Llyfrgelloedd caeedig), a derbyn y risgiau fel y nodwyd yn 13.1 isod. Rhaid i swyddogion nodi y gallai hyn arwain at Her Cyfreithiol a / neu Ymyrraeth Gweinidogol.
- neu**
- Derbyn Opsiwn C** o fewn costau Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell: Cadw 22 awr (2 / 3 draean y staffio) o'r llyfrgelloedd caeedig o fewn y strwythur staffio newydd i helpu i liniaru a chynnal perfformiad yn erbyn safonau staffio'r WPLS.

2. Cyflwyniad

2.1. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r strategaeth arfaethedig i'r dyfodol ar gyfer Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyngor Sir Ynys Môn, **Strategaeth y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 ("y Strategaeth Ddrafft")**. Pwrpas y Strategaeth Ddrafft hon yw sicrhau sylfeini cadarn a chynaliadwy a fydd yn caniatáu i Gyngor Sir Ynys Môn ("y Cyngor") ddiwallu anghenion preswylwyr a chyflawni gofynion statudol y Cyngor.

3. Cefndir

3.1. Mae'r Cyngor Sir yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaeth llyfrgell statudol sy'n gynhwysfawr ac yn effeithlon, fel sy'n ofynnol gan adran 7 o **Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964**¹.

3.2. Mae **Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru**² (WPLS) yn cael eu gosod a'u hasesu gan Lywodraeth Cymru. Tra nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â statud, maent yn fodd o feincnodi gwasanaethau llyfrgell ar draws Cymru, ac yn rhoi sicrwydd i'r Gweinidog sy'n gyfrifol o ran y defnydd o'r gwasanaeth, ei safonau a'i ansawdd; mae'r WPLS yn un o'r mesurau o ran p'un a yw Awdurdod Llyfrgell yn cyflawni ei ddyletswydd statudol.

3.3. Yn 2013 rhoddwyd yr her i'r Cyngor ganfod arbedion effeithlonrwydd o £16m yn y 3 blynedd ddilynol.

3.4. Nododd **Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-17**³ ("y Cynllun Corfforaethol") nod i gyflawni gostyngiad o 60% yng nghostau cyffredinol hamdden, diwylliant a'r llyfrgelloedd i'r Cyngor dros gyfnod y cynllun.

3.5. Yn ystod 2014-15 ymgymerodd Gwasanaeth Llyfrgell y Cyngor ag **Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell**⁴ gyda'r nod o sicrhau y gellir cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Roedd yr Adolygiad yn dadansoddi testunau fel perfformiad, defnydd, anghenion ac opsiynau ar gyfer trawsnewid y gwasanaeth. Roedd yr adolygiad wedi canfod sawl opsiwn ar gyfer datblygu'r gwasanaeth i'r dyfodol. Mae'r prif ysgogwyr newid yn rhai ariannol a thechnolegol.

3.6. O ganlyniad i'r Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell oedd yn parhau, ynghyd â goblygiadau ariannol y Cynllun Corfforaethol, sefydlwyd Bwrdd Rhaglen ar gyfer Llyfrgelloedd, y Gwasanaeth Ieuencid, Trawsnewid Amgueddfeydd a Diwylliant yn Ebrill 2015 gyda'r nod o oruchwylio'r gwaith o gyflawni'r addewidion a wnaed yn y Cynllun Corfforaethol i archwilio opsiynau a gweithredu model diwygiedig ar gyfer darparu Llyfrgelloedd.

3.7. Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn ystod Hydref 2015 i gasglu

¹ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1964/75/contents>

² <http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/museums-archives-libraries/libraries/public-library-standards/?lang=en>

³ <http://www.anglesey.gov.uk/Journals/2014/04/02/u/s/p/corporate-plan-2013-2017.pdf> p.13

⁴ <http://www.anglesey.gov.uk/download/47802>

barnau ar yr opsiynau a nodwyd gan ac i wahodd unrhyw syniadau eraill. Cafwyd bron i 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad a ddarparwyd drwy holiaduron, sesiynau wyneb yn wyneb a gweithdai. Er nad oedd unrhyw opsiwn clir a ffefrir wedi ymddangos o'r atebion hyn, roedd tystiolaeth y byddai'n fanteisiol i geisio cyfleoedd ar gyfer modelau 'cefnogaeth gymunedol', yn gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen i weithio gyda'r Cyngor i gynnal y gwasanaeth, yn hytrach nag unrhyw bosibilrwydd o ddileu'r gwasanaeth.

3.8. Yn dilyn ymlaen o'r ymgynghoriad, datblygodd y Gwasanaeth Llyfrgell Strategaeth Ddrafft ac Aseiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion ("AECA") i fynd i'r afael ag argymhellion yr Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, yr adroddiad ymgynghori a'r sefyllfa ariannol.

3.9. Cyflwynwyd Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 i'r Pwyllgor Gwaith: Ddydd Mawrth, 14eg Chwefror, 2017 am 10.00am o dan Eitem 21: Trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell – Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell ar gyfer 2017 – 2022

<http://democracy.anglesey.gov.uk/ieListDocuments.aspx?CId=134&MId=3081&Ver=4&LLL=0>

PENDERFYNWYD:-

- Nodi'r broses a ddilynwyd o ran datblygu'r strategaeth, ynghyd â'r rhesymeg y tu ôl i'r hyn a gynigir o fewn Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell;
- Cymeradwyo'r Aseiad Effaith ar Gydraddoldeb a'r Aseiad Anghenion;
- Awdurdodi Swyddogion i fwrw ymlaen â'r gwaith o gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell, yn unol â'r amserlen a amlinellir yn yr adroddiad;
- Nodi y bydd y gwasanaeth yn parhau i drafod ac ymgynghori â phartïon sydd â diddordeb ac y bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith ym mis Hydref ar yr opsiynau gafodd eu hadnabod ar gyfer trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell.

4. Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 ("y Strategaeth Ddrafft")

4.1. Datblygwyd y Strategaeth Ddrafft i ymateb i'r heriau a'r anghenion a amlinellir uchod. Cynhwyswyd y Strategaeth Ddrafft fel Atodiad 1.

4.2. Rydym wedi gwrandao ar farnau preswylwyr ac wedi eu gwreiddio o fewn y Strategaeth Ddrafft hon. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod llyfrgelloedd yn:

- Cynnal gwasanaeth benthyca llyfrau a werthfawrogir yn fawr
- Cynnal darpariaeth TGCh a Rhwydwaith gref
- Parhau i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wella eu sgiliau a dysgu
- Cyflenwi gwasanaethau gyda staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol

- Dangos cysylltiad clir â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015⁵

4.3. Y Weledigaeth

Mae'r Strategaeth Ddrafft yn amlinellu gweledigaeth arfaethedig ar gyfer y Gwasanaeth Llyfrgell ac yn gosod fframwaith cyflenwi a chanddo'r potensial i ddiwallu anghenion y Safonau Llyfrgelloedd, ac i ymateb i anghenion ein cwsmeriaid. Y weledigaeth arfaethedig yw:

Mae llyfrgelloedd Ynys Môn yn lleoedd croesawgar i ddarllen, dysgu a darganfod – y tywysydd y gellir ymddiried ynddo yng nghalon ein cymunedau.

4.4. Wrth wraidd y weledigaeth, ceir y nodau craidd:

- **Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant** – Rydym yn cydnabod bod llyfrgelloedd cyhoeddus wedi cael eu hysgogi bob amser gan egwyddorion cydraddoldeb a chynhwysiant.
- **Ei gwneud yn hawdd i bawb ddefnyddio ein gwasanaethau** – Rydym yn cydnabod nad yw pawb yn gallu neu'n dymuno cael mynediad i'r gwasanaeth llyfrgell yn yr un modd, byddwn yn sicrhau bod ein gwasanaeth yn gynhwysol i bawb.
- **Darparu gwasanaethau o safon uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer** – Byddwn yn cyflenwi adnoddau o safon uchel mewn mannau croesawgar
- **Bod yn dywysydd y gellir ymddiried ynddo** – Rydym ar gael i helpu i gael mynediad i wybodaeth mewn amgylchedd y gellir ymddiried ynddo.
- **Partneriaeth gyda sefydliadau ac asiantaethau** – Rydym yn cydnabod bod gan bartneriaethau llwyddiannus rolau a chyfrifoldebau clir, ynghyd â disgwyliadau a reolir a chanlyniadau gweladwy ar gyfer bob partner.
- **Staff** – Rydym eisiau i'n staff a'n gwirfoddolwyr eich helpu i wneud yn fawr o'ch llyfrgelloedd. Gwyddwn hefyd mai ein staff yw ein hased mwyaf ac rydym eisiau bod yn lle gwych i weithio ynddo. Rydym eisiau creu cyfleoedd i wirfoddolwyr.

5. Yng ngolau'r uchod, mae'r Strategaeth Ddrafft hon yn symud i batrwm o ddarpariaeth yn seiliedig ar:

- Lyfrgelloedd Ardal
- Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad yr Awdurdod

⁵ <http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/2/contents/enacted>

- Gwasanaethau Symudol (sy'n cynnwys y Llyfrgelloedd Symudol, y Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai (ar gyfer y rheiny nad ydynt yn gallu gadael eu cartref oherwydd salwch neu anabledd) a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion)
- Pwyntiau mynediad posibl yn y gymuned (yn dibynnu ar ddsbarthiad A a B)

5.1. Yn fanylach, dyma'r ddarpariaeth arfaethedig:

Haen 1: Llyfrgelloedd Ardal: Llyfrgell lawn amser, wedi'i staffio'n llawn, sydd ar agor am tua 40 awr yr wythnos, a gefnogir gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. (Llangefni a Chaergybi)

Haen 2: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned: Tua 20 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. (Amlwch, Benllech a Porthaethwy)

Haen 3: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel Sir gyfan. (Biwmares, Moelfre, Niwbwrch a Rhosneigr)

Gwasanaethau Symudol: Ochr yn ochr â'r uchod, cynhelir adolygiad llawn o lwybrau'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Llyfrgell Symudol a'r manau y byddant yn galw ynddynt. Rhagwelir y bydd newidiadau yn y maes gwasanaeth hwn wrth fynd ymlaen, i gwrdd â phatrymau defnydd sy'n newid, fodd bynnag nodir yn ein AECA bod ein Gwasanaethau Symudol yn elfen bwysig o'n darpariaeth i'n Sir wledig. Mae'n bosibl y gweithredir modelau amgen, er enghraifft, partneru gyda'r trydydd sector i gyflenwi elfennau o'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai.

6. Yn defnyddio ystadegau poblogaeth, ystadegau perfformiad, cost defnyddio llyfrgelloedd presennol, ac anghenion o ran cydraddoldeb yn unol â chasgliadau'r asesiad, a chanlyniadau'r Ymgynghoriad, mae'r **Strategaeth Ddrafft yn cynnig (yn unol â diffiniadau'r haenau) cynnal:-**

- Dwy Lyfrgell Ardal Haen 1 yng **Nghaergybi** a **Llangefni**;
- Tair Lyfrgell Haen 2 a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned: yn **Amlwch**, **Porthaethwy** a **Benllech**
- Dwy Lyfrgell Haen 3 a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor ym **Miwmares** a **Rhosneigr**; ynghyd â Gwasanaethau Symudol – fel y modd mwyaf cynhwysfawr ac effeithlon o gyflenwi Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn o fewn y gyllideb sydd ar gael.

6.1. Yn ogystal, mae defnyddio'r dosbarthiad haenog hwn yn canfod lleoliadau lle na ellir

parhau i gynnal y ddarpariaeth yn ei ffurf bresennol oherwydd diffyg datrysiad. **Felly, mae'r Strategaeth Ddrafft yn cynnig terfynu'r ddarpariaeth bresennol o gynnal gwasanaeth llyfrgell o adeilad mewn tair cymuned**, sef **Cemaes, Moelfre a Niwbwrch**. Fodd bynnag, oherwydd effaith gymdeithasol debygol y cynnig hwn, cynigir 'datrysiad dolen gymunedol' a/neu gynyddu Gwasanaethau Symudol er mwyn lliniaru effeithiau cymdeithasol ar y gymuned ac er mwyn cynnal mynediad i'r gwasanaeth ar gyfer preswylwyr y gymuned honno drwy dulliau amgen. Gallai'r dulliau amgen hyn fod drwy wasanaeth 'clicio a chasglu' cymunedol, pwynt mynediad mewn ysgol leol neu adeilad cymunedol / siop, neu fel y soniwyd yn flaenorol, darpariaeth llyfrgell symudol.

6.2. Bydd gweithredu'r Strategaeth Ddrafft yn golygu y bydd newidiadau'n digwydd ar draws y rhwydwaith llyfrgelloedd presennol. Bydd yn cynnwys rhesymoli oriau a newid trefniadau rheoli adeiladau gyda'r llyfrgelloedd cymunedol, addasu lleoliadau a chyfnodau gweithredu Gwasanaethau Symudol, a gweithredu dulliau amgen ar gyfer cyflenwi'r gwasanaeth yn yr ardaloedd hynny a effeithir fwyaf.

6.3. Dyma'r ymatebion o'r llyfrgelloedd Haen 3:

Biwmares: Roedd Cadeirydd Canolfan Biwmares (Canolfan Hamdden Gymunedol), sy'n fenter gymdeithasol, wedi cadarnhau yn ystod y cyfarfod cyhoeddus, y byddai ganddynt ddiddordeb mewn gweithio gyda'r Gwasanaeth Llyfrgell. Yn ogystal, derbyniwyd llythyr yn mynegi diddordeb, fel y nodir yn adroddiad canfyddiadau'r ymgynghoriad.

Cemaes: Dim datrysiad cymunedol ar hyn o bryd

Moelfre: Dim datrysiad cymunedol ar hyn o bryd

Niwbwrch: Dim datrysiad cymunedol ar hyn o bryd

Rhosneigr: Potensial am Lyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor mewn partneriaeth â Chyngor Cymuned Llanfaelog.

7. Ymgynghoriad Cyhoeddus ar y Strategaeth Ddrafft

7.1. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad hwn dros gyfnod o ddeuddeg wythnos yn ystod haf 2017. Gellir gweld Adroddiad Llawn yr Ymgynghoriad yn Atodiad 2

7.2. Pwrpas yr ymgynghoriad hwn oedd llywio proses benderfynu'r Cyngor a chanfod:

- A ydi Trigolion Môn yn cytuno gyda Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell – Y Ffordd Ymlaen 2017-22
- I ba raddau y mae'r ymagwedd tair haen yn un sydd yn cael ei chefnogi
- Ennyn barn trigolion ar effaith bosibl unrhyw newidiadau i'r Gwasanaeth Llyfrgell arnyn nhw fel unigolion

7.3. Negeseuon allweddol o'r ymgynghoriad

Mae'r negeseuon allweddol a ganlyn yn grynodeb lefel uchel o'r prif bwyntiau a wnaed yn rhan o'r ymgynghoriad. Nid ydynt wedi eu bwriadu i fod yn llwyr gynrychioliadol; maent yn adlewyrchu sylwadau a wnaed drwy'r amrywiaeth o wahanol sianelau ymgysylltu sydd ar gael:

- Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn cefnogi'r Strategaeth gyda 51.88% o'r rhai gwblhaodd holiadur yn cytuno neu'r cytuno'n gryf gyda'r strategaeth.
- Roedd 71.53% yn cytuno gyda'r ymagwedd haenau, ond nid o anghenraid yn cytuno fod eu llyfrgell o ddewis yn yr haen gywir.
- Dylid adolygu'r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol fel rhan o'r broses trawsnewid er mwyn lliniaru effaith unrhyw newid ac yna yn rheolaidd er mwyn sicrhau fod y defnydd gorau yn cael ei wneud ohono.
- Ceir thema gyson bod llyfrgelloedd wedi eu marchnata'n wael a bod prinder hysbysebu ac arwyddion i ddangos lle maen nhw.
- Pobl yn nodi eu bod yn gweld effaith newidiadau ar eraill (pobl hŷn, teuluoedd heb geir, rhai sydd yn chwilio am waith etc) hyd yn oed os nad ydyn nhw wedi eu heffeithio eu hunain. Hefyd effaith posibl arnyn nhw i'r dyfodol pe byddai eu sefyllfa yn newid.
- Gwasanaeth sydd yn bwysig – adeiladau yn llai pwysig.
- Dywedodd 44.5% y bydden nhw yn peidio â defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell petai eu llyfrgell leol yn cau.
- Nifer yn awgrymu cyflwyno caffi neu beiriant coffi er mwyn creu incwm a chreu awyrgylch mwy hamddenol.
- Teimlad cryf fod gormod o bwysau yn cael ei roi ar garfan fechan o wirfoddolwyr sydd yn heneiddio i gynnal gwasanaethau sydd yn bwysig i'r cymunedau.
- Nifer o sylwadau am addasu oriau agor llyfrgelloedd i roi cyfle i bobl sydd yn gweithio a phlant sydd yn yr ysgol i gael mynediad.
- Trigolion yn poeni am sut fyddan nhw ac eraill yn cael mynediad at y gwasanaeth wrth iddynt heneiddio gan fod trafndiaeth gyhoeddus yn wael mewn ambell ardal.
- Nifer fawr yn poeni am effaith newidiadau i'r Gwasanaeth ar sgiliau plant a chenedlaethau'r dyfodol.
- Pryder yn cael ei ddangos am ddiffyg gwasanaethau mewn ardaloedd gwledig a'r ffaith fod colli llyfrgell o bosibl yn cythryblu'r sefyllfa.
- Canfyddiad fod angen gwneud mwy o ddefnydd o'r adeiladau waeth beth fydd patrwm rhain i'r dyfodol.

- Awgrymiadau y dylid cael mwy o wasanaethau'r Cyngor yn y Llyfrgelloedd i bobl beidio gorfod teithio i Langefni i wneud bob dim.
- Cafwyd awgrymiadau hefyd y dylid lleihau'r gwasanaeth yn y llyfrgelloedd Haen 1 er mwyn amddiffyn y gweddill.

7.4. Sesiynau Allgymorth

- Cynhaliwyd nifer o weithgareddau ymgysylltu eraill ac fe gafwyd cysylltiad wyneb yn wyneb gyda 748 o unigolion. Nid oedd 207 (27.67%) o'r rhain yn ddefnyddwyr llyfrgell. Gellir gweld y prif negeseuon o'r gweithgareddau yn Adroddiad yr Ymgynghoriad yn Atodiad 2.
- Cynhaliwyd gweithgareddau ymgysylltu penodol gyda Phobl Ifanc, gyda digwyddiadau ymgysylltu mewn Ysgolion Uwchradd ac Ysgolion Cynradd. Gwahoddwyd swyddogion i gyfarfod Llais Ni yn Llangefni (19/07/17). Prosiect yw Llais Ni sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc i sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed mewn perthynas â materion sy'n bwysig iddynt.
- Cynhaliwyd Sesiynau Galw Heibio ym mhob un o'r 10 llyfrgell, ynghyd â Chyfarfodydd Cyhoeddus mwy ffurfiol mewn ardaloedd Llyfrgelloedd Haen 3 (5 ardal – Biwmares, Cemaes, Moelfre, Niwbwrch a Rhosneigr).

8. Effaith y Strategaeth Ddrafft

8.1. Yr Effaith ar Gydraddoldeb

Yn unol â'r ddyletswydd o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, cynhaliwyd asesiad effaith cydraddoldeb ac anghenion o'r strategaeth. Ar ôl yr ymgynghoriad cyhoeddus, diweddarwyd yr asesiad effaith cydraddoldeb ac anghenion (gweler atodiad 4).

8.2. Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion⁶ (AECA) yn asesu'r angen am y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd ag effaith unrhyw newidiadau arfaethedig ar y boblogaeth a all fod yn dymuno ei ddefnyddio. Ystyriwyd pob opsiwn yn ofalus yn nhermau'r effaith ar breswylwyr Ynys Môn, yn ogystal â gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaeth llyfrgell 'cynhwysfawr ac effeithlon' yn unol â Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964. Yn ogystal, rhoir ystyriaeth i Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ynghyd â'r anghenion o ran bod Awdurdodau Llyfrgelloedd yng Nghymru yn adrodd ar eu perfformiad blynyddol mewn perthynas â'r Safonau hyn.

8.3. Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer y Strategaeth Ddrafft, ymhlith y dangosyddion eraill, ystyriwyd y canlynol fel rhan o'r AECA:

- Y defnydd o lyfrgelloedd (nifer y defnyddwyr) a chostau gweithredu
- Gwybodaeth ddemograffig am gymunedau Ynys Môn, gan gynnwys twf i'r dyfodol

⁶ Appendix 4 Equality Impact Needs Assessment

- Lleoliad llyfrgelloedd sefydlog a lle mae'r llyfrgell symudol yn galw
- Patrymau defnydd cwsmeriaid o lyfrgelloedd
- Maint dalgylchoedd llyfrgelloedd, gan gynnwys pellteroedd teithio
- Lefelau amddifadedd mewn dalgylchoedd llyfrgelloedd
- Perchnogaeth ceir
- Anghenion pobl a chanddynt nodweddion gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- Perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell: Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 5/6

- 8.4.** Ymgwymerwyd ag AECA ar gyfer bob lleoliad/cymuned unigol lle cynigir gwneud newidiadau sylweddol, a defnyddiwyd casgliadau'r asesiadau hynny i lywio'r Strategaeth Ddrafft. Mae copïau o'r asesiadau ar gyfer safleoedd penodol ar gael o llyfrgelloedd@ynysmon.gov.uk neu gellir cael copïau caled ar gais gan y Gwasanaeth Llyfrgell.
- 8.5.** Mae AECA y Strategaeth Ddrafft wedi dwyn ynghyd effaith bosibl y Strategaeth Ddrafft ar y sir gyfan, ond hefyd ar grwpiau gwarchodedig penodol o fewn y cymunedau hynny sy'n wynebu newidiadau sylweddol.
- 8.6.** Mae'r AECA yn amlygu effaith negyddol ar gyfer grwpiau oedran penodol fel pobl hŷn a rhienydd hefo plant ifanc (o dan 5 mlwydd oed) o ganlyniad i leihau'r rhwydwaith o leoliadau llyfrgell sefydlog.
- 8.7.** Mabwysiadwyd y Strategaeth Ddrafft i fynd i'r afael â'r effeithiau negyddol hyn drwy gynnig i addasu'r gwasanaeth symudol a sefydlu trefniadau mynediad amgen.
- 8.8.** Yn dilyn ystyriaeth lawn, adolygwyd y Strategaeth Ddrafft i fynd i'r afael â'r effeithiau posibl a nodwyd.
- 8.9.** Mae'r cymunedau mwyaf difreintiedig o fewn dalgylch Llyfrgelloedd Llangefni a Chaerdybi, a effeithir leiaf gan unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi gwasanaeth fel yr awgrymwyd o fewn y Strategaeth Ddrafft.
- 8.10.** Mae ardaloedd lle gall unigolion fod dan anfantais oherwydd natur wledig ardaloedd a chysylltiadau gwael wedi cael eu mapio, a gweithredir i gynyddu mynediad cymunedol yn yr ardaloedd hyn.
- 8.11.** Mae'r AECA yn canfod fod cyfleoedd i ddatblygu a meithrin cydlyniant cymunedol a gwydnwch yn y cymunedau hynny lle ceir awydd i gydweithredu â'r Cyngor i gyflenwi gwasanaethau drwy ddulliau newydd.
- 8.12.** Mae'n debygol y bydd rhai grwpiau o'r farn fod y cynnig yn annheg gan y bydd pwyntiau gwasanaeth yn cau mewn rhai cymunedau ac yn cael eu cadw mewn rhai eraill. Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn parhau i fod yn agored ac yn barod i dderbyn awgrymiadau o ran

gwahanol ddulliau o weithio, a all arwain wella'r gwasanaeth ac nid ei ddirywio o ganlyniad i'r strategaeth hirdymor hon.

8.13. Wrth ddatblygu'r Strategaeth Ddrafft, rhoddwyd cyfle ac anogaeth i bob rhan o gymunedau'r Cyngor weithio gyda'i gilydd i ddatblygu syniadau gyda'r nod o fod o fudd i'r gymuned gyfan.

9. Yr Effaith ar Berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell

9.1. Mae Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (WPLS) yn asesu p'un a yw awdurdodau lleol yn cyflawni'r dyletswyddau statudol. Yn ogystal, mae'r WPLS yn asesu p'un a yw'r gwasanaeth a ddarperir yn diwallu anghenion a disgwyliadau cwsmeriaid y llyfrgell a phreswylwyr lleol.

9.2. Nid ydym yn rhagweld y bydd mabwysiadu'r Strategaeth Ddrafft hon yn cael effaith andwyol sylweddol ar berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell yn nhermau'r WPLS. Mae'r effaith debygol yn erbyn y WPLS wedi cael ei mapio a'i graddio yn ôl y drefn RAG.

10. Yr Effaith ar Gymunedau

10.1. Caiff y Strategaeth Ddrafft fwy o effaith ar rai cymunedau yn ardal y Cyngor nag eraill, yn enwedig yn y pum cymuned lle argymhellir newid i'r drefn bresennol.

10.2. Rydym wedi trafod y Strategaeth Ddrafft gyda chynghorau cymuned a phartneriaid eraill yn y pum cymuned dan sylw. Dylid nodi bod gwrthwynebiad ac amharodwydd i weld unrhyw newidiadau i'r rhwydwaith llyfrgelloedd yn parhau.

10.3. Fodd bynnag, derbyniwyd ymateb cadarnhaol gan ddwy o'r cymunedau lle argymhellir Llyfrgell Haen 3 a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor, sef Biwmares a Rhosneigr, o ran os mabwysiadir y Strategaeth Ddrafft gan y Cyngor, mae Cynghorau Cymuned a phartneriaid eraill wedi nodi eu parodrwydd i gydweithio gyda'r Gwasanaeth Llyfrgell i sefydlu trefn o'r fath.

10.4. Yn y tair cymuned sydd ar ôl (Cemaes, Moelfre a Niwbwrch), lle mae'r Strategaeth Ddrafft yn argymhell terfynu cynnal gwasanaeth llyfrgell o adeilad a bod datrysiad mynediad cymunedol neu gynyddu Gwasanaethau Symudol yn cymryd ei le, bu'r ymateb yn amrywiol ond, yn gyffredinol, mae'r ymatebion yn gwrthwynebu i'r newidiadau arfaethedig fel y gellir gweld yn y dystiolaeth yn nodiadau'r cyfarfodydd yn Atodiad 3.

10.5. Yn seiliedig ar yr ymatebion gan wahanol gymunedau, rydym o'r farn na ddaeth unrhyw wybodaeth neu dystiolaeth o sylwedd i law sy'n awgrymu na ddylid mabwysiadu'r Strategaeth Ddrafft, ac nid yw'r wybodaeth a dderbyniwyd yn amlygu ystyriaethau pellach yn nhermau'r AECA (ar wahân i'r rheiny a nodir yn 9.6 isod). Fodd bynnag, dylid cydnabod bod sawl cymuned (Niwbwrch, Biwmares, Cemaes a Phorthaethwy) wedi amlygu y byddai colli neu newid agweddau ar ddarpariaeth y llyfrgell yn arwain at sgil-ffeithiau cymdeithasol, diwylliannol a chymunedol pellgyrhaeddol.

10.6. Dylid cyfeirio at ardal Cemaes yn benodol, lle gallai cau'r llyfrgell yn ardal Cemaes gael effaith ar breswylwyr yr ardal honno oherwydd effaith yr orsaf bŵer niwclear newydd sy'n cael ei hadeiladu (Wylfa Newydd). Nid yw'r effaith yn ymwneud yn benodol â chau'r

llyfrgell, ond o ran colli ased cymunedol. Mae Swyddogion y Cyngor wedi codi'r posibilrwydd y gellid defnyddio adeilad y Llyfrgell fel hwb cymunedol fyddai'n ymgorffori llyfrgell, y gellid ei ddefnyddio fel lle / adnodd i liniaru effaith adeiladu'r orsaf newydd ar breswylwyr. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn digwydd yn y tymor byr. Ar 18 Hydref 2017, argymhellodd y Bwrdd Trawsnewid na ddylid trin Llyfrgell Cemaes yn wahanol i unrhyw lyfrgell arall yn haen tri, ac fel y cyfryw, y dylid parhau i argymhell ei chau. Pe awgrymir llyfrgell fel ffactor liniarol fel rhan o ddatblygiad Wylfa Newydd, er enghraifft, fel rhan annatod o hwb cymunedol, yna argymhellodd y Bwrdd Trawsnewid y byddir yn delio â hynny ar yr adeg honno, pe bai cyllid ar gael.

11. Ystyriaethau Perthnasol

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae dyletswydd ar bob corff cyhoeddus i gyflawni datblygu cynaliadwy, sef sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain. Wrth gyflawni'r ddyletswydd hon, rhaid i'r Cyngor ystyried pwysigrwydd effaith hirdymor a gallu, cynnwys, integreiddio, cydweithio a'r defnydd ataliol o adnoddau wrth ystyried yr hyn sy'n cael ei gynnig.

Wrth ddatblygu ac ystyried y Strategaeth Ddrafft, rhoddwyd ystyriaeth i'r materion hyn yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Adlewyrchir yr ystyriaethau hyn yng ngweledigaeth a nodau'r Strategaeth Ddrafft. Fel y gweithredir y Strategaeth Ddrafft, byddwn yn parhau i ystyried gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

12. Cyd-destun Ariannol

Byddai gwireddu'r Strategaeth Ddrafft yn arwain at arbedion o rhwng £49,983 a £72,575. (gweler Atodiad 5).

Rhagwelir y bydd yr arbedion yn cael eu gwireddu yn ystod 2018-19, yn unol â'r rhaglen waith a nodir yn adran 14 isod.

Mae Atodiad 5 yn nodi'r arbedion y gallai'r Strategaeth Ddrafft eu cyflawni. Pennwyd cost 3 opsiwn o ran staffio.

- a) Arbedion yn y strwythur staffio gan gadw staff
- b) Arbedion yn y strwythur staffio gyda'r nifer leiaf bosibl o staff
- c) Strwythur staffio sy'n cadw 22 awr o ran oriau staff (ar raddfa 3) o'r llyfrgelloedd fyddai'n cau o fewn strwythur staffio newydd i helpu i leihau effaith cau ac i ddiogelu perfformiad y Cyngor yn erbyn y WPLS yn nhermau lefelau staffio.

13. Prif Risgiau

13.1. Prif Risgiau

Risgiau i Opsiynau Strwythur Staffio

13.1.1. Strwythur Staffio Risgiau i Opsiwn A: Cyfanswm arbedion strategaeth sy'n cadw lefelau staffio cyfredol

- Ni fyddai'r gwasanaeth gyflawni'r Safon Staffio Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru - niferoedd staff cyfredinol, byddai'r opsiwn hwn yn golygu y byddai'r gwasanaeth yn 5.77FTE o dan y safon staffio leiaf. Fodd bynnag, gellid lliniaru hyn gan rhesymoli'r gwasanaethau a gweithio'n agosach gyda'r gymuned. Gellid cynnig sesiynau allgymorth mewn gwahanol leoliadau cymunedol a gall hyn gynnwys elfen o gyflenwi a thrin stoc.

13.1.2. Risgiau Strwythur Staffio i Opsiwn B: Arbedion staffio'r strwythur -lleiafswm staffio isaf

1. Cyfyngu difrifol ar y gallu o fewn y Gwasanaeth i ddarparu opsiynau lliniaru, er enghraifft sesiynau Allgymorth, yn yr ardaloedd hynny yn amodol ar gau llyfrgell. Efallai y bydd darpariaeth ehangach y llyfrgell symudol yn bosib ond nid gweithredoedd eraill e.e. 'cliciwch a chasglu' neu bwyntiau gollwng cymunedol. **Risg o Her Gyfreithiol**
2. Dirywiad pellach mewn perfformiad yn erbyn Safon Staffio Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru. Mae Opsiwn B yn golygu y byddai'r gwasanaeth llyfrgell yn 6.68FTE o dan y safon staffio lleiaf. Mae na potensial i hyn effeithio ar berfformiad ym mhob Dangosydd a Safonau, ond yn enwedig y Safon Staffio, a allai arwain at **risg o ymyrraeth weinidogol**. Byddai hefyd yn gynyddol anodd cynnig gweithgareddau darllen a diwylliannol gyda gweithlu gostyngol yn sylweddol, a byddai hyn yn ei dro yn effeithio ar Ddangosyddion Ansawdd 4, 6, 9, 10 a 12.

Hefyd:

Byddai'r gallu i gyflawni rhan o gyfrifoldeb Statudol y Cyngor i annog y defnydd o'r Gwasanaeth Llyfrgell yn lleihau ymhellach gyda lleihad mewn staffio.

3. Cyfyngu'n sylweddol ar y gallu o fewn y gwasanaeth i gyflenwi absenoldebau staff sy'n arwain at gau annisgwyl, yn effeithio perfformiad yn erbyn y dangosydd ansawdd yma (Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru) a hefyd ein gwasanaeth i'r cyhoedd, yn enwedig yng nghydestun toriad cyllideb Staff Wrth Law sydd rhan o'r pecyn arbedion.
4. Cyfyngiad pellach ar y gallu i wella a datblygu'r gwasanaeth i'r cyhoedd
5. Cyfyngu ar y gallu i hybu lefelau staffio yn Llyfrgell Neuadd y Farchnad Newydd (Caergybi), gan gyfyngu ar gyfleoedd i dyfu. Mae'n bosibl y bydd fersiwn o gyfleuster 'Siop Un Alwad' y Cyngor - Cyswllt Môn yn cael eu darparu yn ein llyfrgelloedd, gyda'r lleoliad yng Nghaergybi yn allweddol. Byddai hyn yn anodd ei weithredu gyda'r lefelau staffio presennol yn llyfrgell Caergybi.
6. Risg o bwysau sy'n gysylltiedig â gwaith ar ein staff oherwydd lefelau staffio isel iawn, gan arwain at gynnydd mewn trosiant staff a lefelau salwch staff.

13.1.3. Strwythur Staffio Risgiau i Opsiwn C: Arbedion gan gadw 22 awr ar gyfer effeithiau lliniaru cau

1. Lliniaru opsiynau yn yr ardaloedd hynny yn amodol ar gau llyfrgell, e.e. 'Clicio a chasglu' neu bwyntiau gollwng cymunedol, yn bosibl ond nid i'r un graddau ag Opsiwn A.

2. Dirywiad pellach mewn perfformiad yn erbyn Safon Staffio Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ond nid i'r un graddau ag Opsiwn B. Byddai Opsiwn C yn golygu y byddai'r gwasanaeth llyfrgell yn 6.07FTE o dan y safon staffio lleiaf.

13.1.4 Cymhariaeth o lefelau Staffio o fewn y gwahanol opsiynau

	Cyfanswm Staffio lefelau (FTE)		Staffio Proffesiynol (FTE)		Nifer y Swyddi
	Ynys Môn	Ynys Môn a Bibs*	Ynys Môn	Ynys Môn a Bibs*	Ynys Môn
2016 / 2017	17.92	19.46	4**	4.4	31
Opsiwn A: Cadw oriau i gyd	17.75	19.43	4	4.4	28
Opsiwn B: Rhyddhau'r holl oriau	17	18.54	4	4.4	25
Opsiwn C: cadw 1/3 o oriau	17.59	19.13	4	4.4	27

* Bibs = Uned Llyfryddiaeth Gogledd Cymru (Partneriaeth rhwng Awdurdodau Gogledd Cymru)

** Mae ffigurau 16/17 yn cynnwys y swydd Cydlynedd Dysgu Gydol Oes a ariennir o'r Gyllideb Addysg

13.1.5 DASLICC 13: Lefelau Staffio a Chymwysterau

*Rhaid i Awdurdodau Llyfrgell gyflawni cyfanswm lefelau staffio'r sefydliad ar gyfer gwasanaethu **3.6 FTE fesul 10,000 o boblogaeth breswyl***

*Ni ddylai nifer y staff FTE sy'n dal cymwysterau cydnabyddedig mewn Llyfrgellyddiaeth ddisgyn islaw **0.65 fesul 10,000 o bobl***

	Cyfanswm Lefelau Staffio	Staff Proffesiynol	Faint o FTE sy'n is na'r safon ydym ni? (gan gynnwys Bibs)

	(Ynys Môn + Bibs)	(Ynys Môn + Bibs)	Cyfanswm Staff
2016 / 2017	2.79	0.64	5.75
Opsiwn A: Cadw oriau i gyd	2.78	0.64	5.77
Opsiwn B: Rhyddhau'r holl oriau	2.66	0.64	6.68
Opsiwn C: cadw 1/3 o oriau	2.74	0.64	6.07

13.2. Risgiau Cyffredinol

13.2.1. Mae gwireddu'r Strategaeth Ddrafft yn llwyddiannus yn dibynnu ar gydweithio rhwng cynghorau cymuned, partneriaid a defnyddwyr gwasanaeth.

13.2.2. Mae gwireddu'r newidiadau i ddarpariaeth gwasanaeth (yn enwedig yn y cymunedau lle argymhellir gwneud y newid mwyaf) yn dibynnu ar drafodaethau parhaus gyda chynghorau cymuned a phartneriaid eraill; a gall y negydu hwn amlygu rhwystrau, diffyg capasiti, diffyg adnoddau, yr angen am fuddsoddiad neu unrhyw fater arall na ellir ei ragweld hyd yma.

13.2.3. Mae gwireddu'r Strategaeth Ddrafft hon hefyd yn dibynnu ar gydweithio gyda gwasanaethau eraill o fewn y Cyngor. Mae'r rhaglen waith i weithredu'r strategaeth yn arwain at oblygiadau o ran adnoddau gwasanaethau eraill.

13.2.4. Gan fynd ymlaen o'r uchod, gall rhai o'r goblygiadau hyn fod yn destun penderfyniadau pellach gan y cyngor, yn enwedig o ystyried defnydd a dyfodol safleoedd unigol, ynghyd ag ymrwymadau gwasanaethau eraill y Cyngor.

14. Camau nesaf ac amserlen

Pwyllgor Craffu: 13 Tachwedd 2017

Ar gyfer penderfyniad y Pwyllgor Gwaith: 18 Rhagfyr 2017

15. Nodir amserlen weithredu ddangosol mewn perthynas â'r Strategaeth Ddrafft Arfaethedig:-

Ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog erbyn 31 Ionawr 2018

Gweithredu newidiadau yn y strwythur staffio erbyn Ebrill 2018

Gweithredu'r newid o ran terfynu darpariaeth bresennol mewn tair cymuned (pedair o bosib, os nad yw Cyngor Cymuned Llanfaelog yn dangos ei ymrwymiad cadarn i Lyfrgell Rhosneigr) erbyn diwedd Ebrill 2018.

Gweithredu'r newid o ran sefydlu darpariaeth liniarol yn y tair cymuned (o bosib 4) o Mai 2018 ymlaen.
Gweithredu'r newid i'r Gwasanaeth Symudol o Mai 2018
Gweithredu'r newid a sefydlu Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor ym Miwmares (ac yn amodol ar ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog, yn Rhosneigr) o Mai 2018 ymlaen.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r broses drawsnewid wedi ystyried ac ymgynghori ynghylch ystod eang o opsiynau posibl.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r ailfodelu'n cael ei gynnal mewn ymateb i gais Corfforaethol penodol o dan gyloch gorchwyl y Bwrdd Trawsnewid Dysgu Gydol Oes.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Mae'r sylwadau wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Mae'r sylwadau wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Dylid ymdrin ag unrhyw faterion staffio sy'n codi yn unol â phrosesau ymgynghori ac AD eraill cydnabyddedig. Bydd angen ystyried unrhyw gostau diswyddo sy'n ynghlwm efo'r strategaeth

		<p>ynghyd ag unrhyw oblygiadau TUPE fydd yn codi.</p> <p>Mae'r adroddiad yn nodi gweithredu newidiadau i'r strwythur staffio erbyn Mawrth 2018 – a fydd unrhyw oedi tra'n disgwyl ymateb gan gynghorau a darparwyr eraill yn y gymuned cyn gallu cadarnhau'r strategaeth yn effeithio ar yr amserlen hyn o ystyried bydd angen rhoi cyfnodau rhybudd os oes newidiadau i gyntundebau/cyflogaeth?</p>
5	Eiddo	Bydd angen ystyried y "Drwydded i feddiannu" yn adeilad Llyfrgell Cemaes.
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	
7	Caffael	
8	Sgriwtini	<p>Bod y Pwyllgor yn argymhell –</p> <ul style="list-style-type: none"> •Bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell ddrafft ar gyfer 2017-22, a •Eu bod yn gweithredu'r newidiadau arfaethedig yn y Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgelloedd drafft 2017-2022 fel a ganlyn: •Cau Llyfrgell Cemaes, Llyfrgell Moelfre a Llyfrgell Niwbwrch, gan barhau i ymchwilio i gamau lliniaru megis pwyntiau mynediad cymunedol a / neu gynyddu'r ddarpariaeth symudol yn yr ardaloedd yr effeithir arnynt gan y cau. •Datblygu model cydweithredol â Chanolfan Biwmares mewn perthynas â Llyfrgell Biwmares. •Derbyn ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog mewn perthynas â Llyfrgell Rhosneigr erbyn 2 Ionawr, 2018. Os na ddarperir ymrwymiad cadarn, yna bwrw ymlaen i gau fel y pwynt bwled cyntaf uchod. •Er mwyn sicrhau'r arbedion mwyaf posibl, gweithredu Opsiwn B o fewn costau drafft y Gwasanaeth Llyfrgell (Atodiad 5 i'r adroddiad) tra'n derbyn y risgiau fel y nodir.
9	Aelodau Lleol	
10	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)	
1	Economaidd
2	Gwrthdodi

3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:	
Atodiad 1 - Strategaeth Drafft Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022	
Atodiad 2 - Canfyddiadau Ymgynghori	
Atodiad 3 - Gweithgareddau Ymgysylltu a Nodiadau Cyfarfodydd	
Atodiad 4 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA)	
Atodiad 5 - Drafft arbedion Strategaeth Drafft Gwasanaeth Llyfrgell	

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):	
Cynhwysir papurau cefndirol fel dolenni yn yr adroddiad.	

Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-2022

1. Cyflwyniad

Mae Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn wedi ymgymryd ag Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r nod o sicrhau y gellir cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Mae'r prif ysgogwyr newid yn rhai ariannol a thechnolegol. Yn 2013, heriwyd Cyngor Sir Ynys Môn ("y Cyngor") i ganfod arbedion effeithlonrwydd o £16m yn y 3 blynedd oedd yn dilyn¹.

Yn ogystal, mae'n angenrheidiol i adolygu'r gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus yng ngolau newid technolegol sy'n effeithio ar: sut y mae pobl yn cael mynediad ac yn defnyddio'r cynnig craidd (darllen); sut y mae pobl yn diwallu eu hanghenion o ran gwybodaeth, a sut y mae pobl sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol yn cael eu rhoi o dan fwy o anfantais fel yr ydym yn symud yn agosach fyth at gymdeithas 'digidol yn gyntaf'.

Mae'r Cyngor Sir yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaeth llyfrgell gyhoeddus sy'n gynhwysfawr ac yn effeithlon, fel sy'n ofynnol gan adran 7 o Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964². Yn ogystal, mae'r Cyngor Sir yn ymwybodol o Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (WPLS), a weinyddir gan Lywodraeth Cymru. Nid ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â statud, ond mae'r Cyngor yn cydnabod eu bod yn fodd defnyddiol o feincnodi gwasanaethau llyfrgell ar draws Cymru, ac yn rhoi sicrwydd i'r Gweinidog sy'n gyfrifol o ran y defnydd o'r gwasanaeth, ei safonau a'i ansawdd.

Nod **Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-2022** ("y Strategaeth Ddrafft") yw gosod sylfeini cynaliadwy cadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu ein preswylwyr a chyflawni'r gofynion statudol dros y blyneddau i ddod.

Nod y Strategaeth Ddrafft yw cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael ac mae'n cael ei llywio gan yr ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd gan y Cyngor yn ystod haf 2017, gan gynnwys y sylwadau a wnaed gan randdeiliaid, ymgynghoreion a defnyddwyr yn ystod y broses honno.

2. Cyd-destun / Y broses hyd yma

Mae Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-17³ yn nodi:

Rydym yn awyddus i gadw ein lle a'n presenoldeb yng nghalon ein cymunedau gan droi ein

¹ <http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corrfforaethol-2013---2017.pdf>

² <http://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1964/75/contents>

³ <http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corrfforaethol-2013---2017.pdf> t.13

Llyfrgelloedd yn 'ddrws ffrynt cyffredinol' i ni fel cyngor

Byddai'r Cyngor yn:

ymchwilio i opsiynau a gweithredu model diwygiedig ar gyfer y ddarpariaeth o Lyfrgelloedd

Nodwyd y byddai'r mesur llwyddiant fel a ganlyn:

- *Gweithredu ar fodolau newydd o ran rheoli llyfrgelloedd a safleoedd treftadaeth ddiwylliannol*
- *Darpariaeth llyfrgell bwrpasol a chynaliadwy*

a nod y Cyngor fyddai:

..lleihau costau cyffredinol y gwasanaethau hyn (hamdden, diwylliant a llyfrgelloedd) i'r Cyngor gan 60% dros gyfnod y cynllun hwn.

O ganlyniad i'r ymrwymïadau hyn, ymgwymerwyd ag Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell⁴ a oedd yn dadansoddi testunau fel defnydd, anghenion ac opsiynau ar gyfer trawsnewid. Roedd yr adolygiad wedi nodi sawl opsiwn ar gyfer datblygu'r gwasanaeth i'r dyfodol.

Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn ystod Hydref 2015 i gasglu barnau ar yr opsiynau a nodwyd gan Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell ac i wahodd unrhyw syniadau eraill. Cafwyd bron i 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad a ddarparwyd drwy holiaduron, sesiynau wyneb yn wyneb a gweithdai⁵. Er nad oes unrhyw opsiwn clir a ffefrir wedi ymddangos o'r atebion hyn, roedd tystiolaeth y byddai'n fanteisiol i geisio cyfleoedd ar gyfer modelau 'cefnogaeth gymunedol', yn gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen i weithio gyda'r Cyngor i gynnal y gwasanaeth, yn hytrach nag unrhyw bosibilrwydd o ddileu'r gwasanaeth.⁶

Cynhaliwyd ail ymgynghoriad cyhoeddus ar strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022 yn ystod haf 2017.

⁴<http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/v/f/d/Adolygiad-Gwasanaeth-Llyfrgelloedd-a-Gwybodaeth-2014-15-13-11.pdf>

⁵ <http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/ymgynggori/ymgynggoriadau-blaenorol/arolwg-gwasanaeth-llyfrgell/127255.article?redirect=false>

⁶ <http://www.ynysmon.gov.uk/cyhoeddi-canfyddiadau-ymgynggoriad-llyfrgelloedd/128048.article?redirect=false>

Rydym wedi gwrandao ar farnau ymatebwyr ac wedi ystyried eu sylwadau wrth ddyfeisio'r strategaeth hon. Mae hyn yn cynnwys y cynnig i sicrhau bod llyfrgelloedd yn:

- Cynnal gwasanaeth benthyca llyfrau a werthfawrogi yn fawr
- Cynnal darpariaeth TGCh a Rhwydwaith gref
- Parhau i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wella eu sgiliau a dysgu
- Cyflenwi gwasanaethau gyda staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol
- Gweithredu fel hwb o fewn y gymuned yn darparu gwybodaeth a gweithgareddau
- Hwyluso mynediad di-dor i wasanaethau'r Cyngor
- Dangos cysylltiad clir â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015⁷

3. Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn

Mae'r galw am wasanaethau llyfrgell yn newid. Yn genedlaethol, mae llai o alw am fenthyca llyfrau ac ymweld â llyfrgelloedd. Mae'r duedd hon yn weladwy ar draws Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn, er i raddau llai na hynny mewn sawl ardal arall yn y DU.

Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer y Stratgaeth Llyfrgelloedd hon, ystyriwyd y canlynol fel rhan o Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion⁸

- Y defnydd o lyfrgelloedd (nifer y defnyddwyr) a chostau gweithredu
- Gwybodaeth Ddemograffig am gymunedau Ynys Môn, gan gynnwys y twf i'r dyfodol
- Lleoliad llyfrgelloedd sefydlog a lle bydd y llyfrgell symudol yn galw
- Patrymau defnydd o'r llyfrgell gan gwsmeriaid
- Maint dalgylchoedd llyfrgelloedd gan gynnwys pellteroedd teithio
- Lefelau amddifadedd mewn dalgylchoedd llyfrgelloedd
- Cyrhaeddiad addysgol plant
- Perchnogaeth ceir a chludiant cyhoeddus

⁷ <http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2015/2/contents/enacted>

⁸ Atodiad 4 Asesiad AECA

- Anghenion pobl a chanddynt nodweddion gwarchoddedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb
- Perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell: Fframwaith 5 a 6 Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru

4. Y Weledigaeth i'r Dyfodol

Mae llyfrgelloedd Ynys Môn yn lleoedd croesawgar i ddarllen, dysgu a darganfod – y tywysydd y gellir ymddiried ynddo yng nghalon ein cymunedau.

Wrth wraidd y weledigaeth, ceir y nodau craidd:

Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant – Rydym yn cydnabod bod llyfrgelloedd cyhoeddus wedi cael eu hysgogi bob amser gan egwyddorion cydraddoldeb a chynhwysiant.

Ei gwneud yn hawdd i bawb ddefnyddio ein gwasanaethau – Rydym yn cydnabod nad yw pawb yn gallu neu'n dymuno cael mynediad i'r gwasanaeth llyfrgell yn yr un modd, byddwn yn sicrhau bod ein gwasanaeth yn gynhwysol i bawb.

Darparu gwasanaethau o safon uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer – Byddwn yn cyflenwi adnoddau o safon uchel mewn manau croesawgar.

Bod yn dywysydd y gellir ymddiried ynddo – Rydym ar gael i helpu i gael mynediad i wybodaeth mewn amgylchedd y gellir ymddiried ynddo.

Partneriaeth gyda sefydliadau ac asiantaethau – Rydym yn cydnabod bod gan bartneriaethau llwyddiannus rolau a chyfrifoldebau clir, ynghyd â disgwyliadau a reolir a chanlyniadau gweladwy ar gyfer bob partner.

Staff – Rydym eisiau i'n staff a'n gwirfoddolwyr eich helpu i wneud yn fawr o'ch llyfrgelloedd. Gwyddwn hefyd mai ein staff yw ein hased mwyaf ac rydym eisiau bod yn lle gwyh i weithio ynddo. Rydym eisiau creu cyfleoedd i wirfoddolwyr.

5. Sut y byddwn yn cyflenwi Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn i gyflawni'r weledigaeth hon

Gan edrych i'r dyfodol, mae'n rhaid i ni fod yn realistig o ran yr hinsawdd economaidd bresennol. Mae'r gwasanaeth llyfrgell yn wasanaeth statudol y mae'n rhaid iddo weithredu o fewn y gyllideb sydd ar gael. Felly mae'r strategaeth ddrafft hon yn anelu at osod sylfeini cynaliadwy a chadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu preswylwyr yr ynys a chyflawni'r gofynion statudol yn y blynyddoedd i ddod.

Mae'r Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd â'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion ("AECA") a'r ymgynghoriad cyhoeddus, yn caniatáu i ni gyflwyno strategaeth ddrafft a fydd yn cyflawni gofynion y gwasanaeth llyfrgell, yn ogystal â chynnig y gwasanaeth gorau bosibl i breswylwyr Ynys Môn.

Dengys tystiolaeth o'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion⁹ y gallai Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn symud i fod yn Wasanaeth Llyfrgell statudol tair haen ym Môn yn nhermau defnydd, angen, effaith a lleoliad strategol. Byddai patrwm o lyfrgelloedd sefydlog yn ychwanegol i'r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol, y Gwasanaeth Llyfrgell i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion.

Mae'r categorïau haenog uchod wedi'u llunio yn dilyn dadansoddiad o batrymau/ystadegau defnydd ac maent yn dilyn arfer dda a nodwyd gan Awdurdodau Llyfrgell eraill yng Nghymru¹⁰ a thrwy ystyried yr argymhellion gan Lywodraeth Cymru yn eu hadroddiad diwethaf ar ddyfodol gwasanaethau llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru, 'Pennu Cwmpas Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyhoeddus Newydd i Gymru'¹¹. Maent hefyd yn seiliedig ar ofynion 6ed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.¹²

Mae'r Cyngor yn agored i'r posibilïadau o ran modelau 'cefnogaeth gymunedol', fel gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen, gan gynnwys model Ymddiriedolaeth ar gyfer Gwasanaethau Llyfrgell Ynys Môn, a gall y Strategaeth Ddrafft hon gefnogi ystod eang o fodelau a gefnogir gan y gymuned.

Yng ngolau'r uchod, yn enwedig yr Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, yr ymgynghoriad ar gyfer y cyhoedd a rhanddeiliaid a gynhaliwyd hyd yma a gweledigaeth ac amcanion y Cyngor, mae'r Strategaeth ddrafft hon yn argymhell symud i patrwm o ddarpariaeth yn seiliedig ar:

- A. Lyfrgelloedd Ardal
- B. Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad yr Awdurdod
- C. Gwasanaethau Symudol (Y Llyfrgelloedd Symudol, y Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion)
- D. Pwyntiau mynediad posibl yn y gymuned

Dyma'r model posibl:

⁹ Atodiad 4 AECA

¹⁰ <http://gov.wales/docs/drah/publications/150211-independent-trusts-community-libraries-cy.pdf>

¹¹ <http://gov.wales/docs/drah/publications/151019-scoping-a-future-for-public-libraries-cy.pdf>

¹² <http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/museums-archives-libraries/libraries/public-library-standards/?skip=1&lang=cy>

Haen 1: Llyfrgelloedd Ardal: Llyfrgell lawn amser, wedi'i staffio'n llawn, sydd ar agor am tua 40 awr yr wythnos, a gefnogir gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. **Llyfrgell Caergybi a Llyfrgell Llangefni**

Haen 2: Llyfrgelloedd Cymunedol dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gefnogaeth gan y gymuned: Tua 20 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. Ceir potensial i gynnwys cymorth gan y gymuned o amgylch yr oriau llyfrgell craidd. **Llyfrgell Amlwch, Llyfrgell Benllech a Llyfrgell Porthaethwy.**

Haen 3: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. Bydd yr adeiladau yn yr haen hon yn cael eu trosglwyddo i'r trydydd sector gyda'r oriau llyfrgell craidd yn aros o fewn darpariaeth / strwythur y Gwasanaeth Llyfrgell. **Llyfrgell Biwmares a Llyfrgell Rhosneigr**

Ochr yn ochr â'r uchod, cynhelir adolygiad llawn o lwybrau'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai (ar gyfer y rheiny nad ydynt yn gallu gadael eu cartref oherwydd salwch neu anabled) a'r Llyfrgelloedd Symudol a'r manau y byddant yn galw ynddynt.

O ganlyniad, mae newidiadau i'r maes gwasanaeth hwn yn anochel wrth fynd ymlaen. Er enghraifft, mae'n bosibl y gweithredir modelau amgen, fel partneru gyda'r trydydd sector i gyflenwi elfennau o'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai. Fodd bynnag, bydd Gwasanaethau Symudol gan gynnwys Llyfrgelloedd Symudol a'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai, yn parhau i fod yn rhan o ddarpariaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn.

6. Tabl sy'n rhoi manylion yr hyn y mae bob haen yn ei feddwl:

Haen	Y cyfleusterau a fydd ar gael:
<p>Haen 1 Llyfrgell Ardal</p> <p>gyda:</p> <p>Dros 50,000 o ymweliadau blynyddol a, Dros 50,000 o fenthyciadau blynyddol a Dros 8,000 sesiwn o ddefnydd cyfrifiaduron</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lleolir y llyfrgell yn nalgylch y brif ardal siopa • Oriau agor o rhwng 30 a 40 awr yr wythnos • O leiaf 10,000 eitem o stoc ar gael mewn amrywiaeth eang o fformatau, gyda rhwng 10,000 a 15,000 eitem o stoc yn y llyfrgelloedd mwy • Cysylltiad ag e-lywodraeth ac e-ddysgu a'r ddarpariaeth o gasgliadau arbenigol, e.e. - Hanes Lleol, Iechyd a Lles, setiau o lyfrau ar gyfer Grwpiau Darllen • o leiaf 16 cyfrifiadur, gwasanaeth Wi-Fi am ddim, lle i ddefnyddio gliniaduron a thabledi ar gael i'w defnyddio

	<ul style="list-style-type: none"> • Lle o fewn yr ardal blant ar gyfer gweithgareddau neu fynediad rhwydd i le priodol • Lle, neu fynediad i le, ar gyfer cynnal digwyddiadau cymunedol a gweithgareddau celf • Ystyriaeth barhaus i gyd-leoli â gwasanaethau tebyg neu bartneriaid
<p>Llyfrgelloedd Cymunedol dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gefnogaeth gan y gymuned: tua 20 awr o wasanaeth craidd a ddarperir gan y Cyngor</p> <p>gyda:</p> <p>Dros 12,000 o Ymweliadau Blynyddol a Dros 20,000 o Fenthyciadau Blynyddol a Dros 1500 o Sesiynau Cyfrifiaduron</p>	<p>Lleolir y llyfrgell ger canol y dref / pentref neu o fewn / yn gyfagos i ganolfan gymuned / ysgol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyd-leoli gyda phartneriaid o'r gymuned / y cyngor neu eraill lle bo modd • Oriau agor: lleiafswm o 20 awr • Elfen o hunanwasanaeth, yn dibynnu ar anghenion lleol ac unrhyw ddefnydd arall a wneir o'r safle cymunedol • O leiaf 6 chyfrifiadur ar gael i'r cyhoedd • Wi-Fi am ddim • Amrywiaeth o ffynonellau gwybodaeth ar bapur ac ar-lein • Lle i gynnal cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cymunedol lle bo modd • Defnyddio gwirfoddolwyr ar gyfer gweithgareddau ychwanegol neu ymestyn oriau agor y tu hwnt i oriau craidd
<p>Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor:</p> <p>Tua 10-12 awr o wasanaeth craidd a ddarperir gan y Cyngor.</p> <p>gyda:</p> <p>Llai na 12,000 o Ymweliadau Blynyddol a Llai na 20,000 o Fenthyciadau Blynyddol a Llai na 1500 o Sesiynau Cyfrifiaduron</p>	<p>Lleolir y llyfrgell ger canol y dref / pentref neu o fewn / yn gyfagos i ganolfan gymuned / ysgol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oriau agor: lleiafswm o 10 awr • O leiaf 5,000 eitem o stoc • Cyfrifiaduron ar gael i'r cyhoedd • Wi-Fi am ddim • Amrywiaeth o ffynonellau gwybodaeth ar bapur ac ar-lein • Elfen o hunanwasanaeth, yn dibynnu ar anghenion lleol ac unrhyw ddefnydd arall a wneir o'r safle cymunedol • Lle i gynnal cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cymunedol lle bo modd • Cyd-leoli gyda phartneriaid o'r gymuned / y cyngor neu eraill, lle bo modd • Defnyddio gwirfoddolwyr ar gyfer gweithgareddau ychwanegol neu ymestyn

	<p>oriau agor y tu hwnt i oriau craidd</p>
<p>Gwasanaethau Symudol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llyfrgelloedd Symudol yn y gymuned • I'r Cartref <p>Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn gwasanaethu poblogaeth o rhwng 200 a 1000 o fewn pellter cerdded o chwarter milltir • Cyfnod amser pob arhosiad – rhwng chwarter a thri chwarter awr • Dewisir y manau galw yn ôl defnydd blaenorol, y pellter i'r adeilad llyfrgell agosaf, mynediad i gludiant cyhoeddus ac ystyriaethau iechyd a diogelwch • Ymweliadau misol <ul style="list-style-type: none"> • Cynigir 'Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai' i'r rheiny na allant ymweld â llyfrgell sefydlog neu'r gwasanaeth llyfrgell symudol oherwydd salwch neu ffactorau eraill • Ymweliadau misol <p>Bydd y fan llyfrgell symudol i ysgolion yn ymweld â phob ysgol gynradd sy'n tanysgrifio i'r gwasanaeth, a gall disgyblion fenthyca llyfrau fel y bo angen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pecynnau Prosiect Thematig • Ymweliadau a gweithgareddau Mynediad i Awdur • Mae costau tanysgrifio yn seiliedig ar niferoedd disgyblion

Casgliad

Atodiad 1

O fewn cyd-destun yr adnoddau sydd ar gael, bydd y Strategaeth Ddrafft hon yn darparu sylfeini cadarn a chynaliadwy ar gyfer cyflenwi a datblygu gwasanaeth llyfrgell effeithlon ac effeithiol i ddiwallu anghenion y mwyafrif helaeth o ddefnyddwyr llyfrgell, o fewn cyd-destun Safonau Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru, ynghyd â'r fframwaith statudol a nodir yn Neddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964.

ATODIADAU

Atodiad 4 : Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA)

DRAFFT

**Arolwg Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth: Y Ffordd Ymlaen.
CANFYDDIADAU YMGYNGHORIAD 2017**

1 CYFLWYNIAD

- 1.1. **Mae Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964** yn gosod **dyletswydd statudol** bob awdurdod lleol ddarparu gwasanaeth Llyfrgell cynhwysfawr ac effeithlon, mewn cyd-destun o angen lleol: hynny yw, yn benodol anghenion y rhai sy'n byw, yn gweithio ac yn astudio yn yr ardal lleol. Mae Deddf 1964 yn gosod dyletswydd ar yr Ysgrifennydd Gwladol i oruchwylio a hybu'r gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus a sicrhau fod awdurdodau lleol yn cyflawni eu dyletswyddau, yn ogystal mae'n rhoi hawliau arbennig iddo weithredu lle mae awdurdod lleol yn torri ei ddyletswydd¹
- 1.2. Mae gofynion statudol darpariaeth gwasanaeth llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru wedi eu diogelu gan Ddeddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964. **Mae Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru** yn caniatáu i ni asesu a yw gwasanaethau llyfrgelloedd yng Nghymru yn cydymffurfio â'u dyletswyddau o dan Ddeddf 1964. Maent hefyd yn asesu effeithlonrwydd yn nhermau'r modd o gyflwyno gwasanaethau llyfrgell yng Nghymru.²
- Bydd rhaid i unrhyw batrwm darparu yn y dyfodol dalu sylw dyledus i Ddeddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964 a pherfformiad yr Awdurdod yn erbyn Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.**
- 1.3. Digwyddodd yr ymgynghoriad hwn dros gyfnod o ddeuddeng wythnos yn nhymor yr haf 2017.
- 1.4. **Pwrpas yr ymgynghoriad hwn oedd rhoi gwybod i broses gwneud penderfyniadau y Cyngor ac i ddatgelu:**
- A ydi Trigolion Môn yn cytuno gyda Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell – Y Ffordd Ymlaen 2017-22?
 - I ba raddau y mae'r ymagwedd tair haen yn un sydd yn cael ei chefnogi?
 - Ennyn barn trigolion ar effaith posibl unrhyw newidiadau i'r Gwasanaeth Llyfrgell arny'n nhw fel unigolion
 - Llywio'r broses gwneud penderfyniadau
- 1.5. Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn ailgynllunio ei wasanaethau llyfrgell ar gyfer y dyfodol, yn unol ag anghenion newidiol dinasyddion. Ar yr un pryd, mae angen i'r cyngor wneud arbedion sylweddol i lawer o wasanaethau, yn cynnwys llyfrgelloedd.
- 1.6. Mae'r adroddiad hwn yn cyfathrebu crynodeb o ganfyddiadau ymarfer ymchwil ac ymgynghori a gynhaliwyd o fis Gorffennaf hyd ddiwedd Medi 2017. Bwriedir i'r adroddiad

¹ Cymerwyd o Adran y Cyfryngau Diwylliannol a Chwaraeon
http://www.culture.gov.uk/what_we_do/libraries/3416.aspx

² <http://wales.gov.uk/topics/cultureandsport/museumsarchiveslibraries/cymal/libraries/wpls/?lang=en>

roi **mewnbwn i'r drafodaeth barhaus ynghylch dyfodol llyfrgelloedd Ynys Môn**, gan ddarparu tystiolaeth i bob parti gyfeirio ato.

- 1.7. Bwriad yr ymgynghoriad hwn oedd cael barn pobl y Sir gyfan. Ymgynghorwyd ar Strategaeth Ddrafft yn cynnig Gwasanaeth Llyfrgell wedi ei seilio ar dair haen o wasanaeth.
- 1.8. Mae pob ymateb i'r ymgynghoriad, yn eu ffurfiau amrywiol, wedi eu cydnabod ac wedi eu ystyried wrth gynhyrchu'r adroddiad hwn. Lle cyflwynwyd sylwadau cyffredinol drwy'r sianelau ymgynghori ffurfiol maent wedi eu dadansoddi a'u cynnwys fel "themâu ymateb" o fewn yr adroddiad hwn.
- 1.9. Denodd yr holiadur ymgynghori ar-lein ac all-lein ("yr arolwg ymgynghori") ymateb sylweddol (450 o ymatebion llawn a 28 o ymatebion anghyflawn) ; yn ogystal bu 748 o ymatebion wyneb i wyneb.

2 METHODOLEG

- 2.1 Mae'r adroddiad yn cyfeirio at ganfyddiadau o ystod o weithgareddau, a oedd yn tynnu ar wahanol fethodolegau casglu data.

Beth	Lle a pham	Pwy
Arolwg ymgynghoriad agored	Ar lein ac ar bapur	Unrhyw ddinesydd. Cyfrannodd 478 o bobl eu barn yn y ffordd hon
Cyfarfodydd Ardal	Yng nghymunedau'r llyfrgelloedd Haen 3 gan y rhagwelir mai yno y mae'r Strategaeth yn debygol o gael y fwyaf o effaith	Unrhyw ddinesydd.
Sesiynau Galw i Mewn	Pob Llyfrgell, Cyswllt Môn, Canolfannau Hamdden – Hyrwyddo i drigolion yn ogystal â rhoi cyfle i pobl drafod a holi yn anffurfiol am y Strategaeth heb orfod gwrandao ar gyflwyniad	Unrhyw ddinesydd.
Ymgynghoriad Pobl Ifanc	Fforwm Ieuenctid, Cynghorau Ysgol, Grwpiau Ffocws - pwysig cael barn y garfan yma o'r boblogaeth gan mai sicrhau gwasanaeth sydd yn addas at eu anghenion nhw i'r dyfodol ydym ni	Pobl Ifanc

<p>Sesiynau Allgyrraedd</p>	<p>Fforwm Tai Gwarchod Sioe Môn Dyddiau Hwyl i'r Teulu, Oriel Môn, Moelfre, Amlwch Merched y Wawr, Llanddeusant Sesiwn Lleisiau Lleol, Gwelfor (ceir rhestr llawn yn Atodiad3) - Sicrhau ein bod ni yn rhannu'r neges am yr ymgynghoriad mor eang a phosibl</p>	<p>Trigolion Môn a rhanddeiliaid</p>
-----------------------------	---	--------------------------------------

2.2 Cynhaliwyd yr Ymgynghoriad yn ystod Gorffennaf, Awst a Medi 2017:

2.3 Y dulliau a ddefnyddiwyd oedd:

1. Arolwg ymgynghoriad agored: Holiaduron papur ac ar lein (sampl hunan-ddethol)
2. Sesiynau grŵp trafod a gynhaliwyd gyda grwpiau a dargedwyd – e.e. Cynghorau Ysgol; fforwm tai gwarchod; Merched y Wawr, Grwpiau Ffocws Lleisiau Lleol.
3. Gohebiaeth a dderbyniwyd – llythyrau
4. Cyfarfodydd cyhoeddus mewn ardaloedd penodol
5. Sesiynau galw i mewn
6. Holi a thrafod mewn digwyddiadau mawr –e.e. Sioe Môn

3 NEGESEUON ALLWEDDOL O'R YMGYNGHORIAD

3.1 Mae'r negeseuon allweddol a ganlyn yn grynodedd lefel uchel o'r prif bwyntiau a wnaed yn rhan o'r ymgynghoriad. Nid ydynt wedi eu bwriadu i fod yn llwyr gynrychioliadol; maent yn adlewyrchu sylwadau a wnaed drwy'r amrywiaeth o wahanol sianelau sydd ar gael:

- Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn cefnogi'r Strategaeth Draft gyda 51.88% o'r rhai gwblhaodd holiadur yn cytuno neu'r cytuno'n gryf gyda'r Strategaeth Draft.
- Roedd 71.53% yn cytuno gyda'r ymagwedd haenau, ond nid o anghenrheid yn cytuno fod eu llyfrgell o ddewis yn yr haen gywir.
- Dywedodd 44.5% y bydden nhw yn peidio a defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell petai eu llyfrgell leol yn cau
- Dylid adolygu'r Gwasanaeth Llyfrgell Teithiol fel rhan o'r broses trawsnewid er mwyn lliniaru effaith unrhyw newid ac yna yn rheolaidd er mwyn sicrhau fod y defnydd gorau yn cael ei wneud ohono.
- Ceir thema cyson bod llyfrgelloedd wedi eu marchnata'n wael ac fod prinder hysbysebu ac arwyddion i ddangos lle mae nhw.
- Pobl yn nodi eu bod yn gweld effaith newidiadau ar eraill (pobl hŷn, teuluoedd heb geir, rhai sydd yn chwilio am waith etc) hyd yn oed os nad ydyn nhw wedi eu effeithio eu hunain. Hefyd effaith posibl arnyn nhw i'r dyfodol pe byddai eu sefyllfa yn newid.
- Gwasanaeth sydd yn bwysig – adeiladau yn llai pwysig
- Nifer yn awgrymu cyflwyno caffei neu beiriant coffi er mwyn creu incwm a chreu awyrgylch mwy hamddenol

Atodiad 2

- Teimlad cryf fod gormod o bwysau yn cael ei roi ar garfan fechan o wirfoddolwyr sydd yn heneiddio i gynnal gwasanaethau sydd yn bwysig i'r cymunedau
- Nifer o sylwadau am addasu oriau agor llyfrgelloedd i roi cyfle i bobl sydd yn gweithio a phlant sydd yn yr ysgol i gael mynediad
- Trigolion yn poeni am sut fyddan nhw ac eraill yn cael mynediad at y gwasanaeth wrth iddynt heneiddio gan fod trafndiaeth gyhoeddus yn wael mewn ambell ardal
- Nifer fawr yn poeni am effaith newidiadau i'r Gwasanaeth ar sgiliau plant a chenedlaethau'r dyfodol
- Pryder yn cael ei ddangos am ddiffyg gwasanaethau mewn ardaloedd gwledig a'r ffaith fod colli llyfrgell o bosibl yn cythryblu'r sefyllfa
- Canfyddiad fod angen gwneud mwy o ddefnydd o'r adeiladau waeth beth fydd patrwm rhain i'r dyfodol
- Awgrymiadau y dylid cael mwy o wasanaethau'r Cyngor yn y Llyfrgelloedd i bobl beidio gorfod teithio i Langefni i wneud bob dim
- Cafwyd awgrymiadau hefyd y dylid lleihau'r gwasanaeth yn y Llyfrgelloedd Haen 1 er mwyn amddiffyn y gweddill

4 DADANSODDIAD O AROLWG YMGYNGHORI AGORED (copi os yw'r holiadur ar gael ar gais)

4.1 Cyfyngiadau i'r Arolwg

Mae canlyniadau'r arolwg hwn yn cynrychioli barn y bobl hynny a gymerodd ran. Fel ymgynghoriad cyhoeddus agored, ni ddefnyddiwyd unrhyw dechneg samplu i gynhyrchu ymchwil gynrychioliadol – mae'r ymateb yn hunan-ddetholiadol gan y gallai unhywun â diddordeb gymryd rhan.

4.2 Cyfanswm yr holiaduron arolwg ymgynghori agored a ddychwelwyd oedd 478; 242 copi caled/papur; cwblhaodd 236 ar lein.

4.3 Penawdau'r rhai a ymatebodd i'r Holiadur Ymgynghori agored yw:

- Mynegodd bron i 97% o ymatebwyr eu bod yn defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell yn Ynys Môn
- Bron 63% yn fenywaidd
- Roedd 50.58% (215) dros 66 oed
- Roedd 45.12 (185) rhwng 25 a 64
- Roedd 3.25% o gefndiroedd Ethnigol Ieiafrifol (BME) (pob. Ynys Môn =1.2%)
- Dywedodd 94.26% o'r bobl a atebodd y cwestiwn am ethnigrwydd eu bod yn Wyn
- Roedd 13.03% yn anabl
- Roedd 2.03% yn Lesbiaid yn Hoyw neu'n Ddeurywiol (LGB)

- Mae gan 66% grefydd neu gred grefyddol

4.4 Denodd yr holiadur yn bennaf ymateb gan aelodau presennol llyfrgelloedd (97%). Mae hyn yn gyson ag arolygon cyffelyb mewn lleoedd eraill, fodd bynnag er mwyn sicrhau bod llais rhai nad ydynt yn defnyddio yn cael ei glywed a'i gynnwys, cynhaliwyd nifer o weithgareddau ychwanegol ac fe adroddir arnynt ar wahân isod.

5 SESIYNAU ESTYN ALLAN

Cynhaliwyd nifer o weithgareddau ymgysylltu eraill ac fe gafwyd cysylltiad wyneb i wyneb gyda 748 o unigolion. Nid oedd 207 (27.67%) o rhain yn ddefnyddwyr llyfrgell. Isod ceir y prif negeseuon o'r gweithgareddau ac fe geir nodiadau llawn ohonynt yn Atodiad 3

5.1 YMGYNGHORIAD POBL IFANC

5.1.1 Ymgynghoriadau Ysgolion Uwchradd

- YSTJ – Grwp Ffocws o ddisgyblion Blwyddyn 7
- Mae rhai o'r grŵp yn defnyddio llyfrgelloedd a'u gweld fel rhywle i gwrdd ag ffrindiau ar ol ysgol. O'r rheini nad ydynt erioed wedi defnyddio llyfrgell, nid oedd ganddynt fawr ddim cydnabyddiaeth o'r gwasanaeth ac awgrymwyd marchnata a hyrwyddo mewn ysgolion. Dangoswyd pryder am eraill sy'n defnyddio llyfrgelloedd gan gyfeirio at bobl hyn a phobl o bosibl gyda anableddau o bosib yn methu teithio ymhellach i gael mynediad at y gwasanaeth. Awgrymwyd defnydd o gludiant cymunedol fel modd o cyraedd llyfrgelloedd. Rhoddodd y grŵp awgrymiadau ynghylch yr hyn maen nhw'n ei feddwl sy'n bwysig mewn llyfrgell
- YUB – Cyngor yr Ysgol
O'r 10 a oedd yn bresennol nid oedd dim un ohonynt yn defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell. Cafwyd awgrymiadau am beth fyddai yn denu nhw i ddefnyddio'r Gwasanaeth ac fe nodwyd nad oes llyfrgell yn ardal Talybolion. Awgrymwyd y dylid cau llyfrgelloedd llai a buddsoddi yn y rhai mwy.

5.1.2 Ymgynghoriadau Ysgolion Cynradd

- Ysgol Gynradd Amlwch – Cyngor yr Ysgol – Byddai'r plant yn drist o weld llyfrgelloedd yn cau. Gweld y llyfrgell fell le tawel i fynd ond fe fydden nhw'n hoffi mwy o liw a chadeiriau cyfforddus i ymlacio ynddyn.
- Ysgol Llanbedrgoch – Grwp Ffocws o Flynyddoedd 5 a 6 – Defnyddia'r holl ddisgyblion llyfrgelloedd ac roedd ganddynt wybodaeth dda o'r hyn y gallent ei wneud mewn llyfrgell. Roeddent yn ymwybodol iawn o'r effaith bosibl ar bobl hŷn a'r rhai â phlant pe bai llyfrgell yn cau ac roeddent yn pryderu sut y byddai pobl yn cyrraedd llyfrgell arall os nad oedd car ganddynt. Mynegwyd y byddent yn drist ac yn siomedig pe bai eu llyfrgell leol yn cau. Mynegwyd eu bod yn ffeindio'r oriau agor yn cyfyngedig "bob amser rwyf am fynd yno mae wedi cau", roedd un ferch yn frwdfrydig iawn i godi potensial oriau agor dydd Sul. Roeddent yn mynegi manteision llyfrgelloedd yn glir, e.e. rhywle i siarad a gwella eu sgiliau Cymraeg a magu hyder.
- Ysgol Rhoscolyn – Cyngor yr Ysgol – Nifer yn defnyddio llyfrgell Caergybi gyda'u teuluoedd ac yn gyffroes i gael llyfrgell newydd yn Neuadd y Farchnad. Gweld effaith cau llyfrgelloedd ar eraill er na fyddan nhw'n gweld effaith eu hunain. Cafwyd awgrymiadau am

sut i wneud llyfrgell yn fwy deniadol ac fe nodwyd nad oedd digon o wybodaeth am beth sydd ar gael – angen marchnata mwy

5.1.3 Llais Ni

- Gwahoddwyd gynrychiolwyr y Gwasanaeth Llyfrgell i gyfarfod Llais Ni yn Llangefni (19/07/17). Mae Llais Ni yn brosiect sy'n gweithio gyda plant a phobl ifanc i sicrhau y clywir eu lleisiau ar y materion sy'n bwysig iddynt.
- Mynychodd 7 o bobl ifanc rhwng 12 a 24 oed y sesiwn. Cyflwynwyd y Strategaeth Ddrafft i'r bobl ifanc ac fe gafwyd trafodaeth frwd ynglyn a'r haenau a beth fyddai'n bosibl. Clywyd barn gref nad oedd y bobl ifanc yn gwrthwynebu cau rhai llyfrgelloedd pe byddai hynny'n golygu parhad yn y gwasanaeth. Nododd bron bob un eu bod yn teithio i'r llyfrgell beth bynnag.
- Roedd 2 o'r 7 a fynychodd yn defnyddio llyfrgell yn rheolaidd a dwy arall yn achlysurol ond y prif rwystr i ddefnyddio'r llyfrgell i'r dair nad oedd yn defnyddio'r gwasanaeth o gwbl oedd delwedd.

5.2 Fforwm Tai Gwarchod Ynys Môn

- Gan fod y sesiwn hwn yn cymryd lle cyn y cyfnod ymgynghori swyddogol fe'i ddefnyddiwyd i rannu gwybodaeth ar yr ymgynghoriad a sut y gellir cymryd rhan.
- 50 o gyfranogwyr.
- Cyflwynwyd y Strategaeth Ddrafft i'r gynulleidfa a chafwyd trafodaeth ar be allai goblygiadau'r Strategaeth fod. Gan fod y mwyafrif yn bresenol yn byw yn ardal Caergybi cafwyd cwestiynau penodol am ddyfodol y Gwasanaeth yng Nghaergybi.

5.3 Sesiynau galw mewn yn y Llyfrgelloedd (Nodiadau llawn yn Atodiad 3)

- Cynhaliwyd Sesiwn ym mhob un o'r 10 Llyfrgell
- Cafwyd ymateb cymysg yn yr ardaloedd gyda defnyddwyr Llyfrgelloedd Haen 1 yn nodi na fydden nhw'n cael eu effeithio gan y newidiadau arfaethedig.
- Defnyddwyr yn rhai Llyfrgelloedd yn dadlau bod eu llyfrgell yn yr haen anghywir ac y dylai fod ar agor am oriau hirach.
- Cafwyd sylwadau mewn un llyfrgell yn nodi eu bod yn teimlo nad oedd ei lleoliad yn addas gan ei fod yn bell o'r arhosfan bws ac ar ben rhiw o'r pentref oedd yn ei gwneud yn annodd i bobl hŷn. Pobl yn ei chael yn haws i ddal y bws yn y pentref a mynd i lyfrgell gyfagos.
- Ym mhob achos nodwyd pwysigrwydd staff gwybodus a chymwys yn y llyfrgelloedd.
- Mewn sawl llyfrgell cafwyd neges am bwysigrwydd y llyfrgell fel man cyfarfod ac fel man sydd yn cyfrannu at iechyd a lles unigolion ac yn lleihau unigedd i rai.

5.4 Cyfarfodydd Cyhoeddus Cymuned (Nodiadau llawn yn Atodiad 3)

- Cynhaliwyd Cyfarfod Cyhoeddus yn ardaloedd y Llyfrgelloedd yn Haen 3 (5 ardal – Biwmares, Cemaes, Moelfre, Niwbwrch a Rhosneigr)
- Cafwyd ymateb amrywiol ym mhob ardal gyda chynlleied a 2 aelod o'r cyhoedd yn Moelfre a chynifer a 20 yng Nghemaes.
- Ym Miwmares dau brif neges a gafwyd, nad oedd pobl yn cytuno y dylai fod yn Haen 3 ac fod gwrthwynebiad i leihau yr oriau.
- Nodyn positif a gafwyd ym Miwmares oedd fod y gymuned yn gefnogol o fwriad grwp rheolio Canolfan Biwmares i ddatgan bwriad ffurfiol i gydweithio gyda'r Cyngor Sir i barhau'r gwasanaeth.
- Nodwyd pryder yn Cemaes bod llawer o asedau eisoes wedi'u trosglwyddo i'r Cyngor Cymuned, sef y toiledau a'r parcio - a yw'n gofyn i'r gymuned i ddisgwyl iddynt gymryd ased arall?

- Yn dilyn trafodaeth, penderfynodd y rhai a oedd yn bresennol yn Cemaes geisio gweithio gyda chymunedau cyfagos i sicrhau dyfodol y Llyfrgell
- Codwyd pryder yn y cyfarfod yn Llanfaelog ynghylch gallu, ariannol a dynol, o fewn y gymuned i gymryd ased arall.
- Roedd y trafodaethau yn Niwbwrch yn bennaf o gwmpas costau rhedeg y llyfrgell gyda'r ffigurau a ddyfynnwyd yn cael eu hesbonio gan swyddogion. Yn dilyn trafodaeth lawn a ffug, penderfynwyd y byddai'r Cyngor Cymuned a Sefydliad Prichard Jones yn archwilio unrhyw botensial i gydweithio i ddiogelu'r llyfrgell.
- Roedd y drafodaeth yn Moelfre yn gyfyngedig, yn bennaf oherwydd y niferoedd oedd yn bresennol. Fodd bynnag, cytunodd y rhai a oedd yn bresennol mewn egwyddor gyda'r Strategaeth Ddrafft.
- Cafwyd penderfyniad i fynd â'r drafodaeth yn ôl i'r Cyngorau Cymuned priodol

5.5 GOHEBIAETH A DDERBYNIWYD

5.5.1 Prif negeseuon

Crynodeb o'r ymatebion gan y Gymuned

- **Canolfan Biwmares (Cwmni Cydweithredol)**
Hwn yw cynghori, yn dilyn cyfarfod misol Cyfarwyddwyr Canolfan Biwmares ddydd Mawrth 11 Ebrill 2017, penderfynwyd yn unfrydol y dylid cynghori'r Cyngor Sir y dylid cofrestru Diddordeb Ffurfiol wrth gymryd y gwaith o redeg y Llyfrgell ym Miwmares. gofynnodd unwaith y cytunir y gellir cynnal trafodaethau i ddod â'r Llyfrgell o dan y brydles bresennol sy'n bodoli rhyngom ni a'r Cyngor Sir. Anfonir llythyr ffurfiol ar bapur Pennawd atoch maes o law.
- **Cyngor Tref Amlwch**
Wedi trafod y ddogfen ymgynghori diweddaraf ar ddyfodol Llyfrelloedd Mon, hoffwn gadarnhau bod Cyngor Tref Amlwch yn falch o weld bod Llyfrgell Amlwch wedi ei gynnwys yn Haen 2. Mae'r aelodau yn gefnogol iawn o'r cynnig byddai'r Llyfrgell y dref yn parhau ar agor 20 awr yr wythnos gyda'r gwasanaeth yn cael ei gynnal gan aelodau staff proffesiynol.
- **Cyngor Cymuned Llanfair Mathafarn Eithaf**
Mae'r Aelodau yn gefnogol i'r cynnig yn y ddogfen Ymgynghoriad i gadw'r gwasanaeth cyfredol i Lyfrgell Benllech gyda gobaith o fewnbwn gan y gymuned leol i ehangu defnydd o'r safle. Roedd diddordeb gan yr aelodau yn y syniad o gyd leoli gyda phartneriaid o'r gymuned , yn benodol y posibilwydd o gael swyddfa i Gyngor Cymuned Llanfair M.E o fewn yr adeilad presennol .
- **Cyngor Cymuned Rhosneigr**
Yn dilyn cyfarfod diwethaf y Cyngor Cymuned a gynhaliwyd ar y 26ain o Orffennaf. Cytunodd aelodau pwyllgor Cyngor Cymuned Llanfaelog mewn egwyddor y byddai gan y cyngor cymuned ddiddordeb mewn diogelu llyfrgell Rhosneigr i'r gymuned. Fodd bynnag, byddai hyn yn disgwylidig ar mwy o wybodaeth ar ôl ymgynghori
- **Cyngor Cymuned Llanbadrig**
 1. Rydym yn cydnabod trylwyrdd yr adolygiad strategol y Cyngor o'r gwasanaeth llyfrgell a diolchwn i'r Prif Weithredwr a staff y Llyfrgell am eu presenoldeb yn Cemaes i egluro a thrafod y strategaeth.
 2. Mae'n ymddangos i ni yn debygol mai canlyniad yr adolygiad strategol yw na fydd IOACC yn parhau i ariannu costau rhedeg a chynnal adeilad presennol Cemaes Library.
 3. Credwn fod gwasanaeth llyfrgell parhaus yn Cemaes yn gyfraniad hanfodol i fywyd

cymunedol Cemaes a'r cymunedau cyfagos.

4. Rydym yn cydnabod bod yr adeilad Llyfrgell presennol yn ased sydd heb ei ddefnyddio a bod ganddo'r potensial i ddarparu gwasanaethau ychwanegol ac oriau agor estynedig.

5. Bydd Cyngor Cymuned Llanbadrig yn cysylltu â Chynghorau Cymuned cyfagos i benderfynu a ellid cael menter ar y cyd i greu cefnogaeth gymunedol i elusen dan arweiniad gwirfoddol a allai gymryd cyfrifoldeb am adeilad y llyfrgell. Byddwn hefyd yn cysylltu â chyrrff gwirfoddol lleol sefydledig i archwilio a allai fod â diddordeb mewn cefnogi menter o'r fath.

- **Cyngor Cymuned Llanelian**

Mae Cyngor Llanelian wedi trafod dyfodol llyfrgelloedd yr Ynys ers rhai misoedd pellach. Wrth ddarllen y ddogfen ymgynghori diwethaf, roedd yr aelodau yn falch gweld bod llyfrgell Amlwch yn parhau i gynnig 20 awr o wasanaeth. Teimlai'r aelodau bod wir angen diogelu'r llyfrgelloedd gweldig yn ogystal a'r prif lyfrgelloedd yn Llangefni a Chaergybi. Yn wir teimlwyd y dylid cwtogi oriau rheini oes oedd angen er mwyn diogelu gwasanaeth yn y llyfrgelloedd llai. Teimlai'r aelodau bod wir angen edrych ar y defnydd o'r llyfrgell symudol ac y byddai posib arbed arian yma. Byddai hysbysebu yn gyhoeddus pa bryd fydd y bws yn ymweld a gwahanol safleoedd efallai yn denu mwy o ddefnydd ohono

- **Cyngor Cymuned Rhosyr**

Pawb yn cefnogol o gadw y Llyfrgell cafodd y mater or codi arian ddim ei drafod on mae ar y agenda am mis nesaf achos diffig amser.

- **Cyngor Cymuned Rhoscolyn**

Fel cyngor rhoddwyd sylw l'ch dogfen ynglŷn â dyfodol llyfrgelloedd ar Ynys Môn. Wrth ystyried y cynigion roeddem wrth gwrs, yn hynod filch o'r bwriad i ailsefydlu a moderneiddio'r brif Lyfrgell yng Nghaergybi – sydd o fewn taflaid carreg l fwyafrif y boblogaeth yn yr ardal yma. Yn naturiol nid yw pawb a fyddai'n dymuno, yn gallu mynychu'r adeilad yngh Nghaergybi ac felly meant yn hynod ddiolchgar am y Lyfrgell Deithiol. Mawr hyderwn y bydd y gwasanaeth yma'n parhau a bod y Cyngor yn sicrhau fod y Llyfrgell Deithiol yn gallu cyrraedd manau sydd efallai yn anghysbell, os oes galw am y gwasanaeth yn r ardaloedd yma.

- **Cyngor Cymuned Pentraeth**

Mae'r Aelodau'r Cyngor Cymuned yn gefnogol l'r hyn sydd wedi ei wneud hyd yn hyn parthed y gwasanaeth yn llyfrgell Benllech. Maent yn awry n disgwyl l weld beth a faint mae Cynghorau lleol eraill yn yr ardal yn ei fwriadu ei wneud l gyfrannu at redeg y llyfrgell.

Gellir gweld gohebiaeth ar gais

Atodiadau

Atodiad 1: Strategaeth Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 -2022

Atodiad 2: Nodiadau Ymgysylltu a Cyfarfodau Cyhoeddus

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 75

Dyddiad	Gweithgaredd	Cyfanswm y nifer yr ymgynghorwyd â hwy	Nad ydynt yn ddefnyddwyr	Nodiadau
15/06/2017	Fforwm Tai Gwarchod, Gwelfor	50		<p>Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Llio Owen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rhoddwyd gwybod am yr ymgynghoriad a sut i roi eu barn - Rhoddwyd gwybodaeth am y strategaeth ddrafft - Rhoddwyd taflenni ar gyfer cwblhau'r holiadur ar-lein - Gofynnwyd cwestiynau ynghylch gwell Wi-Fi yn llyfrgell newydd Caergybi
19/06/2017	Ysgol Gynradd Llanbedrgoch	6		<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones</p> <p>Grŵp Ffocws Blwyddyn 5 a 6 - Roedd pob disgybl yn defnyddio llyfrgelloedd ac roedd ganddynt wybodaeth dda am yr hyn y gallent ei wneud mewn llyfrgell. Roeddynt yn ymwybodol iawn o'r effaith bosibl ar bobl hŷn a'r rheiny gyda phlant pe bai llyfrgell yn cau, ac roeddynt yn pryderu am sut y byddai pobl yn gallu mynd i lyfrgell arall os nad oedd ganddynt gar. Dywedwyd ganddynt y byddent yn drist ac yn siomedig pe bai eu llyfrgell leol yn cau. Mynegwyd eu bod yn gweld bod yr oriau agor cyfyngedig yn cyfyngu arnynt, "bob tro dwi eisiau mynd yno mae hi ar gau", roedd un ferch yn frwdfrydig iawn o ran hybu potensial agor ar ddyddiau Sul. Roeddynt yn mynegi manteision llyfrgelloedd yn glir, e.e. rhywle i siarad a gwella eu sgiliau Cymraeg ac i fagu hyder.</p>
23/06/2017	Ysgol Gynradd Amlwch	13	5	<p>Yn bresennol: Rhian Evans a Rachel Rowlands</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6 o blant yn defnyddio Amlwch - 2 o blant yn defnyddio Llangefni - Roedd rhai'n arfer darllen, gwneud crefftau, yn dweud fod dewis da o lyfrau - Lle i fod yn dawel - Dywedodd rhai bod gormod o lyfrau ar y silff, yn rhy anodd dewis - Yn hoffi gweld mwy o liw, dodrefn lliwgar a seddi mwy cyfforddus - byddent yn drist o weld llyfrgelloedd yn cau, ni fyddent yn gallu dysgu pethau newydd. Yn pryderu am sut y byddai pobl hŷn yn gallu mynd i

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 76

				lyfrgell pe na allent gerdded.
28/06/2017	Ysgol Syr Thomas Jones	18		<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands, Bethan Hughes Jones ac Awen Dodd</p> <p>Mae rhai o'r grŵp yn defnyddio llyfrgelloedd ac yn eu gweld fel rhywle i gyfarfod ffrindiau ar ôl ysgol. O'r rheiny nad ydynt erioed wedi defnyddio llyfrgelloedd, nid oedd ganddynt ond ychydig neu ddim gwybodaeth am y gwasanaeth ac roeddynt yn awgrymu marchnata a hyrwyddo o fewn ysgolion.</p> <p>Dangoswyd pryder am bobl eraill sy'n defnyddio llyfrgelloedd gyda chyfeiriad at bobl hŷn a phobl ag anabledau o bosib yn methu teithio'n bellach i gael mynediad i'r gwasanaeth.</p> <p>Awgrymwyd defnyddio cludiant cymunedol fel modd o gludo pobl i lyfrgelloedd.</p> <p>Gwnaeth y grŵp awgrymiadau o ran beth yr oeddynt yn ei feddwl oedd yn bwysig mewn llyfrgell</p>
30/06/2017	Cylch Ti a Fi - Cemaes	4	1	<p>Yn bresennol: Llio Owen ac Eirian Lewis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Y pryder mwyaf oedd colli sesiynau ar gyfer plant - Yn hoffi gweld mwy o weithgareddau rhwng cylchoedd Ti a Fi a llyfrgelloedd (ymweliadau â llyfrgelloedd)
03/07/2017	Ysgol Uwchradd Bodedern	10	10	<p>Yn bresennol: Rhian Evans, Llio Owen ac Awen Dodd</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lle i ymlacio, caffi neu beiriant diodydd - Roedd y grŵp yn ymwybodol iawn o gostau pethau ar gyfer y Cyngor - Dylid newid eu golwg allanol, adeiladau'n rhy oer ac yn codi ofn - Hysbysebu gwasanaethau'n well, ddim yn ymwybodol o'r Wi-Fi am ddim, gwasanaethau ar-lein ac ati - Gweithio mwy gydag ysgolion er mwyn i ddisgyblion wybod beth sydd ar gael - Rhagor o weithgareddau ar gyfer rhai yn eu harddegau, yn teimlo mai dim ond gweithgareddau ar gyfer plant ifanc neu bobl hŷn sydd ar gael (nosweithiau ffilm, cerddoriaeth ac ati) - Gwerthu llyfrau hefyd

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 77

				<ul style="list-style-type: none"> - Llyfrau mwy cyfoes - Ddim yn ymwybodol o leoliad llyfrgelloedd, yn guddiedig a dim arwyddion - Gemau fideo – twrnameintiau a digwyddiadau - Lle i wneud gwaith cartref gyda ffrindiau, gwersi ychwanegol cyn arholiadau - Cyfleusterau i wyllo gemau chwaraeon - Sesiynau Holi ac Ateb gydag awduron - Ymestyn oriau agor, erbyn yr adeg y maent wedi mynd adref o'r ysgol nid oes ganddynt amser i fynd i lyfrgelloedd - Cau llyfrgelloedd bach i fuddsoddi mewn un mwy - Dim llyfrgelloedd yn ardal Talybolion - Byrddau pŵl a thennis bwrdd - Gwerthu nwyddau ar gyfer yr ysgol - Benthycu DVDs a gemau fideo
04/07/2017	Ffair Haf Ysgol Gynradd Llanfachraeth	70	65	<p>Yn bresennol: Llio Owen a Bethan Hughes Jones</p> <ul style="list-style-type: none"> - 40 o blant, 30 o rieni - Nid oedd rhai'n poeni llawer – dim llyfrgelloedd yn ardal Talybolion - Rhoddwyd holiaduron a thafleuni er gwybodaeth
04/07/2017	Cylch Ti a Fi Llanddaniel Fab	2	2	<p>Yn bresennol: Llio Owen</p> <p>Rhoddwyd gwybodaeth am yr ymgynghoriad</p> <ul style="list-style-type: none"> - gadawyd holiaduron a thafleuni ar gyfer rhieni
07/07/2017	Ysgol Gynradd Rhoscolyn	14	14	<p>Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Llio Owen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roedd rhai'n defnyddio Llyfrgell Caergybi gyda'u teuluoedd - Ychydig iawn o wybodaeth am y gwasanaethau llyfrgell a gynigir ar wahân i fenthycu llyfrau <p>Rhoddwyd gwybodaeth iddynt am weithgareddau a chyfleusterau</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gallent enwi 5 llyfrgell fel grŵp - Nid oeddynt yn defnyddio'r fan lyfrgell, nid oedd wedi galw yn eu hysgol ers tro <p>Awgrymiadau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Caffi / Lle i fwyta gyda ffrindiau

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 78

				<ul style="list-style-type: none"> - Llai o angen i fod yn dawel - Dodrefn mwy lliwgar a newydd / mwy cyfforddus - Trip ysgol i ymweld â'r llyfrgell - Ymestyn oriau agor ar ôl ysgol ac ar benwythnosau - Benthycu iPads a gemau fideo - Mwy o weithdai - Lego, codio - Mynegodd rhai y byddant yn drist o weld llyfrgelloedd yn cau (Ni fyddai'n eu heffeithio nhw gymaint, gan fod Llyfrgell Caergybi'n symud i adeilad newydd) - Gadawyd taflenni er mwyn i deuluoedd gwblhau'r holiadur ar-lein
11/07/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Rhosneigr Neuadd Llanfaelog	10	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
12/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Niwbwrch	14	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands, Carol Sorahan a Llio Owen</p> <p>Aethpwyd â thafenni ar gyfer yr holiadur ar-lein (dywedodd sawl yn ei bod yn well ganddynt hyn yn lle un ar bapur) Roedd gan un eisoes daflen o'r siop leol</p> <p>Dosbarthwyd taflenni a holiaduron papur a thrafodwyd gyda'r grŵp a oedd yn cyfarfod y drws nesaf i'r llyfrgell</p> <p>- Mynegodd sawl un nad ydynt yn defnyddio llyfrgelloedd eu hunain, ond dywedwyd y byddai'n anffodus i'r gymuned pe bai'n cau</p>
14/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Moelfre	8	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones</p> <p>Teimlodd rhai'n gryf na fyddent eisiau gweld llyfrgell yn cau, yn meddwl nad oedd y llyfrgell yn y lleoliad gorau yn y pentref. Cydnabuwyd nad oedd llawer o ddefnydd yn cael ei wneud o'r llyfrgell ond ei bod yn cael ei mwynhau'n helaeth gan y rheiny a oedd yn ei defnyddio.</p> <p>Dywedodd dyn lleol a oedd yn cadw siop na fyddai'n bosib iddo ef symud</p> <p>Posiblwydd o gyfarfod gyda'r Cyngor Cymuned ar 4ydd Medi i gael</p>

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 79

				trafodaeth
18/07/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Biwmares Canolfan Biwmares	14	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
19/07/2017	Llais Ni	7	6	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands, Bethan Hughes Jones, Awen Dodd</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yn bwysig fel lle i astudio - Nid yw pobl ifanc yn gwybod beth sydd ar gael mewn llyfrgelloedd - Angen hysbysebu i ragor o bobl ifanc - Mynediad pwysig i gyfrifiaduron a Wi-Fi - Moderneiddio – newid argraff - Byddai cau llyfrgelloedd yn effeithio pobl mewn gwahanol ffyrdd - Mae'n rhoi sicrwydd ('safety blanket') i rieni - Mamau/Rhieni'n cyfarfod fel grwpiau - Dylid gwneud rhagor o ddefnydd o lyfrgelloedd ysgolion - Gall cau llyfrgell effeithio ar addysg plant - A oes digon o gyllid ar gyfer llyfrgell symudol? - Cyfleoedd i bobl ifanc wirfoddoli yn y gymuned - Lle i bobl ifanc fynd ar ôl ysgol tra bo rhieni'n dal yn gweithio
20/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Llangefni	18	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yn bwysig cadw gwasanaeth Llyfrgell Llangefni yr un fath - Mae'r rhwydwaith ym Mhorthaethwy'n rhy araf - Mae mynediad i gyfrifiaduron yn hanfodol - Mae'n bwysig cael lle distaw i gyfarfod cleientiaid - "Wneith o ddim fy effeithio i gan fy mod i'n defnyddio Llangefni a Chaergybi ond dwi'n disgwyl y bydd yn effeithio'r cymunedau llai..." - "Mi fydd yn effeithio'r rheiny sydd ddim yn dreifio neu efo tocyn bws (os ydyn nhw'n ddigon lwcus i gael bws)" - "Dwi'n defnyddio Niwbwrch. Allai honno ddim cau. Mae'n rhy bwysig i mi a'm plant" - "Mi fyddwn ar goll heb lyfrgell. Maen nhw'n rhy bwysig i'w cau. Mae'r rhai bach yn werthfawr, i raddau mwy efallai"

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 80

20/07/2017	Cyngor Cymuned Llanddona	9	-	<p>Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Carol Sorahan</p> <p>Cyflwynodd Bethan Hughes Jones Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022 Dywedodd aelodau'r cyhoedd y byddai mwy o ddefnydd yn cael ei wneud o lyfrgell BIWMARES pe bai ar agor yn rheolaidd Roeddynt yn pryderu am yr effaith ar bobl ifanc a'r henoed pe bai Llyfrgell Biwmares yn cau. Cyhoeddodd Cadeirydd Pwyllgor y Ganolfan (Menter Gymdeithasol), Alwyn Rowlands, bod y Ganolfan yn datgan "Diddordeb Ffurfiol mewn cofrestru i gymryd trosodd rhedeg y Llyfrgell ym Miwmares".</p> <p>Derbyniwyd gwahoddiad pellach i fynychu "Drwy'r Oesoedd Llanddona Through The Ages" 09/09/17 a dderbyniwyd. Gofynnwyd am gael erthygl wedi'i hysgrifennu ar gyfer y cylchlythyr lleol.</p>
24/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Cemaes	6	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Rhian Evans</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Peidiwch â chau fy llyfrgell. Mi fyddai'n rhy anodd mynd i Amlwch ar y bws" - "Meddylwch am yr effaith" - "Wneith Horizon helpu i gadw'r llyfrgell ar agor?" - "Be' fydd effaith y Wylfa newydd?"
25/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Amlwch	7	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Carol Sorahan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cael 3/4 llyfrgell fawr a chau bob dim arall gan gynnwys rhai symudol - Dylai Llyfrgell Amlwch fod ar agor yn llawn amser ac yn Haen 1
26/07/2017	Swyddog Sgyrsiau Lleol CyG Môn a Chymdeithas y Byddar Gogledd Cymru	30	-	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mae llyfrgelloedd yn llefydd pwysig i bobl gymdeithasu - mae rhai'n mynd yno am awr neu ddwy i gael allan o'r tŷ, i ddarllen y papur newydd ac ati - Yn cael eu defnyddio am ddim – does dim angen talu am bapur newydd ac ati, fel rhywun hŷn, fydda i ddim yn defnyddio'r rhyngwrdd neu e-lyfrau ac ati - Ystyried defnyddio'r lle y tu mewn i adeiladau llyfrgelloedd i gynnal

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 81

				<p>sesiynau estyn allan – budd-dal tai, CAB ac ati. Gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau cymunedol eraill.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Byddai pobl hŷn yn hoffi E-hyfforddiant symlach, sgiliau TG – ddim yn ffurf sesiynau strwythuredig, mwy anffurfiol a pherthnasol. - Ystyried oriau agor mwy hyblyg ar gyfer pobl ifanc a’r rhai sy’n gweithio, ar benwythnosau ac ati. - Hysbysebu’r Wi-Fi mewn llyfrgelloedd sefydlog, a oes ganddynt Wi-Fi symudol ar y fan symudol? Mae Wi-Fi yn grêt, ond allwch chi gysylltu ac a ydi’r cysylltedd yn dda? - Mae adran archifau yn Llyfrgell Caergybi fel y gall pobl archwilio hanes lleol - yn enwedig yng Nghaergybi a thrwy’r cysylltiadau a’r Amgueddfa Forwrol. - Soniodd rhai nad oedd yn apelio dim mwy iddynt fynd i ganolfan gymuned i ddefnyddio gwasanaethau llyfrgell – yn well ganddynt ‘deimlad’ adeilad llyfrgell. - Yn defnyddio canolfannau cymuned i hysbysebu beth sydd ar gael yn ein llyfrgelloedd. - Defnyddio Meddygon Teulu/gofal cartref/fferyllwyr i hysbysebu gwasanaethau i rai sy’n gaeth i’w tai. - Ymestyn Cyswllt Môn – a fyddai modd cael staff y cyngor yn darparu gwasanaethau allgymorth mewn llyfrgelloedd – cysylltu’r Pencadlys efo llyfrgelloedd, bydd yn dod â phobl i mewn i’w gweld a gallant efallai wedyn ddefnyddio gwasanaethau eraill y llyfrgell - Defnydd o le gan bartion allanol - h.y. busnesau’n defnyddio’r lle ar gyfer arddangosfeydd, i gynhyrchu arian - Nid oedd pobl yn gwybod bod rhaid ffonio Llangefni i gael gwybodaeth am y llyfrgell symudol. - Hygyrchedd – a oes dolen glywed yn y llyfrgell symudol? - Dylid newid y wybodaeth yn y dderbynfa/arddangosfeydd sefydlog yn gyson fel bod pobl yn sylwi ei bod wedi newid ac yn cymryd diddordeb.
26/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Benllech	6	0	<p>Yn bresennol: Rhian Parry Evans</p> <p>Pwysleisiwyd pwysigrwydd y llyfrgell i bobl hŷn. Bydd y syrjeri meddyg teulu a’r fflatiau newydd sy’n cael eu hadeiladu yn gwneud y llyfrgell hyd yn oed y fwy perthnasol. Yn falch fod Benllech yn Haen 3 ac efallai am gael rhagor o oriau.</p>

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 82

28/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Biwmares	11	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yn anghytuno hefo grwpio Biwmares yn Haen 3, fodd bynnag, ar ôl cael eglurhad, yn gweld y gallai'r oriau craidd weithio gyda help gan y 3ydd sector - Angen cynnal lefel o wasanaeth gan fod y cymorth i blant a theuluoedd yn bwysig - Yn casáu gweld yr adeilad yn wag - Teimlad cryf bod toriadau parhaus pan fo'r dreth yn codi'n gynyddol - Mae'r staff yn hanfodol ac yn bwysig - Nid ydi'r adeilad yn hanfodol bwysig ond mae'r gwasanaeth - Mae llyfrgelloedd yn hanfodol ar gyfer lles - Ychydig iawn o arbedion a wneir - Peidiwch â thorri'r oriau – mae Biwmares yn haeddu rhagor
28/07/2017	Sesiwn Dewch i Chwarae Oriol Môn	26	7	<p>Yn bresennol: Eirian Lewis</p> <p>Rhodddwyd gwybodaeth a chafwyd peth trafodaeth ond roedd y mwyafrif eisiau mynd â'r wybodaeth efo nhw ac ymateb yn ddiweddarach.</p>
31/07/2017	Canolfan Hamdden Caergybi	18	15	<p>Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Llio Owen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roedd y mwyafrif yn defnyddio Llyfrgell Caergybi, yn mynegi na fyddai unrhyw newidiadau'n eu heffeithio (eglwyrwyd iddynt, pe bai llyfrgell haen 3 yn cau, byddai'n cael sgil-ffeithiau ar wasanaethau llyfrgell eraill) - Roedd un yn defnyddio'r gwasanaeth symudol yn Llanfaethlu, ond ddim yn ymwybodol fod y fan yn galw yn rhywle oedd yn nes i'w cartref - Roedd rhai'n meddwl fod symud Llyfrgell Caergybi i Neuadd y Farchnad yn gyffrous - Teimlodd rhai'n gryf na ddylai unrhyw lyfrgell gau (eglwyrwyd iddynt fod y gwasanaeth llyfrgell yn archwilio dulliau amgen o redeg llyfrgelloedd yn hytrach na'u cau)
03/08/2017	Grŵp Darllen i Rai â Nam ar y Golwg Llyfrgell Caergybi	14	0	<p>Yn bresennol: Rhian Evans</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eglurwyd y broses a'r ymgynghoriad - Defnyddwyr Llyfrgell Caergybi yn unig

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 83

				<ul style="list-style-type: none"> - Yn hapus o wybod fod Llyfrgell Caergybi yn Haen 1 - Yn holi am y symud i'r llyfrgell newydd - Yn hapus o glywed y bydd elfen o Gyswllt Môn yn yr adeilad newydd - Yn pwysleisio pwysigrwydd sesiynau fel hyn i bobl gael trafod eu hanghenion gan nad ydynt eisiau colli allan - Mae cludiant yn elfen hanfodol
15/08/2017 16/08/2017	Sioe Môn	105 90	- -	Rhodddwyd gwybodaeth a chafwyd trafodaethau
21/08/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Caergybi	5	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Rhian Evans</p> <p>2 gynghorydd, Dafydd Rhys a Glyn Haynes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yn hapus fod y llyfrgell yn symud i Neuadd y Farchnad, ond yn poeni am ardaloedd heb fysiau
21/08/2017	Canolfan Hamdden David Hughes, Porthaethwy	17	16	<p>Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen</p> <ul style="list-style-type: none"> - O ran sawl un, nid oeddynt yn defnyddio'r llyfrgell a heb ddefnyddio'r llyfrgell yn ddiweddar - Roedd un oedd yn defnyddio Llyfrgell Niwbwrch, yn ymwybodol o'r ymgynghoriad ac yn bwriadu mynychu cyfarfod yr ardal
22/08/2017	Sesiwn Dewch i Chwarae Ysgol Gynradd Moelfre	25	-	<p>Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Veronica Chamberlain</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roedd pawb yn nodi pa mor bwysig ydi'r gwasanaeth - Roedd rhai ymwelwyr yn nodi eu bod wedi defnyddio'r llyfrgell yn yr haf
23/08/2017	Sesiwn Dewch i Chwarae Clwb Pêl-droed Amlwch	15	9	<p>Yn bresennol: Eirian Lewis</p> <p>Rhodddwyd gwybodaeth – nid oedd y mwyafrif eisiau trafod pethau ar y pryd.</p>
24/08/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Rhosneigr	6	0	<p>Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones</p> <p>Pwysleisiwyd pwysigrwydd y llyfrgell i dwristiaeth a rhai sy'n berchen ail gartrefi. Pwysleisiwyd y defnydd o'r llyfrgell fel man cyfarfod, yn ogystal â'i phwysigrwydd i bobl hŷn. Dywedwyd fod cysylltiadau cludiant cyhoeddus yn wael. Nodwyd y pwysigrwydd i deuluoedd ifanc a disgyblion ysgol</p>

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 84

				hefyd.
29/08/2017	Canolfan Hamdden Amlwch	15	12	<p>Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Ni fyddai’n fy effeithio fi’n bersonol, ond fyddwn i ddim yn licio eu gweld yn cau” - Roedd gan rai aelodau teulu a oedd yn defnyddio gwasanaethau llyfrgell - “Mae’r gwasanaeth sy’n cael ei ddarparu’n bwysig iawn” – ar gyfer y rheiny sy’n chwilio am swyddi, pobl sydd ddim yn gallu fforddio prynu llyfrau - Pryderon am swyddi staff presennol y llyfrgell - Pwysigrwydd mynediad i’r rhyngwyd, nid oes gan bawb hyn adref - Yn bwysig i blant gael mynediad i lyfrau
30/08/2017	Canolfan Hamdden Plas Arthur	22	15	<p>Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen</p> <p>Defnyddwyr Llyfrgelloedd Llangefni, Niwbwrch, Cemaes, Rhosneigr a Phorthaethwy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dywedodd rhai nad oedd yn defnyddio’r gwasanaeth na fyddent yn hoffi eu gweld yn cau ac roeddynt yn gweld eu pwysigrwydd o ran mynediad i’r rhyngwyd a llyfrau - Roedd gan un plentyn a oedd yn ymweld â’r llyfrgell yn rheolaidd efo’i ffrindiau - Dywedodd un ei fod yn arbennig o bwysig bellach i ddisgyblion gan nad yw’r llyfrgell yn Ysgol Gyfun Llangefni ar agor mwyach - Mae llyfrgelloedd yn hanfodol i blant a’u datblygiad
05/09/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Niwbwrch Neuadd Prichard Jones	10	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
07/09/2017	Cyswllt Môn Derbynfa’r Cyngor	9	7	<p>Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dywedodd rhai nad oeddynt yn defnyddio’r llyfrgelloedd, hyd yn oed os nad ydynt yn eu defnyddio eu hunain, roeddynt yn deall pwysigrwydd y gwasanaeth llyfrgell ac ni fyddent yn hoffi eu gweld yn cau

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 85

				- gadawyd taflenni ar gyfer ymwelwyr
07/09/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Porthaethwy	5	0	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones, Rachel Rowlands Cefnogaeth gref i'r llyfrgell gan y rheini oedd yn bresennol. Mynegwyd ymwybyddiaeth o Gyfeillion Llyfrgell Porthaethwy. Amlygwyd fod lleoliad y llyfrgell yn ardderchog. Roedd mynediad i TG yn bwysig.
09/09/2017	Drwy'r Oesoedd Llanddona Llanddona	21	15	Yn bresennol: Carol Sorahan - eisiau gweld lle mae'r fan lyfrgell yn galw yn Llanddona yn cael ei adolygu - dywedodd rhywun nad oedd yn defnyddio'r gwasanaeth, er nad oedd yn defnyddio'r llyfrgelloedd ei hun, na fyddai'n hoffi eu gweld yn cau gan y byddai'n effeithio'r gymuned.
11/09/2017	Sesiwn Galw Heibio – Canolfan Biwmares	23	17	Yn bresennol: Carol Sorahan - yn hoffi gweld y Ganolfan yn cydweithio hefo'r gwasanaeth llyfrgell - nododd grŵp o bobl 60+ y byddent yn hoffi gweld y gwasanaeth llyfrgell yn gweithio'n agosach efo'r henoed - nododd un, er nad ydynt yn defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell ar hyn o bryd, byddai defnyddio'r llyfrgell yn ddefnyddiol yn y dyfodol ac fel y maent yn heneiddio - nododd rhai eraill nad oeddynt yn defnyddio'r gwasanaeth na fyddent yn hoffi gweld y llyfrgell ym Miwmares yn cau
12/09/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Moelfre Ysgol Gynradd Moelfre	2	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
14/09/2017	Merched y Wawr Llanddeusant	10	7	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones Cafwyd trafodaeth am beth mae'r llyfrgelloedd yn ei gynnig a'u pwysigrwyd yn y gymuned. Gwelwyd fod y llyfrgell symudol yn bwysig, er yr ystyriwyd y byddai aros mewn lleoliadau am gyfnodau hirach yn well. Pwysleisiwyd effaith gymdeithasol llyfrgelloedd.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

14/09/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Cemaes Neuadd Bentref Cemaes	20	-	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
19/09/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Porthaethwy	4	0	Yn bresennol: Bethan Hughes-Jones, Rachel Rowlands Roedd lleoliad Llyfrgell Porthaethwy yn allweddol Roedd cyfrifiaduron yn bwysig iawn Yn falch ei bod yn haen 2
21/09/2017	Cyswllt Môn Derbynfa'r Cyngor	12	3	Yn bresennol: Carol Sorahan Dosbarthwyd gwybodaeth

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022 Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Biwmares

Canolfan Biwmares

18/07/2017 6pm- 8pm

Yn bresennol :

Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydlynnydd Dysgu Gydol Oes)
Rhian Evans (Llyfrgellydd Cymunedol)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Llio Owen (Cymorth Gweinyddol)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd R Meirion Jones
Y Cynghorydd Carwyn Elias Jones
Y Cynghorydd Lewis Davies
Y Cynghorydd Alun Roberts
Y Cynghorydd Tref Alwyn Rowlands
11 Aelod o'r Cyhoedd

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pam fod Llyfrgell Biwmares yn Haen 3? Llyfrgell Biwmares yw'r unig lyfrgell yn ward Seiriol.	Rhoddwyd y llyfrgelloedd mewn haenau yn seiliedig ar set o feini prawf, sy'n ystyried ffactorau fel defnydd, lleoliad a chost.
Beth fydd yn digwydd i staff y llyfrgell?	Cynhyrchwyd dwy strategaeth gyda chostau, y mae un ohonynt yn cadw elfen o staff i weithredu'r strwythur newydd ac mae'r llall yn colli oriau staff. Yn y diwedd, bydd yn dibynnu ar lefel y gefnogaeth gan y gymuned a phenderfyniad y Pwyllgor Gwaith.
Beth yw costau adeilad y Llyfrgell?	Costau cyfartalog yr adeilad dros gyfnod o dair blynedd yw £6,517. Dangoswyd y costau hyn ar y sgrin yn y cyfarfod.
Beth yw'r cynlluniau ar gyfer y Llyfrgell Symudol?	Mae'r gwasanaeth symudol yn rhan hanfodol o'r Gwasanaeth Llyfrgell. Mae arnom angen llyfrgell symudol i gyrraedd cymunedau Ynys Môn. Rydym yng nghamau terfynol y broses o dendro am fan llyfrgell newydd. Byddwn yn adolygu'r lleoliadau y bydd yn galw ynddynt.
Oes digon o gapasiti o fewn y gymuned i'r strategaeth hon weithio?	Bydd hyn yn wahanol ym mhob cymuned, fodd bynnag, bu'r trafodaethau ym Miwmares yn gadarnhaol.
Cafwyd cadarnhad gan Alwyn Rowlands, Cadeirydd pwyllgor Canolfan Biwmares (Canolfan Hamdden Gymunedol), sy'n fenter gymdeithasol, y byddai ganddynt ddi-ddordeb mewn gweithio gyda'r Gwasanaeth Llyfrgell. Byddai Pwyllgor y Ganolfan yn edrych i ddiogelu'r incwm o faes parcio'r llyfrgell fel rhan o unrhyw gytundeb i'r dyfodol gyda'r Cyngor Sir.	Roedd y rheiny a oedd yn bresennol yn gefnogol i'r egwyddor ac yn croesawu'r cyfle i gadw'r llyfrgell ar agor.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Mynegodd Cynghorwyr lleol eu pryder bod Llyfrgell Biwmares, yr unig un yn Seiriol, yn Haen 3, ynghyd â'r effaith y byddai'r gostyngiad yn ei gael ar y defnydd o'r llyfrgell.	
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (gwybodaeth ar gael ar lein). Byddai grŵp cymunedol â chyfansoddiad yn gallu ymgeisio am ryddhad NNDR. O edrych yn ôl ar y duedd dros dair blynedd, byddai cost yr adeilad yn tua £6,000 y flwyddyn. Mae'r cyngor yn fwyaf tebygol o ystyried trosglwyddo'r ased i'r grŵp cymunedol ar sail prydles hirdymor.

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Cemaes

Neuadd Cemaes

14/09/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol:

Gwynne Jones (Prif Weithredwr)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydllynydd Dysgu Gydol Oes)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd Richard Owain Jones
Y Cynghorydd Aled Morris Jones
Y Cynghorydd Richard Griffiths
20 aelod o'r cyhoedd (yn cynnwys Cynghorwyr Cymuned)

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Agorodd Gwynne Jones, y Prif Weithredwr, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (gwybodaeth ar gael ar lein). Byddai grŵp cymunedol â chyfansoddiad yn gallu ymgeisio am ryddhad NNDR. O edrych yn ôl ar y duedd dros dair blynedd, byddai cost yr adeilad yn tua £3,825 y flwyddyn. Mae'r cyngor yn fwyaf tebygol o ystyried trosglwyddo'r ased i'r grŵp cymunedol ar sail prydles hirdymor.
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Am faint fyddech chi (Y Cyngor) yn ariannu'r gwasanaeth llyfrgell craidd?	Mae'r Strategaeth yn strategaeth bum mlynedd, fodd bynnag, mae'n amhosib rhoi unrhyw warant o ran cyllid ar gyfer unrhyw wasanaethau i'r dyfodol gan nad ydym yn gwybod beth fydd y setliadau ar gyfer yr ALL gan LIC.
Nid oes digon o ddefnydd yn cael ei wneud o'r llyfrgell fel ased, a ellid ei defnyddio fel canolfan wybodaeth i dwristiaid?	Pe bai grŵp cymunedol neu drydydd parti'n dod ymlaen i gefnogi'r gwasanaeth byddai hyn yn cyd-fynd â Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned – ceir enghreifftiau mewn ardaloedd eraill lle mae hyn yn gweithio'n dda.
Datblygiadau Wylfa B - a fyddai modd i'r Awdurdod Lleol drafod gyda Phŵer Niwclear Horizon y posibilrwydd o gael cyfraniad Budd Cymunedol i gadw'r llyfrgell ar agor?	Mynegodd y Prif Weithredwr ei farn y byddai'n fater i unrhyw trydydd parti sy'n dymuno gweithio gyda'r gwasanaeth llyfrgell i ymgeisio am gymorth gan Bŵer Niwclear Horizon.
Codwyd y posibilrwydd o'r Cyngorau Cymuned yn yr ardal yn gweithio gyda'i gilydd a Chyngor Cymuned Llanbadrig i gefnogi'r llyfrgell.	Roedd y Prif Weithredwr a'r swyddogion yn croesawu'r trafodaethau hyn.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 90

Trafodwyd y posibilrwydd o ddefnyddio Cwmni Cemaes Cyf. Fel cyfrwng posibl ar gyfer bwrw ymlaen â phethau, a phenderfynwyd, os oedd digon o gefnogaeth, y gellid ehangu'r cyfansoddiad i gynnwys rheoli adeilad y llyfrgell.	Roedd y Prif Weithredwr a'r swyddogion yn croesawu'r trafodaethau hyn.
Pam fod y Cyngor wedi gwario cymaint ar yr ymgynghoriad hwn? Gellid gwneud gwell defnydd o'r arian sy'n cael ei wario yn cadw Llyfrgell Cemaes ar agor.	Nid oedd unrhyw wariant ychwanegol gan ei fod yn rhan o waith dydd i ddydd y swyddogion.
Gwirfoddolwyr – Sut fyddai modd iddynt gynnig gwasanaeth o safon?	Cafwyd ateb gan aelod staff sy'n gweithio yn Llyfrgell Cemaes a eglurodd, er nad yw'n llyfrgellydd cynnwys, ei bod wedi gallu dysgu wrth ei gwaith. Gallai gwirfoddolwr fynd ati'n hawdd i ddysgu am waith dydd i ddydd Cymhorthydd Llyfrgell, gyda hyfforddiant a chymorth gan y gwasanaeth.
Nododd y Cynghorydd Cymuned Dobson bod angen i Gemaes fod yn fwy rhagweithiol mewn ymateb i'r cynigion yn y strategaeth ddrafft.	Bu modd i'r swyddogion gyfeirio'r Cynghorydd ymlaen at Menter Môn a Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru am ragor o wybodaeth.

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Moelfre

Ysgol Gynradd Moelfre

12/09/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol :

Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Bethan Hughes Jones (Cydlynnydd Dysgu Gydol Oes)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Y Cynghorydd Ieuan Williams (Dirprwy Arweinydd)
2 Gynghorydd Cymuned, un o Foelfre ac un o Bentraeth

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell, yn ôl tuedd dros dair blynedd byddai'n tua £885 y flwyddyn ar gyfer Llyfrgell Moelfre (gwybodaeth ar gael ar lein).
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Byddai'r Cyngor Cymuned yn ei chael yn anodd codi arian gan ei fod eisoes wedi cymryd trosodd y gwaith o redeg y toiledau.	Cafwyd trafodaeth am y posibilrwydd o gynyddu'r praesept. Rhoddwyd enghreifftiau o le mae hyn wedi'i wneud i gefnogi llyfrgelloedd, h.y. Cerrigydrudion - mater i'r Cyngor Cymuned fyddai hyn yn y diwedd.
A ydych yn chwilio am wirfoddolwyr?	Yn y strategaeth ddrafft mae'r Cyngor yn chwilio am drydydd parti i weithio gyda'r gwasanaeth llyfrgell i gymryd trosodd yr adeilad/costau rhedeg y llyfrgell, a bydd yn parhau i ddarparu gwasanaeth craidd. Byddai unrhyw wirfoddolwyr a fyddai'n gweithio yn y llyfrgell yn ychwanegu gwerth y tu allan i'r amseroedd agor craidd, e.e. gyda gwirfoddolwyr gellid cadw'r llyfrgell ar agor am oriau hirach.
Codwyd y posibilrwydd o Gynghorau Cymuned Pentraeth a Moelfre yn cydweithio gyda Llanfair ME i gefnogi'r ddarpariaeth o Lyfrgell yn yr ardal.	Byddai hyn yn cael ei groesawu ac awgrymodd y swyddogion y dylid cael trafodaethau'n lleol.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Niwbwrch

Neuadd Prichard Jones

05/09/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol :

Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Annwen Morgan (Dirprwy Brif Weithredwr)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydllynydd Dysgu Gydol Oes)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd Bryan Owen
Y Cynghorydd Peter Rogers
8 Aelod o'r Cyhoedd

Tudalen 92

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (yn cynnwys rhent a chostau cysylltiedig rheoli'r cyfleuster). Gan edrych yn ôl ar y duedd dros gyfnod o dair blynedd byddai cost yr adeilad yn tua £2,000 y flwyddyn
Pwysleisiodd cynrychiolydd o Neuadd Prichard	Roedd y swyddogion yn cydnabod y pwyntiau ac eglurwyd y costau ychwanegol.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 93

<p>Jones(NPJ) pa mor bwysig yw'r llyfrgell i'r NPJ a'r pentref. Yn ogystal, cwestiynodd y gost o redeg y llyfrgell gan mai dim ond £700 yw'r rhent a dderbynnir gan NPJ.</p>	
<p>Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?</p>	<p>Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.</p>
<p>Beth yw'r cynlluniau ar gyfer y Llyfrgell Symudol?</p>	<p>Mae'r gwasanaeth symudol yn rhan hanfodol o'r Gwasanaeth Llyfrgell. Mae arnom angen llyfrgell symudol i gyrraedd cymunedau Ynys Môn. Rydym yng nghamau terfynol y broses o dendro am fan llyfrgell newydd. Byddwn yn adolygu'r lleoliadau y bydd yn galw ynddynt.</p>
<p>Pwysleisiodd y Cyngorydd Peter Rogers bwysigrwydd y llyfrgell yn nhermau llythrennedd plant ac amlygodd lwyddiant gweithgareddau Her Darllen yr Haf o ran cefnogi hyn.</p>	
<p>Cafwyd trafodaeth am y posibilrwydd o gysylltu â gweithgareddau fel clwb cinio.</p>	<p>Roedd y swyddogion yn croesawu'r trafodaethau hyn.</p>
<p>Dywedodd cynrychiolwyr y Cyngor Cymuned a phwyllgor Neuadd Prichard Jones y byddent yn ymchwilio ymhellach i ,a allent weithio gyda'i gilydd i gynnig datrysiad ar gyfer Niwbwrch.</p>	

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Rhosneigr

Neuadd Bentref Llanfaelog

11/07/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol :

Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydlynnydd Dysgu Gydol Oes)
Rhian Evans (Llyfrgellydd Cymunedol)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Llio Owen (Cymorth Gweinyddol)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd Richard Dew
Y Cynghorydd Gwilym O Jones
8 Aelod o'r Cyhoedd

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Tudalen 95

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (gwybodaeth ar gael ar lein). Byddai grŵp cymunedol â chyfansoddiad yn gallu ymgeisio am ryddhad NNDR. O edrych yn ôl ar y duedd dros dair blynedd, byddai cost yr adeilad yn tua £5-6,000 y flwyddyn. Mae'r cyngor yn fwyaf tebygol o ystyried trosglwyddo'r ased i'r grŵp cymunedol ar sail prydles hirdymor.
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Trafodwyd y capasiti o fewn y gymuned i reoli ac ariannu adeilad arall.	Roedd y swyddogion yn cydnabod yr anawsterau posibl a rhoddwyd enghreifftiau o fodlau y gellid eu hymchwilio gan y gymuned pe baent yn dymuno gwneud hynny.
Pwysleisiwyd pwysigrwydd adeilad y llyfrgell i'r gymuned hŷn.	Cydnabuwyd hyn gan y swyddogion a oedd yn bresennol.
Cafwyd trafodaeth ynghylch y posibiladau o ran lleoli'r llyfrgell yn rhywle arall yn y gymuned.	Roedd y swyddogion yn croesawu hyn a dywedwyd y byddai hyn yn bosibilrwydd o fewn y strategaeth pe bai lleoliad addas arall yn cael ei awgrymu'n ffurfiol.
Beth yw'r cynlluniau ar gyfer y Llyfrgell Symudol? Cwestiynwyd pwysigrwydd y Llyfrgell Symudol yn Rhosneigr – gydag awgrym y byddai rhagor yn defnyddio'r llyfrgell sefydlog pe na bai'r llyfrgell symudol yn ymweld â'r ardal.	Mae'r gwasanaeth symudol yn rhan hanfodol o'r Gwasanaeth Llyfrgell. Mae arnom angen llyfrgell symudol i gyrraedd cymunedau Ynys Môn. Rydym yng nghamau terfynol y broses o dendro am fan llyfrgell newydd. Byddwn yn adolygu'r lleoliadau y bydd yn galw ynddynt
Byddai disgwyl i drydydd parti gymryd trosodd prydles hirdymor h.y. 25 mlynedd, ond ni allai'r Cyngor ond gwarantu darparu gwasanaeth llyfrgell craidd am 5 mlynedd.	Eglurwyd y gallai'r Cyngor negydu cymal terfynu 5 mlynedd mewn unrhyw brydles hirdymor gyda'r trydydd parti.
Cwestiynwyd cost y deunydd ymgynghori. Gallai'r Cyngor fod wedi cadw'r gost i lawr pe na bai'r deunydd darllen wedi'i argraffu mewn	Roedd y Cyngor eisiau i'r deunydd fod yn ddeniadol er mwyn iddo fod yn drawiadol a chael y cyhoedd i ymgysylltu.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Iliw.	
Yr effaith ddaearyddol – ni fydd llyfrgell i'r de o'r A55 pe bai Llyfrgell Rhosneigr yn cau.	Rhaid rhoi camau lliniaru yn eu lle yn dilyn canfyddiadau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA).

Aesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA)

Y Gwasanaeth Llyfrgell

ATODIAD 4

Y Cynnig	Trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell - Cyflwyno model rheoli newydd sy'n cynnig gwasanaeth llyfrgell gynaliadwy a chlir o ran ei ganolbwynt
Dyddiad yr asesiad	Parhaus
Y swyddog sy'n gyfrifol am yr AECA	
Tîm Asesu	Bethan Hughes-Jones, Rachel Rowlands,
Dyddiad Adolygu	

Tudalen 98

1. Y Cynnig

Yn dilyn cyhoeddi [Cynllun Corfforaethol 2013-17](#) Cyngor Sir Ynys Môn ("y Cyngor"), mae'r Gwasanaeth Llyfrgell wedi mynd trwy [adolygiad llawn](#), a arweiniodd at restr faith o opsiynau posibl ar gyfer cyflwyno model rheoli newydd sy'n cynnig gwasanaeth llyfrgell cynaliadwy a chilir o ran ei ganolbwynt.

Yn ystod hydref 2015, cynhaliodd y Cyngor [ymgyngoriad](#) ar y rhestr hir o opsiynau er mwyn cael amcan o deimladau'r cyhoedd tuag at yr opsiynau posib. Nid oedd canlyniadau'r ymgynghoriad yn derfynol; fodd bynnag, amlygwyd cefnogaeth y cyhoedd i'r gwasanaeth, ac ymddengys ei bod yn well ganddynt gael model o gefnogaeth gymunedol yn hytrach na cholli'r gwasanaeth. Yn dilyn ymlaen o ganfyddiadau'r ymgynghoriad, dechreuodd y gwasanaeth drafodaethau â chymunedau, grwpiau, mentrau cymdeithasol a chynghorau cymunedol ynghylch y posibilïadau o ran modelau cyflenwi/rheoli amgen. Y cynnig felly yw i'r Cyngor ddatblygu a chyflwyno model rheoli newydd, sy'n cynnig gwasanaeth cynaliadwy a chilir o ran ei ganolbwynt, gyda chymorth gan y gymuned lle bynnag y bo modd a'i fod yn mabwysiadu Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-22 ("y Strategaeth Ddrafft").

Mae'r AECA hwn yn asesu'r angen am y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd ag effaith unrhyw newidiadau arfaethedig i'r strwythur rheoli ar y boblogaeth a all fod yn dymuno ei ddefnyddio. Bydd angen ystyried pob opsiwn yn nhermau'r effaith ar breswylwyr Ynys Môn, yn ogystal â gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaeth llyfrgell 'cynhwysfawr ac effeithlon' yn unol â Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964. Yn ogystal, rhoir ystyriaeth i Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ynghyd â'r anghenion o ran bod Awdurdodau Llyfrgelloedd yng Nghymru yn adrodd are eu perfformiad blynyddol mewn perthynas â'r Safonau hyn.

Y cynnig yw, os mabwysiadir y Strategaeth Ddrafft ym Mhwyllgor Gwaith Tachwedd 27th 2017, cyflwynir ymagwedd dair haen ar gyfer y Gwasanaeth o Ebrill 1^{af} 2018. Bydd hyn yn arwain at gael 2 Lyfrgell Ardal Haen 1, lawn amser, yng Nghaergybi a Llangefni. Llyfrgelloedd Haen 2, a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned (tua 20 awr), yn Amlwch, Benllech a Phorthaethwy, lle byddai cael y gymuned yn chwarae rhan neu gymorth ariannol yn fanteisiol, a gallai gyflawni arbedion ariannol a gwasanaeth estynedig. Llyfrgelloedd Haen 3, a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor, ym Miwmares a Rhosneigr lle mae cael y gymuned yn chwarae rhan neu gymorth ariannol yn hanfodol er mwyn diogelu darpariaeth gwasanaeth bresennol yn y lleoliadau hynny. Mae'n rhaid i'r AECA felly asesu effaith parhad y Gwasanaeth Llyfrgell mewn rhai ardaloedd, y posibilrwydd o ehangu'r gwasanaeth mewn rhai ardaloedd, ynghyd â chau pwyntiau gwasanaeth mewn rhai ardaloedd, sef Cemaes, Moelfre, Niwbwrch ac, o bosib, Rhosneigr, os na cheir ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog erbyn 2 Ionawr 2017.

2. Tystiolaeth ac ymchwil

Pa ymchwil neu wybodaeth arall a ddefnyddiwyd gennych i ddatblygu'r cynnig hwn?

Gall ymchwil gynnwys gwybodaeth fonitro, arolygon bodlonrwydd, ymchwil pen desg, cylchgronau proffesiynol, sylwadau gan unigolion a grwpiau. Mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion y wybodaeth a ystyriwyd wrth asesu'r effaith.

Ffynhonnell wybodaeth	Yr hyn y mae wedi'i ddweud wrthyhch?
Arolwg Defnyddwyr Llyfrgelloedd Cyhoeddus (PLUS) 2014	Pwy yw ein defnyddwyr ar hyn y maent yn ein defnyddio ar ei gyfer. Mae hefyd yn rhoi syniad i ni o effaith y Gwasanaeth Llyfrgell ar fywydau pobl
Cyfrifiad 2011	Data gwerthfawr am grwpiau a chanddynt nodweddion gwarchoddedig, perchnogaeth ceir
NOMIS Ystadegau marchnad lafur wyddogol y Swyddfa Ystadegau Gwladol	Gwybodaeth werthfawr mewn perthynas â'r Farchnad Lafur, gan gynnwys hawlwyd y Lwfans Ceisio Gwaith ("JSA") a'r Lwfans Cyflogaeth a Chymorth ("ESA") mewn amryw wardiau yng nghyffiniau lleoliadau llyfrgelloedd
StatsCymru	Gwybodaeth ddemograffig am boblogaeth Ynys Môn
Yr Adran Gwaith a Phensiynau ("DWP")	Nifer bresennol yr hawlwyd JSA (Awst 2016) yng nghyffiniau lleoliadau'r llyfrgelloedd presennol
Ymgynghoriad Cyhoeddus a gweithgaredd penodol yn ystod hydref 2015 a haf 2017	Mae barnau'r cyhoedd o ran y newidiadau posibl i'r Gwasanaeth Llyfrgell wedi cael eu casglu a'u coladu.
Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (Malc/'WIMD')	Gwybodaeth am amddifadedd drwy'r sir gyfan yn ôl yr Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA)
Cysylltu'r Gwledydd 2016 (Adroddiad Ofcom)	Yng ngolau ystyried yr holl ffactorau digidol a demograffig, mae preswylwyr Ynys Môn yn debygol o gael eu hallgáu yn ddigidol

ATODIAD 4

2.1 Poblogaeth

Mae Ynys Môn yn ymestyn dros 714 km², mae'r rhan fwyaf ohoni'n wledig, gyda phoblogaeth o tua 70,000 (amcangyfrifon canol blwyddyn) a dwysedd poblogaeth o 99 o bobl y cilomedr sgwâr.

Ceir pum prif dref, Porthaethwy, Biwmares, Amlwch, Llangefni, a Chaerhybi. Mae'r ddwy olaf yn cynnwys rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

2.2 Demograffi (Oed Rhyw Hil)

Mae poblogaeth Ynys Môn, fel gweddill Cymru, wedi'i rhannu'n gyfartal o ran rhyw. Fodd bynnag, dengys y data bod canran y bobl ifanc 0-15, sef 17.2%, yn tua 1% yn is na chyfartaledd Cymru. Poblogaeth gweithio'r ynys yw 59.2% o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol o 62.5%. Ac o ran y 23.7% o'r boblogaeth yn yr oedran dros 65, Ynys Môn yw'r ail yng Nghymru, o dan Gonwy, ar 25.7%. Mae'r ddwy ardal y rhai sy'n denu pobl sydd wedi ymddeol. Cefnogir y dadansoddiad gan y data ar wledydd geni lle ganwyd 28.8% o breswylwyr yr ynys yn Lloegr. Ganed 3.6% y tu allan i'r DU. (tua 2500)

2.3 Hil

Mewn ffigyrau gan StatsCymru, yn y flwyddyn yn diweddu 31^{ain} o Fawrth, 2016, canfuwyd, o'r 69,400 o bobl sy'n byw ar Ynys Môn:-

- dywedodd 68,100 eu bod o gefndir gwyn
- dywedodd 1,300 eu bod o gefndir heb fod yn wyn (1.9% o boblogaeth Ynys Môn)

Rydym wedi ymgymryd â gwaith mapio data yn defnyddio'r System Wybodaeth Ddaearyddol ("GIS") i ganfod a ddylem ystyried unrhyw ardaloedd a chanddynt ddwysedd uwch o ran poblogaethau o leiafrifoedd ethnig.

2.4 Amddifadedd

Cymunedau yn Gyntaf

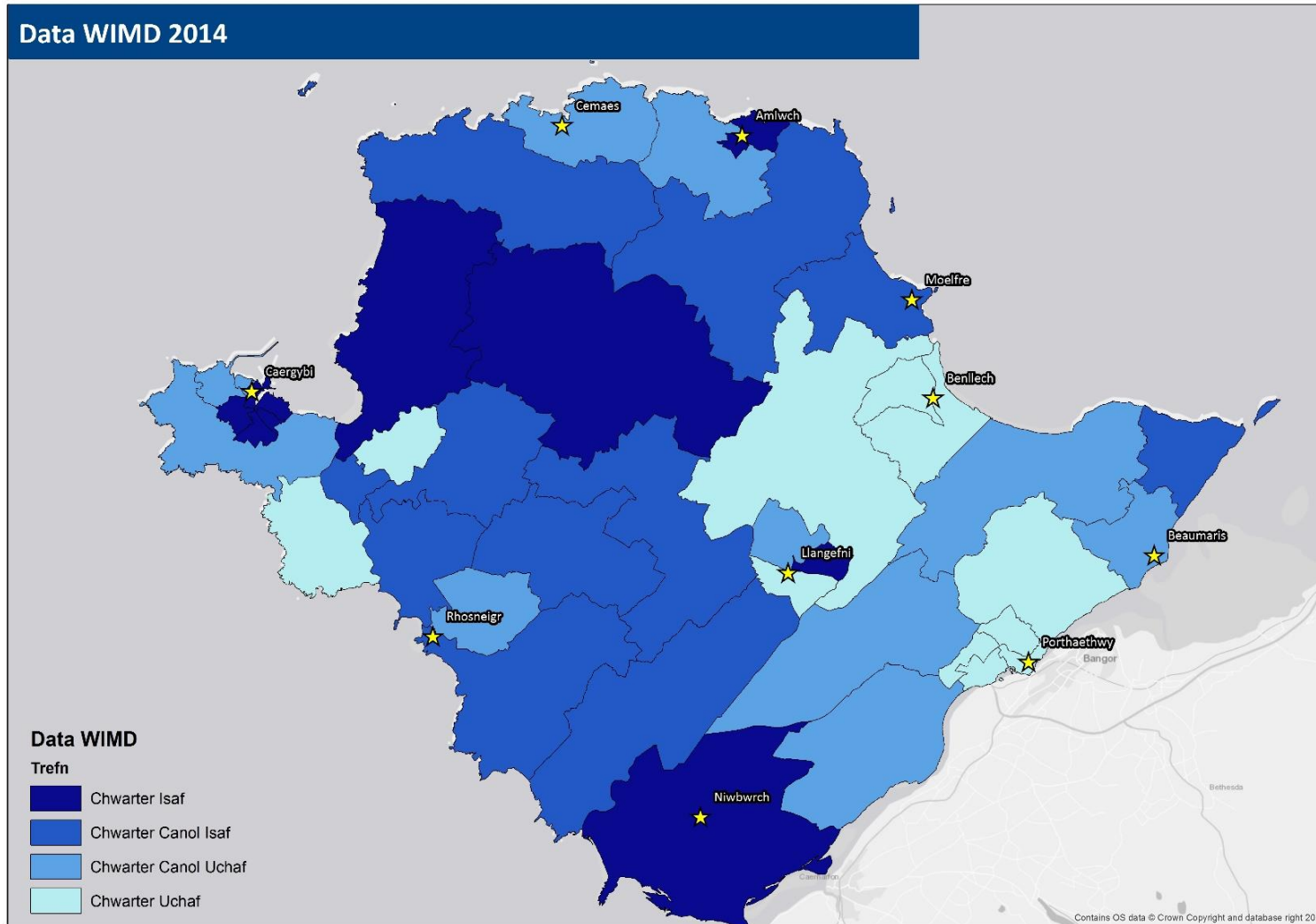
Mae Ynys Môn yn gartref i rai o'r wardiau mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn ôl Malc. Mae'r ardaloedd hyn yng Nghaerhybi (Tref Caerhybi, Morawelon, Ffordd Llundain, Kingsland, Porthyfelin a Maeshyfyd) a Llangefni (Tudur). Mae'r Clwstwr Cymunedau yn Gyntaf (Môn CF) yn rhoi cymorth i'r wardiau hyn. Ei nod yw lleihau'r bwlch rhwng y rheiny sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig a'r ardaloedd mwy cyfoethog. Lleolir Llyfrgell Caerhybi ar gyrion wardiau Tref Caerhybi a Phorthyfelin 1, tra lleolir Llyfrgell Llangefni ychydig i'r de orllewin o ward Tudur.

ATODIAD 4

Amddifadedd Gwledig

Er y nodwyd fod y cymunedau mwyaf difreintiedig ym Môn wedi'u lleoli yn y ddwy brif dref, ymddengys fod rhai o'r cymunedau mwy gwledig yn wynebu amddifadedd hefyd. Mae rhai o'r cymunedau gwledig y nodwyd eu bod yn y chwarter isaf (y rheiny a chanddynt y lefelau uchaf o ran amddifadedd) yn wynebu problemau o ran tai, cludiant a diffyg gwasanaethau.

Tudalen 102

AECA
Y Gwasanaeth Llyfrgell

ATODIAD 4

Dechrau'n Deg

Mae Rhaglen Dechrau'n Deg yn anelu at fynd i'r afael â thlodi plant a rhoi cymorth i deuluoedd drwy ymyrraeth gynnar. Mae'r rhaglen yn seiliedig ar godau post, sy'n golygu ei bod ar gyfer ardaloedd penodol, ac nid yw o reidrwydd bod y rheini sydd â'r angen mwyaf yn ei defnyddio neu'n cael mynediad iddi. Mae'r ardaloedd a gynhwysir yn y rhaglen ar Ynys Môn yng Nghaergybi, Llangefni, Niwbwrch a Gwalchmai. Mae tua 630 o blant sy'n byw o fewn yr ardaloedd hyn yn destun ymyrraeth Dechrau'n Deg (data yn gywir ar 3^{ydd} Awst 2016).

Budd-daliadau i'r Di-waith

Roedd data NOMIS ar gyfer Mai 2016 yn nodi, o'r 5,700 (14% o'r boblogaeth oedran gweithio) sy'n hawlio budd-daliadau ym Môn, roedd 2,850 (7%) yn hawlio ESA a budd-daliadau analluogrwydd, tra bo 930 (2.3%) yn hawlio Lwfans Ceisio Gwaith. Mae nifer yr hawlwy'r JSA ymhlith dynion bron yn ddwbl nifer y merched sy'n hawlio. Bu'r cyfanswm hwn yn lleihau'n araf ers Mai 2012 (1,786 o hawliadau).

Ffigyrau hawlwy'r JSA neu Gredyd Cynhwysol Ynys Môn, Gorffennaf 2016, o fewn ardaloedd llyfrgelloedd

Tudalen 103

1. LL65 1 (Caergybi) = 170
2. LL68 9 (Amlwch) = 123
3. LL77 7 (Llangefni) = 90
4. LL64 4 (Rhosneigr) = 46
5. LL61 6 (Niwbwrch) = 28
6. LL59 5 (Porthaethwy) = 22
7. LL67 0 (Cemaes) = 18
8. LL58 8 (Biwmares) = 16
9. LL74 8 (Benllech) = 15
10. LL72 8 (Moelfre) = 8

(Ffynhonnell Data: Adran Gwaith a Phensiynau Awst 2016)

Aelwydydd Heb Waith

Yn y data diwedd blwyddyn ar gyfer 2015, amcangyfrifwyd bod 3,800 o aelwydydd heb waith ar Ynys Môn, sef 18.7%. Mae hyn ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol ar gyfer Cymru oedd yn 18.3%. O'r aelwydydd hynny, roedd gan 1,000 blant yn byw oddi mewn iddynt, sy'n 9.1% o holl aelwydydd Ynys Môn. (StatsCymru)

Mae 20.2% o'r boblogaeth oedran gweithio ym Môn, ac eithrio myfyrwyr, wedi'u dosbarthu'n economaidd anweithgar (StatsCymru – y flwyddyn yn diweddu 30^{ain} Medi 2016)

Rhieni Unigol

Ceir 1811 o aelwydydd ym Môn sy'n cael eu dosbarthu fel y rhai a chanddynt rieni unigol, rhwng 16 – 74 oed, gyda phlant dibynnol.

Yr Effaith Bosibl

Gallai cau llyfrgelloedd neu leihad mewn oriau gael effaith negyddol ar hawlwr JSA ac ESA a Chredyd Cynhwysol nad oes ganddynt fynediad i ddyfais ddibynadwy i fynd ar y rhyngwyd, neu gysylltiad dibynadwy a fforddiadwy i'r rhyngwyd. Gallai gallu pobl i wneud a rheoli hawliadau gael ei effeithio, a fyddai wedyn yn golygu na fydd yn bosib hawlio, neu'n arwain at sancsiynau os na fydd hawlwr yn cydymffurfio â'u cytundeb. Mae'r ffigyrau uchod yn dangos bod y niferoedd uchaf sy'n hawlio JSA yn ardaloedd y llyfrgelloedd yn y tair tref fwyaf ac yn ardaloedd gwledig Niwbwrch, ynghyd â wardiau cyfun Aberffraw a Rhosneigr 1 a 2. Byddai effaith cau llyfrgell yn fwy yn Rhosneigr gan fod cyfrifiaduron personol ar gael i'w defnyddio ar gyfer gwneud ceisiadau o'r fath, ond dim ond I-Pad sydd ar gael yn Llyfrgell Niwbwrch.

2.5 Allgáu Digidol

Gall preswylwr yng Nghymru wledig ddisgwyl cael cysylltedd digidol gwaelach o ganlyniad uniongyrchol i isadeiledd sefydlog neu symudol gwael, yn ôl Ofcom yn eu hadroddiad [Cysylltu'r Gwledydd 2016](#).

Mae 'Get Digital' o '[Digital Exclusion Heatmap](#)' 'The Tech Partnership', a ddatblygwyd gyda chymorth gan Gymdeithas Llywodraeth Leol ac Ysgol Economeg a Gwyddorau Gwleidyddol Llundain, ar y cyd â'r Lloyds Banking Group, yn treiddio ymhellach i Sgiliau Digidol Sylfaenol ynghyd ag effaith isadeiledd er mwyn dangos lle mae allgau digidol yn debygol o fod.

Mae'r 'Digital Exclusion Heatmap' yn dangos, o ganlyniad i isadeiledd, ei bod yn dra thebygol bod preswylwr Ynys Môn wedi'u hallgáu yn ddigidol. Dengys ymchwil bod 75% o oedolion yn honni bod ganddynt bob un o'r sgiliau digidol (Rheoli Gwybodaeth, Cyfathrebu, Trafod, Datrys Problemau a Chreu). Fodd bynnag, mae llai na 50% o oedolion wedi defnyddio bob un o'r 5 sgil yn y tri mis diwethaf.

Mae llyfrgelloedd ar hyn o bryd yn cynnig cyfleuster o fewn cymunedau sy'n caniatáu i'r rheiny nad ydynt yn gallu gwneud cysylltiadau digidol yn eu cartrefi gael gwneud hynny naill ai drwy ddefnyddio PC neu WiFi.

2.6 Yr Iaith Gymraeg ym Môn

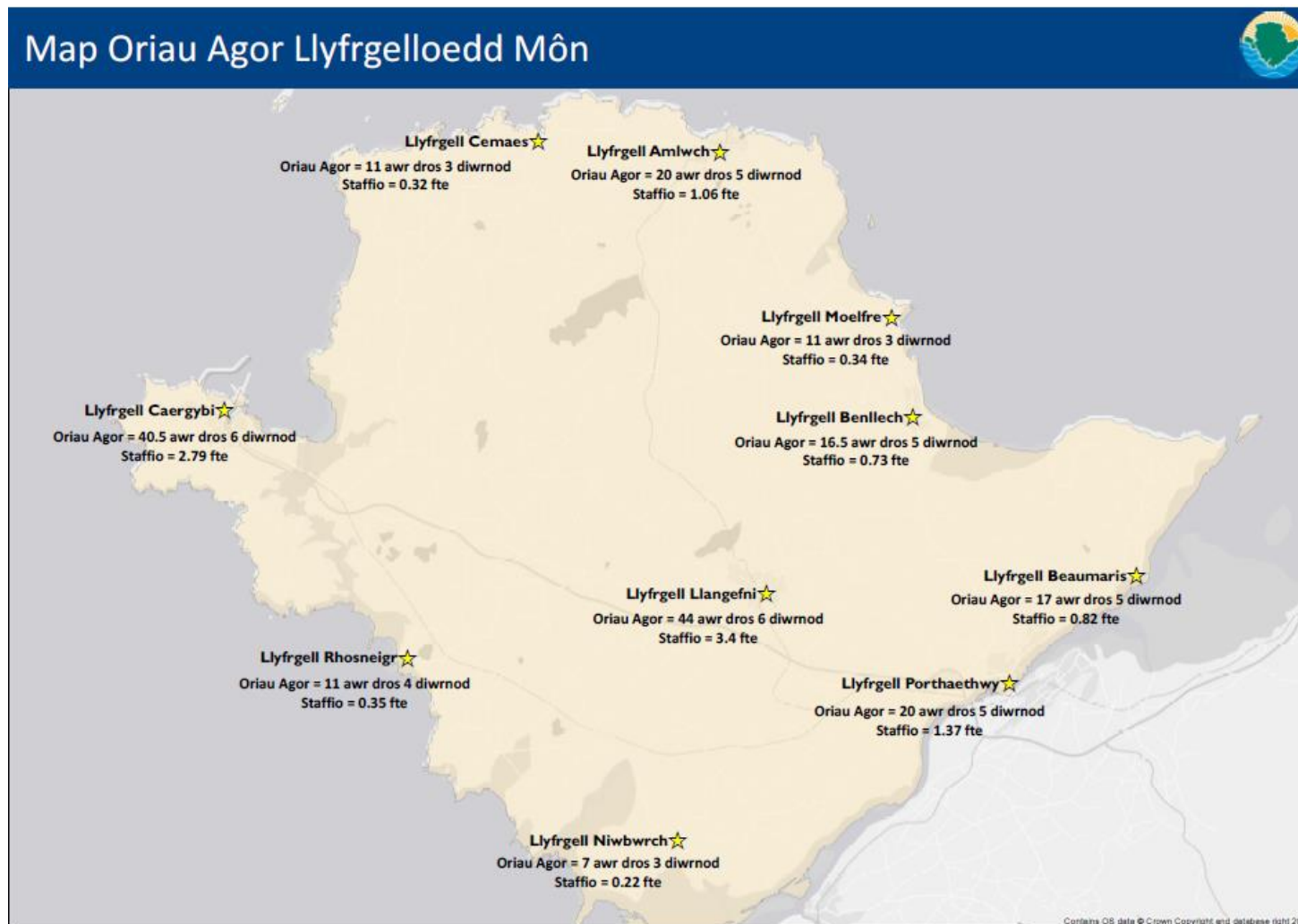
Mae Ynys Môn yn parhau i fod yn ardal o Gymru a chanddi bresenoldeb cryf o ran y Gymraeg. Dengys Cyfrifiad 2011 bod 45.6% o'r boblogaeth yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Dyma'r gyfradd uchaf ond un yng Nghymru, yn ail i Wunedd (56.0%). Cyfartaledd cyffredinol Cymru oedd 14.6% (Cyfrifiad 2011).

Caergybi oedd yr ardal ym Môn lle cafwyd y nifer leiaf o breswylwr a oedd, ar y cyd, yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Y LSOA yng nghyffiniau'r Fali yng ngorllewin Ynys Môn yw'r ardal lle ceir y ganran uchaf o breswylwr yn dweud nad oes ganddynt sgiliau Cymraeg, sef 55.2%.

Mae llyfrgelloedd yn cynnig llyfrau ffisegol ac electronig, ynghyd â gweithgareddau a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn lleoliad anffurfiol, anfygythiol.

2.7 Y Defnydd o Lyfrgelloedd ar Ynys Môn

Ceir 10 llyfrgell sefydlog ym Môn sy'n gwasanaethu poblogaeth o tua 70,000 o breswylwyr. Mae'r sêr ar y map a ganlyn yn dangos safleoedd y llyfrgelloedd sefydlog. Mae wyth o'r deg llyfrgell wedi'u hadeiladu'n bwrpasol, gyda'r un yn Niwbwrch wedi'i lleoli yn Neuadd Prichard Jones ac, ym Moelfre, o fewn adain gymunedol yr Ysgol Gynradd.

ATODIAD 4

Mae gwasanaeth i rai sy'n Caeth i'w Tai ynghyd â Gwasanaeth Llyfrgell Symudol yn ymweld â thros 60 o gymunedau, yn galw mewn tua chant o leoedd bob mis. Yn ogystal, mae'r gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'w tai yn ymweld yn fisol â phreswylwyr nad ydynt, yn gorfforol, yn gallu mynd i lyfrgell sefydlog neu lle mae'r gwasanaeth symudol yn galw.

Mae ysgolion ar draws y sir yn tanysgrifio i'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion ac yn derbyn pecynnau adnoddau i'w cynorthwyo i gynllunio ac ychwanegu at y cwricwlwm, yn ogystal â chael ymweliad gan y fan Lyfrgell Ysgolion unwaith y tymor i alluogi plant i gael y profiad o ddewis eu llyfrau eu hunain.

Dangoswyd y defnydd o'r Gwasanaeth Llyfrgell yn fanwl yn Atodiad 3 o [Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell](#). Fodd bynnag, isod, ailadroddir y data ar gyfer y llyfrgelloedd sefydlog a gynhwyswyd o fewn y dogfennau adolygu.

Tudalen 106

Llyfrgell	Oriau agor bob wythnos	Ymweliadau'r flwyddyn	Ymweliadau bob awr y maent ar agor	Eitemau a fenthycwyd y flwyddyn	Eitemau a fenthycwyd bob awr y maent ar agor	Cost ar gyfer bob ymweliad	Cost ar gyfer pob eitem a fenthycwyd
Amlwch	20	33,133	33.1	23,758	23.8	£0.86	£1.28
Biwmares	17	10,522	12.4	19,942	23.5	£1.65	£0.87
Benllech	16.5	33,511	40.6	23,634	28.6	£0.61	£0.74
Cemaes	11	3,446	6.3	6,618	12.0	£3.84	£1.84
Caergybi	40.5	69,953	34.5	55,044	27.2	£1.50	£1.78
Llangefni	44	91,388	41.5	74,876	34.0	£1.15	£1.33
Porthaethwy	20	40,787	40.8	40,109	40.1	£0.92	£0.88
Moelfre	11	2,422	4.4	5,348	9.7	£2.47	£1.62
Niwbwrrch	7	1,160	3.3	4,289	12.3	£4.03	£0.88
Rhosneigr	11	5,703	10.4	5,539	10.1	£3.22	£2.76
Cyfansymiau	198	286,254	227.3	273,552	221.3		
					Costau Cyfartalog	£1.24	£1.30

Mae'r costau uchod yn seiliedig ar gostau uniongyrchol a briodolir i bob Llyfrgell fel yr oeddent ar adeg yr Adolygiad, nid ydynt yn cynnwys stoc, cymorth proffesiynol (sef cymorth llyfrgellwyr sydd wedi'u cymhwyso'n broffesiynol) neu gostau TGCh a ddarperir yn ganolog o fewn y

ATODIAD 4

gwasanaeth. Maent yn cynnwys staff rheng flaen, costau adeiladau. Mae'r costau cyfartalog yn seiliedig ar wariant cyfartalog yn ystod y 3 blynedd cyn cyhoeddi.

Mae patrymau defnydd ar gyfer y llyfrgelloedd yn amrywio, gyda'r defnydd o rai ohonynt yn lleol iawn tra bo eraill yn denu cwsmeriaid o ardal ddaearyddol fawr.

Crëwyd mapiau sy'n dangos o le mae defnyddwyr y llyfrgelloedd yn teithio yn defnyddio data defnyddwyr, ac mae ar gael yn Atodiad 1 o'r ddogfen hon.

3. Ymgysylltu

Dyddiad ymgysylltu	Pwy a wahoddwyd gennych	Faint a fynychodd? Pa grwpiau oeddynt yn eu cynrychioli?	Prif faterion
Tudalen 107 Hyd – Tach 2015	Roedd yr Ymgynghoriad Cyhoeddus wedi gwahodd pob aelod o'r cyhoedd, gan gynnwys rhai sy'n defnyddio Llyfrgelloedd a rhai nad ydynt, i ymateb naill ai'n electronig drwy 'Smart Survey', neu ar bapur drwy'r post neu mewn Llyfrgelloedd neu drwy arolwg wyneb yn wyneb ar y stryd yng nghanol trefi (Tua 100)	1081 o ymatebwyr i'r ymgynghoriad cyhoeddus. Roedd 90% ohonynt yn defnyddio Llyfrgell yn rheolaidd.	Roedd ymgysylltu â rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr ynghyd â grwpiau sy'n anodd eu cyrraedd er mwyn cael eu barnau yn her. Dysgwyd gwersi a rhoir mwy o bwyslais ar y grwpiau hyn yn y rownd ymgynghori nesaf.
Hyd – Tach 2015	Ymgynghori â Rhanddeiliaid	24 o ymatebwyr	Rhestr fanwl o Rhanddeiliaid a reolir gan PM – y prif fater o ran yr ymgynghoriad oedd mai dim ond tua 5% o'r rheiny a wahoddwyd i fynegi

ATODIAD 4

			barn drwy'r post oedd wedi ymateb. Yn bosib bod angen adnoddau er mwyn canfod cysylltiadau mwy lleol ar gyfer rhai sefydliadau cenedlaethol.
Tach 2015	Yr holl staff o fewn y gwasanaeth		
9 a 10/12/2015	Grwpiau iaith a chwarae yng Nghaergybi (rhieni a gwarcheidwaid plant ifanc sy'n byw mewn ardaloedd difreintiedig yng Nghaergybi - yn byw mewn ardaloedd Dechrau'n Deg yn benodol)	11 - rhieni ifanc, neiniau a theidiau plant sy'n byw mewn ardaloedd Dechrau'n Deg	Angen gallu cerdded /cael mynediad i gludiant cyhoeddus i fynd i weithgareddau Angen gallu ymweld ar adegau sy'n gyfleus o ran ymrwymadau teuluol eraill fel mynd i'r feithrinfa/danfôn a nôl plant o'r ysgol ac ati.
14/12/2015	Aelodau Fforwm Llais Ni (partneriaeth trydydd sector/ALI sy'n ymgysylltu'n benodol gyda phobl ifanc 10-25)	24	Roedd natur wledig yr ardal yn atal llawer o bobl ifanc rhag cael mynediad i wasanaethau gan eu bod yn ddibynnol ar rieni/gwarcheidwaid i gael lifft. Roedd diffyg ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau sydd ar gael yn rhwystr arall
19-25/11/2015	Disgyblion o 4 o'r 5 Ysgol Uwchradd prif ffrwd	Tua 200	Roedd natur wledig yr ardal yn atal llawer o bobl ifanc rhag cael mynediad i wasanaethau gan eu bod yn ddibynnol ar rieni/gwarcheidwaid i gael lifft. Roedd diffyg ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau sydd ar gael yn rhwystr arall
	Prosiect partneriaeth yn y trydydd sector yw Lleisiau Lleol, a sefydlwyd i ganfod barnau pobl a gynrychiolir gan sefydliadau penodol fel Age Cymru, Cymdeithas y Byddar Gogledd Cymru		
Mehefin – Medi 2017	Gweler y Cynllun Cyfathrebu ar gyfer yr Ymgynghoriad		Mae sylwadau a manylion llawn am yr ymgynghoriad ar gael yn yr adroddiad ar yr ymgynghoriad a nodiadau'r gweithgareddau ymgysylltu yn Atodiad 3

Tudalen
08

ATODIAD 4

<p>Hydref 13, 2017</p>	<p>Cawsom wahoddiad i fynychu</p>	<p>Cydlynnydd y Strategaeth Bobl Hŷn, Lleisiau Lleol, Rheolwr Rhaglen ICF, Rheolwr Gweithrediadau lechyd yr Amgylchedd</p>	<p>Gallai cau Llyfrgell Cemaes ddwysáu effeithiau andwyol prosiect posibl gorsaf bŵer niwclear Wylfa Newydd yn y dyfodol agos gan y bydd yn arwain at lai o leoedd cymunedol i ffwrdd o'r llwch a'r llygredd sŵn all ddod o ganlyniad i'r datblygiad mawr hwn. Mae'n anodd trin Llyfrgell Cemaes yn fwy neu'n llai ffafriol nag unrhyw un arall oherwydd y potensial am ddatblygu yn yr ardal i'r dyfodol.</p> <p>Awgrymwyd yr angen am Asesiad Effaith ar lechyd a thrafodir hyn ymhellach gyda'r swyddogion sy'n gyfrifol o fewn y Cyngor.</p>
-------------------------------	-----------------------------------	--	--

4. Aseu'r Effaith

Yn defnyddio'r tabl isod, nodwch, os gwelwch yn dda:

- P'un a allai'r cynnig arwain at rai grwpiau'n cael eu rhoi dan anfantais neu eu trin yn annheg; neu p'un a allai arwain at gyfle i hyrwyddo cydraddoldeb neu gynhwysiant.
- Lle bo posibiliadau o ran rhoi rhywun dan anfantais neu eu trin yn annheg, beth yw eich cynlluniau i oresgyn hyn, ei liniaru neu ei gyfiawnhau.
- Os nad ydych yn canfod unrhyw effeithiau, mae'n rhaid i chi egluro sut y daethoch i'r penderfyniad hwn.

Tudalen	Ydy'r cynigion yn effeithio ar staff neu gwsmeriaid?	A allai'r cynigion arwain at unrhyw grwpiau'n cael eu rhoi dan anfantais neu eu trin yn annheg? Eglurwch pam os gwelwch yn dda.	Sut ydych yn bwriadu dileu, lleihau neu gyfiawnhau hyn? Pwy fydd yn gyfrifol am y cam gweithredu a nodwyd a pha amserlenni sydd dan sylw?	A allai'r cynnig hyrwyddo cydraddoldeb? Eglurwch sut os gwelwch yn dda.
Oedran (pobl ifanc neu bobl hŷn)	Cwsmeriaid	Gallant – plant a babanod 0-4 sy'n dibynnu ar gludiant cyhoeddus neu'r gallu i gerdded gyda rhiant i lyfrgell. Plant 8-14 sy'n ymweld â'r llyfrgell leol heb eu rhieni Pobl hŷn – mae cyfran uwch o ddefnyddwyr llyfrgelloedd dros 65, felly gallai unrhyw newidiadau gael effaith negyddol ar y grŵp oedran hwn	Ymgwymerir ag adolygiad llawn o lwybr ac amserlen y Llyfrgelloedd Symudol a'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai, a lle cafwyd gostyngiad neu derfynu gwasanaeth, cyflwyno lleoliadau newydd y bydd y gwasanaethau'n galw ynddynt a/neu ddatblygu Pwyntiau Mynediad Cymunedol mewn lleoliad yn y gymuned.	Mewn ardaloedd lle bydd y gymuned yn chwarae rhan a chymorth ariannol i barhau'r gwasanaeth gallai hyn hybu cydlyniant cymunedol. Drwy annog y defnydd o'r adeilad y tu allan i oriau llyfrgell craidd ar gyfer gweithgareddau eraill, darperir rhagor o gyfleoedd i'r gymuned gael cymdeithasu a chyfarfod pobl mewn lleoliad hamddenol a niwtral.
Anabledd (yn cynnwys gofalwyr)	Cwsmeriaid	Gallant – gallai cau unrhyw lyfrgell arwain at roi pobl ag anableddau neu eu gofalwyr dan anfantais	Gallai ailfodelu'r Gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'r tŷ neu'r Gwasanaeth Symudol liniaru	

ATODIAD 4

			gadarnhaol neu'n negyddol, yn erbyn y naill ryw neu'r llall, o'r pwys mwyaf pe bai rhaid adleoli.	
Cyfeiriadedd rhywiol		Ni ddylai unrhyw newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w cyfeiriadedd rhywiol		
Hil		Ni ddylai newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w hil.		
Crefydd neu gred		Ni ddylai newidiadau i'r gwasanaeth gael unrhyw effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w crefydd neu gred		
Yr Iaith Gymraeg	Cwsmeriaid	Gall newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith ar allu unigolion i ddefnyddio'r Gymraeg o fewn eu cymunedau.	Pe bai model Cefnogaeth Gymunedol a arweinir gan y Cyngor yn cael ei fabwysiadu mewn rhai ardaloedd, bydd angen rhoi Cytundebau Lefel Gwasanaeth cadarn yn eu lle i sicrhau bod pobl sydd eisiau defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell yn gallu gwneud hynny yn y Gymraeg neu'r Saesneg, yn ystod oriau craidd a'r tu allan iddynt. Yn ogystal, bydd cau pwyntiau gwasanaeth yn arwain at lai o leoedd cyhoeddus lle gellir defnyddio ac ymarfer y Gymraeg a lle gellir cael mynediad at ddeunyddiau yn y Gymraeg.	

Tudalen 112

5. Asesu'r effaith ar gydlyniant cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol

O dan y ddyletswydd gydraddoldeb gyffredinol, mae'r gyfraith yn mynnu ein bod yn meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd berthnasol a'r rheiny nad ydynt (cydlyniant cymunedol). Wrth asesu'r effaith ar gydlyniant cymunedol, dylech ystyried y canlynol:

- A allai unrhyw grwpiau ystyried bod y cynigion yn annheg (hyd yn oed os ydych yn meddwl eu bod yn deg)?
- A allai'r cynigion arwain at fwy o gysylltiad rhwng gwahanol grwpiau a'i gilydd?
- A allai'r cynigion achosi neu gyfrannu at wrthdaro neu densiynau rhwng grwpiau?

Dylech hefyd ystyried unrhyw effaith bosibl y cynnig ar gynhwysiant cymdeithasol. Mae cynhwysiant cymdeithasol yn ymwneud â chau'r bwlch rhwng y rhai lleiaf a mwyaf difreintiedig yn y sir.

Ymgwymerwyd â gwaith mewn perthynas â'r data diweddaraf. Fodd bynnag, ymddengys fod y cymunedau mwyaf difreintiedig (MALIC) o fewn galgylch Llyfrgelloedd Llangefni a Chaerdybi, a effeithir leiaf gan unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi gwasanaeth fel yr awgrymwyd o fewn y Strategaeth Ddrafft.

Mae ardaloedd lle gall unigolion fod dan anfantais oherwydd natur wledig eu hardaloedd neu gysylltiadau gwael wedi cael eu mapio, a rhoir ystyriaeth i gynyddu'r mynediad i'r gymuned i'r gwasanaeth pe bai unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi yn arwain at gau unrhyw lyfrgelloedd. Gwneir hyn yn ystod y broses o ailfodelu'r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol a'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai ac fel ymateb i anghenion newidiol cymunedau.

Ceir cyfleoedd i ddatblygu a meithrin cydlyniant cymunedol a gwydnwch mewn cymunedau lle bo awydd i gydweithio â'r Cyngor i gyflenwi gwasanaethau drwy ddulliau newydd. Er enghraifft, ym Mhorthaethwy, bu Cyfeillion Llyfrgell Porthaethwy'n peilota gweithgareddau a all eu galluogi i gyfrannu mewn capasiti cymdeithasol ac ariannol tuag at ddyfodol y Gwasanaeth Llyfrgell yn y dref. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynnig gwasanaethau ychwanegol sy'n ategu ac yn ychwanegu gwerth at y Gwasanaeth Llyfrgell Craidd.

Mae'r penderfyniad o ran sut i gyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael wedi cael ei lywio gan y broses ymgynghori, sylwadau a wnaed gan randdeiliaid, ymgynghoreion a defnyddwyr yn ystod y broses honno.

ATODIAD 4

Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn agored ac yn barod i dderbyn awgrymiadau o ran gwahanol ddulliau o weithio a allai arwain at y Gwasanaeth Llyfrgell yn gwella yn hytrach dirywio, o ganlyniad i strategaeth hirdymor.

Dengys yr ymatebion i'r Ymgynghoriad (haf 2017), er bod y mwyafrif yn cytuno gyda'r Strategaeth Ddrafft, nid oedd rhai ymatebwyr yn cytuno bod y llyfrgell a ffeirir ganddynt yn yr Haen gywir. Nid oes unrhyw faterion o ran cydraddoldeb wrth wraidd yr ymatebion hyn ond ymdeimlad o fod eisiau amddiffyn gwasanaeth lleol sy'n bwysig iawn i'w ddefnyddwyr. Os caiff y Gwasanaeth ei leihau neu ei derfynu mewn ardal, yna darperir gwasanaeth amgen, yn ffurf naill ai mynediad i'r Gwasanaethau Symudol neu bwyntiau Mynediad Cymunedol posibl.

6. Any other areas for consideration

Tudalen 14
Yn y 5 cymuned sydd o fewn Haen 3 o'r Strategaeth Ddrafft, cynhaliwyd trafodaethau manwl gyda Rhanddeiliaid o'r gymuned dros gyfnod o 18 mis, wrth ddarparu'r Strategaeth Ddrafft ac yn ystod y ddau gyfnod ymgynghori.

Cynhwysiant Digidol

Mae'n bwysig nodi bod y Cyngor yn ymwybodol o effaith bosibl y Strategaeth Ddrafft o ran Cynhwysiant Digidol rhai unigolion sy'n dibynnu ar gyfleusterau cyfrifiadurol a chysylltedd mewn adeiladau Llyfrgell. Y llyfrgelloedd yn Haen 3 yw'r rheiny a chanddynt y nifer leiaf o sesiynau cyfrifiadurol a ddefnyddiwyd ar hyn o bryd, ac sydd â'r nifer leiaf o gyfrifiaduron. Er enghraifft, o'r data ar ddiweithdra, byddwn yn disgwyl gweld nifer gymharol uchel o sesiynau cyfrifiadurol yn Llyfrgell Rhosneigr gan yr hawlwr JSA hynny, ond nid fel hyn y mae hi ac mae'r lefelau defnydd yn gymharol isel.

Diffiniadau a gofynion

Cydraddoldeb: Yr hyn a fynir gan y ddyletswydd gyfreithiol – amlinelliad byr

Mae gan awdurdodau cyhoeddus ddyletswyddau cyfreithiol eang o ran cydraddoldeb. Mae hyn yn cynnwys dyletswydd gyffredinol i roi 'sylw dyledus' i'r angen i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth, hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd berthnasol ac unigolyn nad ydynt, ynghyd â meithrin cysylltiadau da rhwng unigolion sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a rhai nad ydynt (y ddyletswydd i roi 'sylw dyledus')

Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i asesiad effaith cydraddoldeb:

- Adlewyrchu gwybodaeth am yr effaith bosibl y gallai'r Strategaeth Ddrafft ei chael ar ei gallu i gydymffurfio â'i dyletswydd i roi sylw dyledus
- Canfod dulliau i liniaru neu osgoi unrhyw effaith negyddol

Nid oes rhaid cynnwys hyn mewn un ddogfen o'r enw Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA), ond mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion y dadansoddiad a gynhaliwyd gennym lle mae'n dangos effaith sylweddol (neu effaith debygol) ar allu'r Cyngor i gyflawni'r ddyletswydd i roi sylw dyledus, gan nodi'r wybodaeth a ystyriwyd gennym. Mae angen i ni ddangos ein bod wedi ystyried a cheisio lliniaru'r effeithiau, ac nid ein bod wedi llwyddo i'w lliniaru.

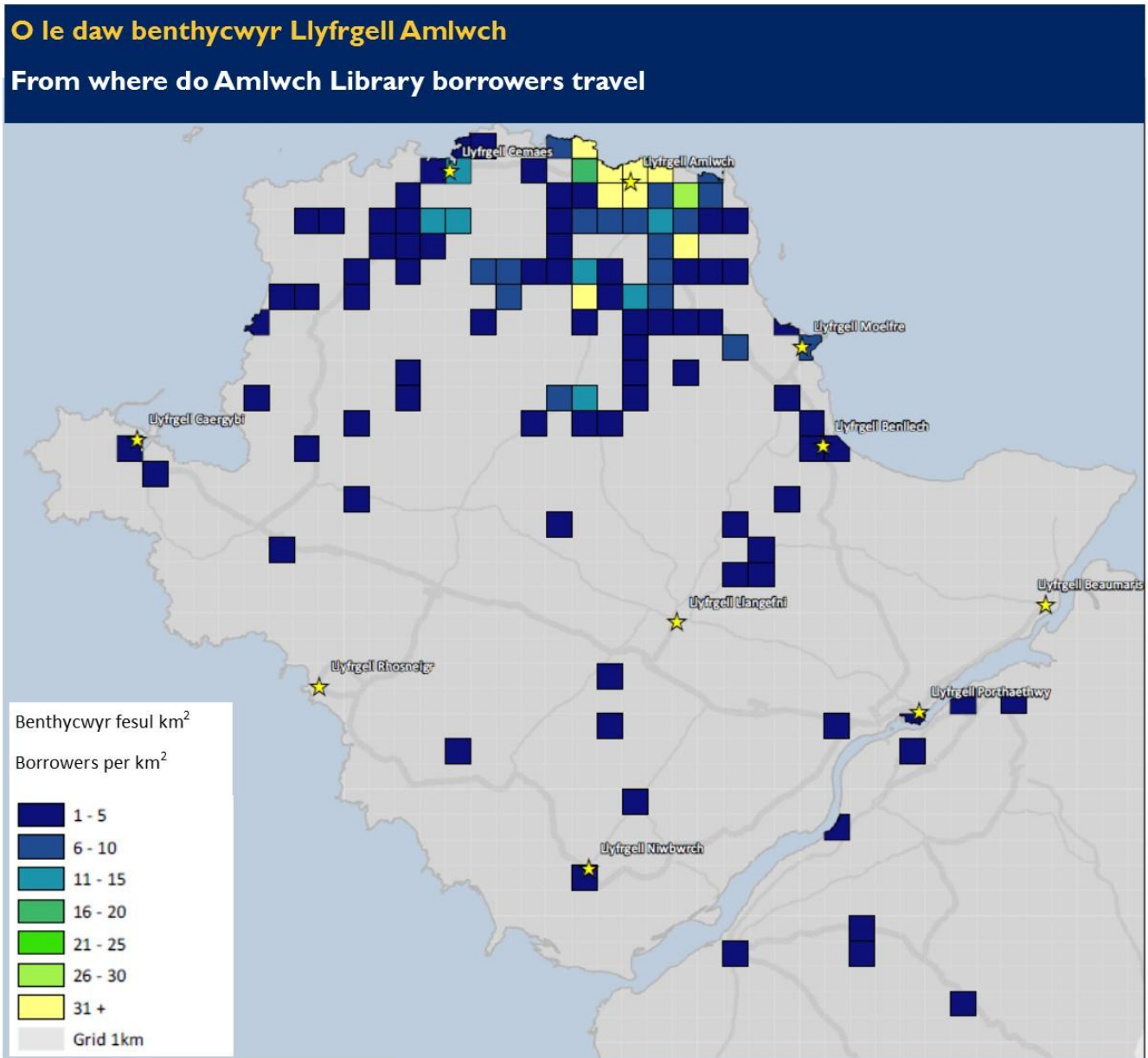
Cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol:

I sicrhau ymagwedd gynhwysfawr, byddwn hefyd yn ystyried cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol yn ein hasesiadau. **Cynhwysiant Cymdeithasol** yw ein dull llaw-fer ar gyfer asesu goblygiadau posibl ehangach cynigion o ran sut y gallant effeithio pawb y gellir eu heithrio rhag cael mynediad i wasanaethau, adnoddau a chyfleoedd. Mae angen i ni ystyried materion fel costau, lleoliadau a chludiant.

Fel yn achos cynhwysiant, nid oes dyletswydd uniongyrchol i hyrwyddo **cydlyniant cymunedol**, ond ceir achos busnes cryf. Mae arnom angen hyrwyddo cysylltiadau cadarnhaol rhwng grwpiau, ynghyd â lleihau'r tensiynau sy'n gysylltiedig ag unrhyw ran o'n gwasanaethau. Os na wnawn hyn, gall fod costau sylweddol o ran y drefn gyhoeddus, diogelwch cymunedol, iechyd, ac economi ac enw da'r sir.

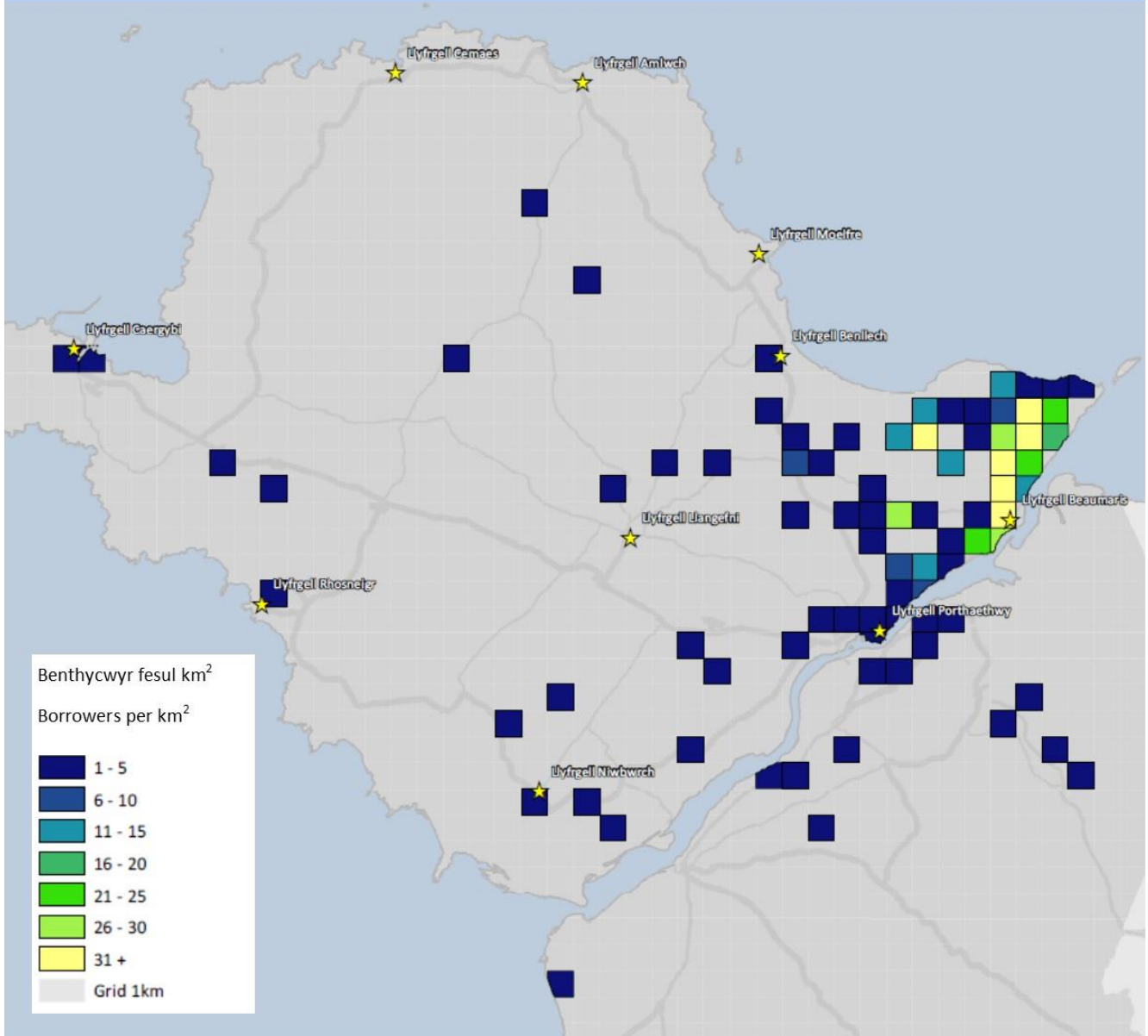
ATODIAD

1. O le daw benthycwyr Llyfrgelloedd

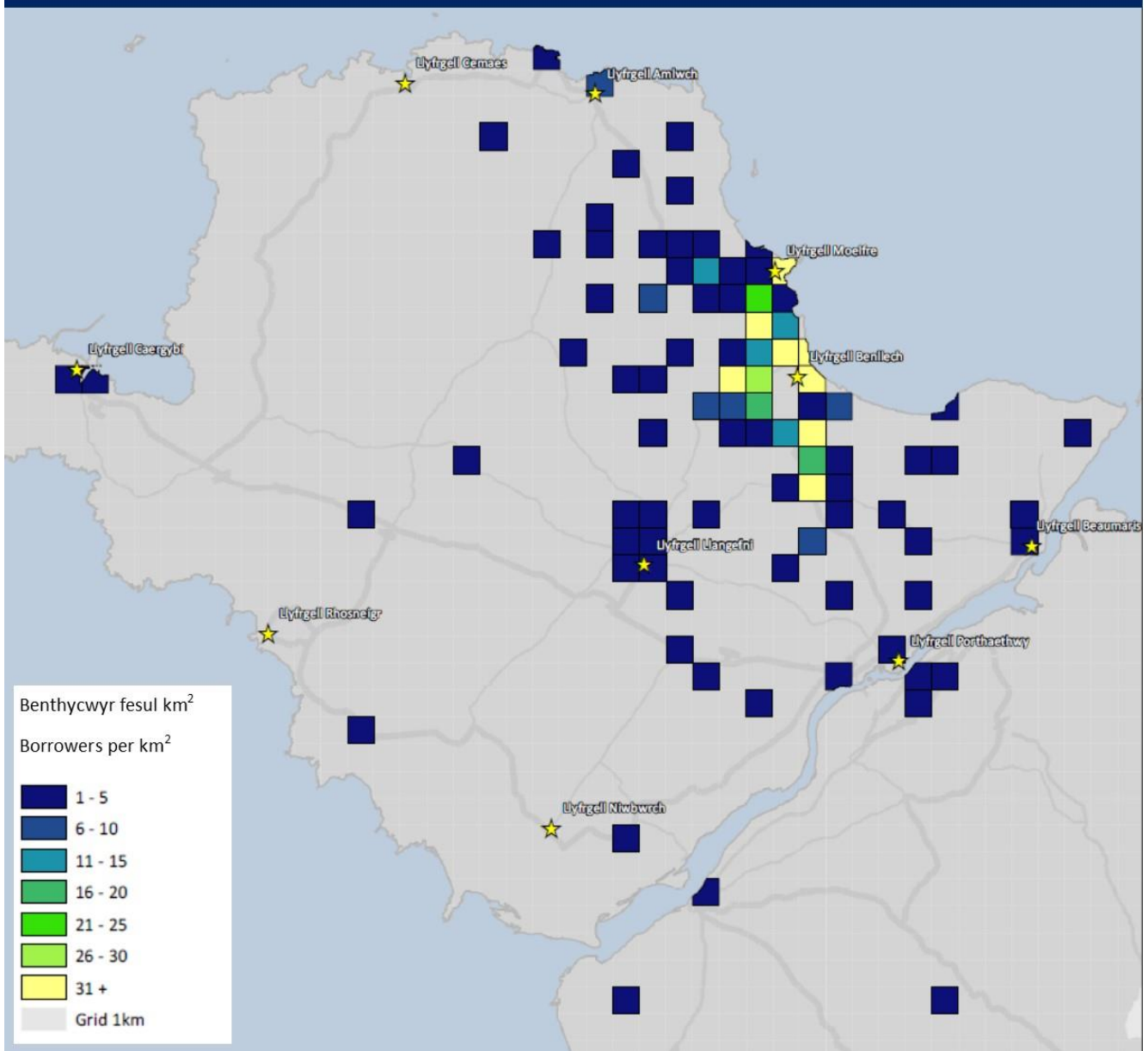
O le daw benthycwyr Llyfrgell Biwmares

From where do Beaumaris Library borrowers travel

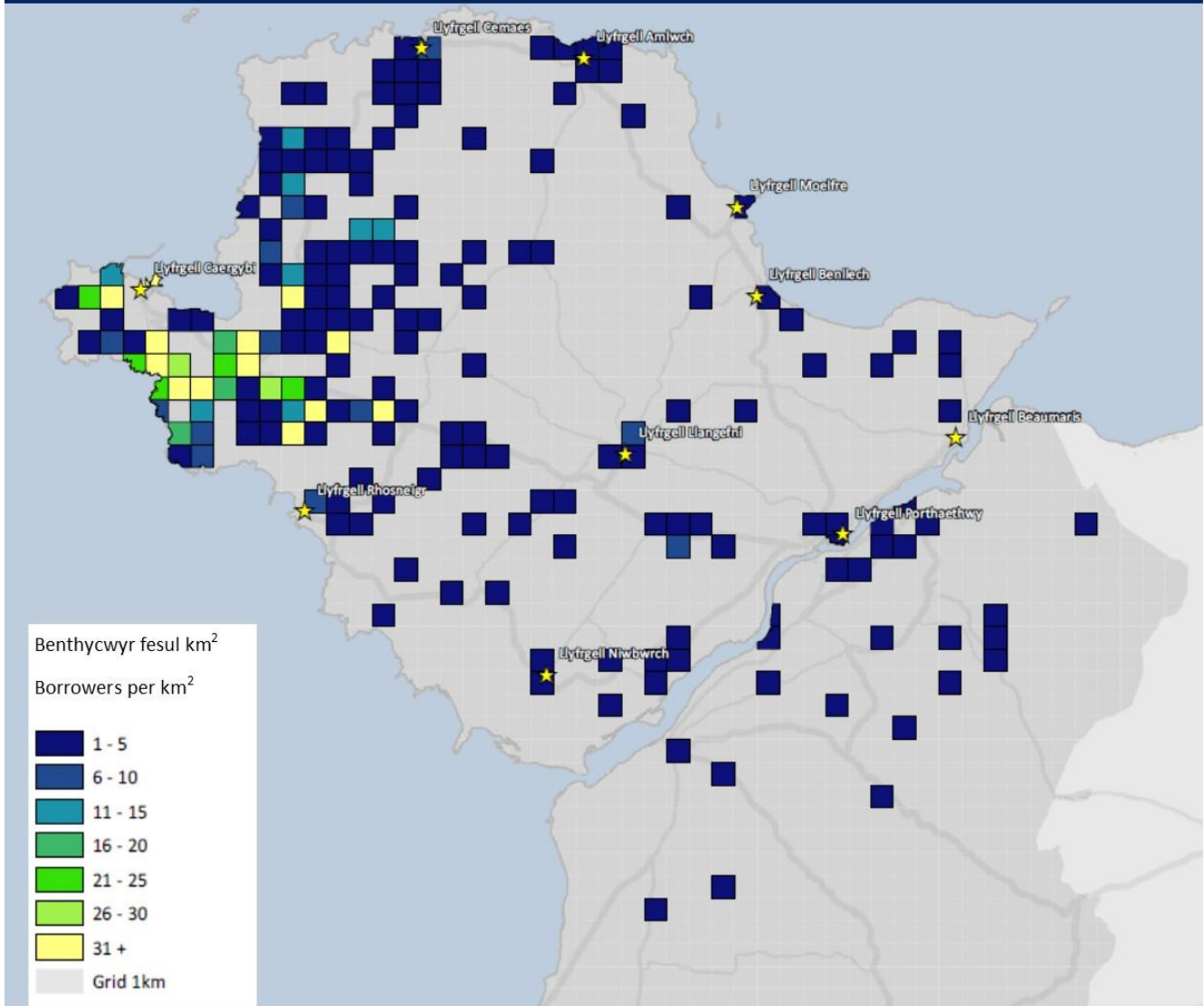
O le daw benthycwyr Llyfrgell Benllech

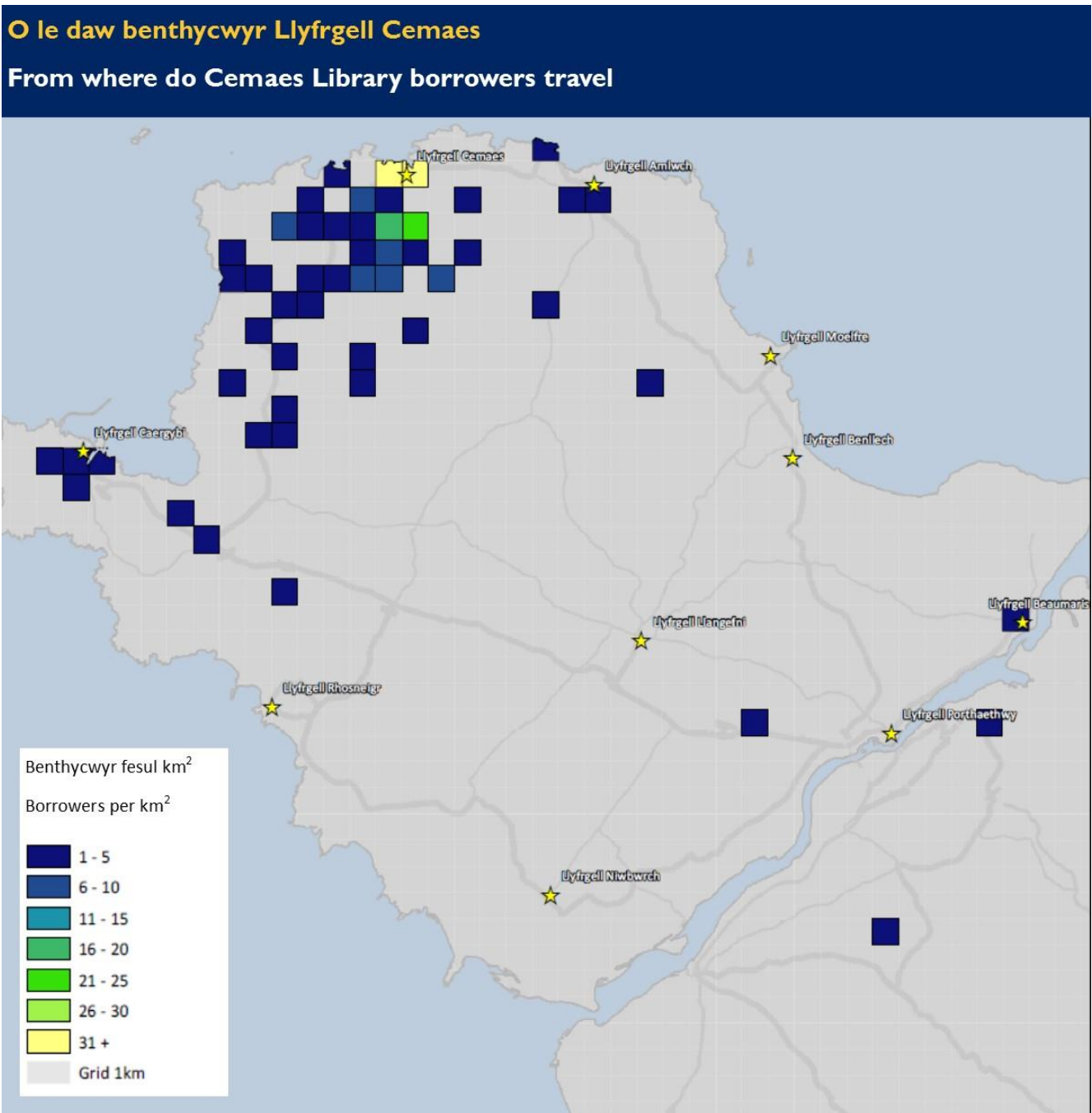
From where do Benllech Library borrowers travel

O le daw benthycwyr Llyfrgell Caergybi

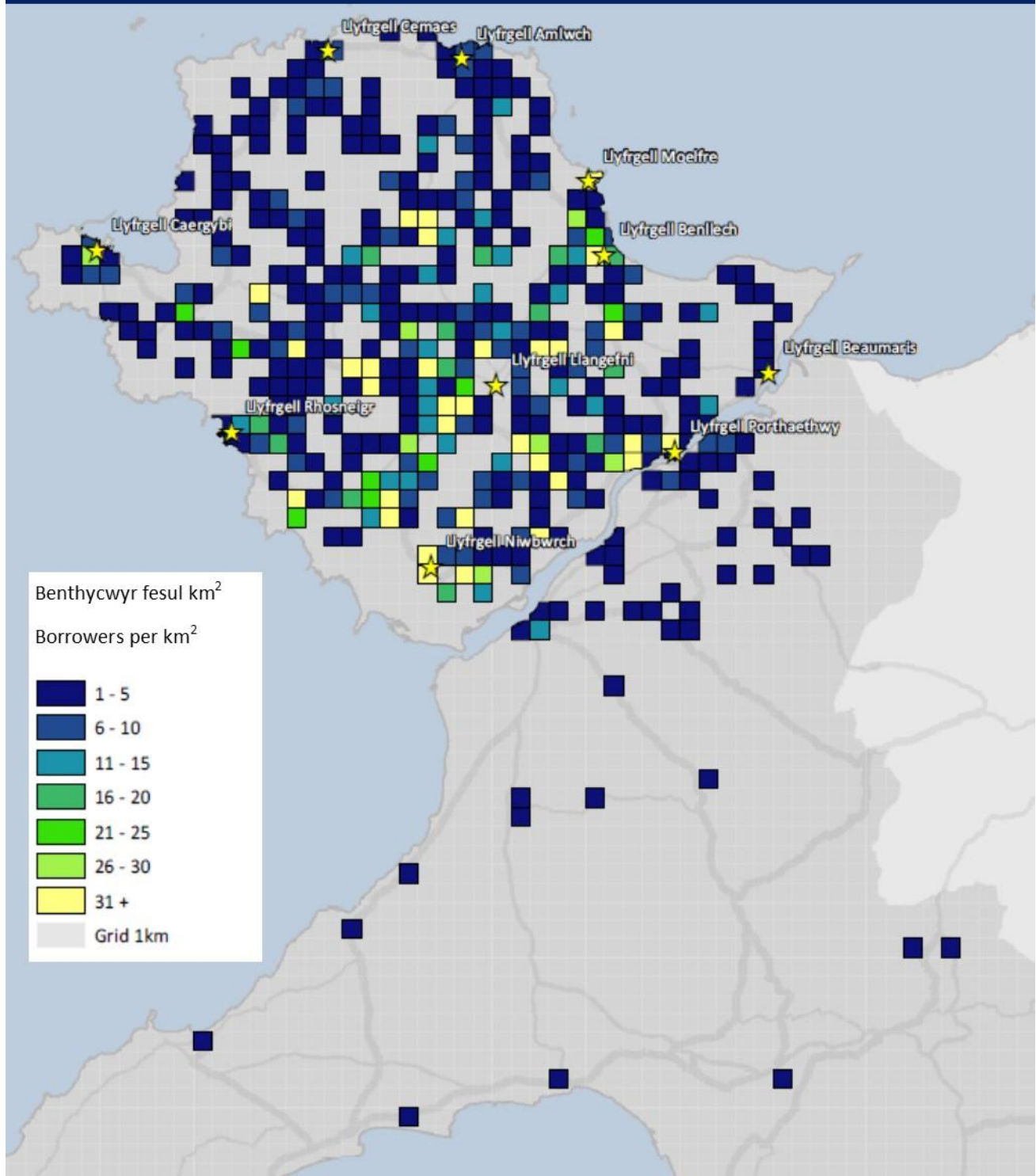
From where do Holyhead Library borrowers travel

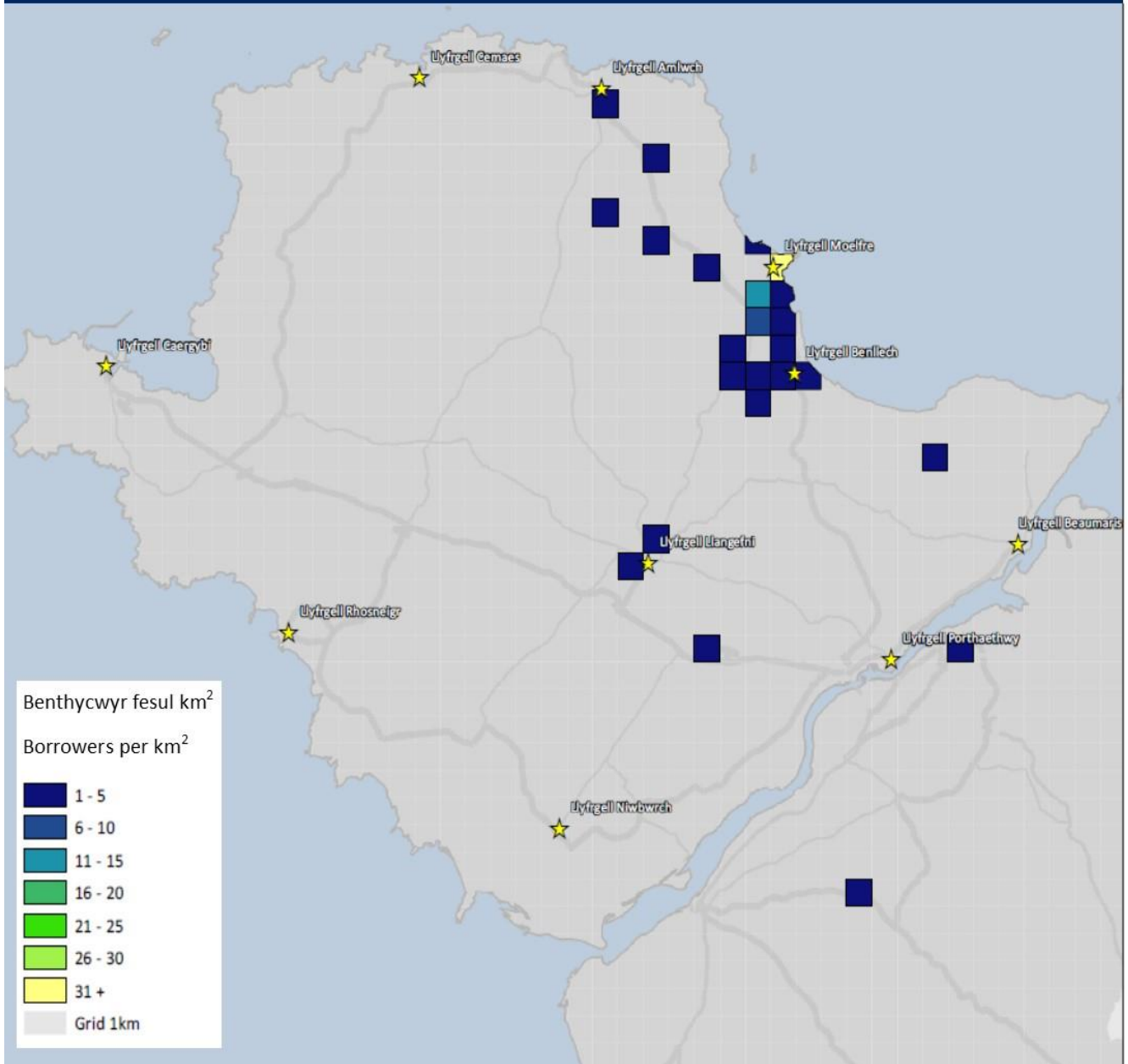
O le daw benthycwyr Llyfrgell Llangefni

From where do Llangefni Library borrowers travel

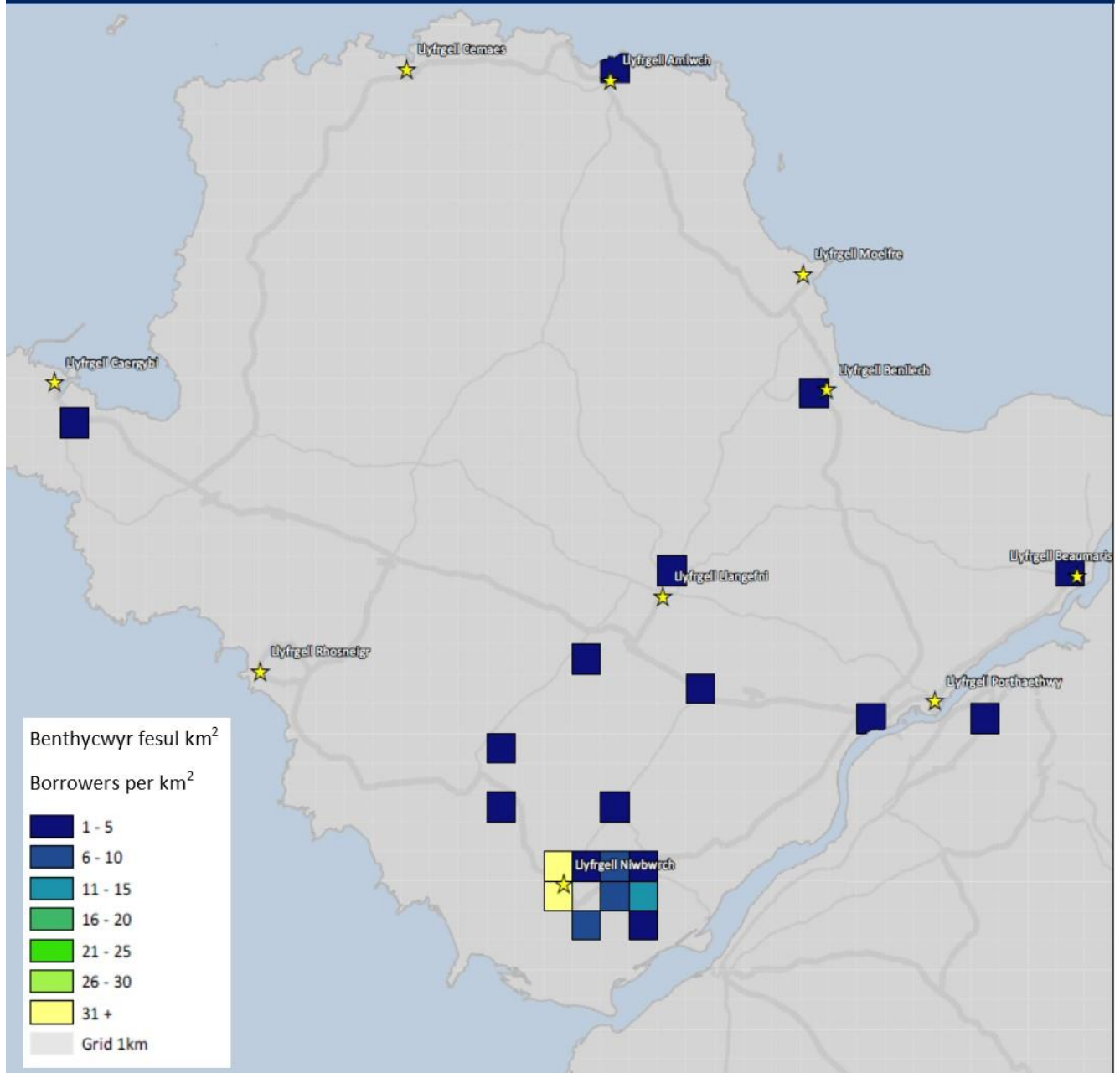
O le daw benthycwyr Llyfrgell Moelfre

From where do Moelfre Library borrowers travel

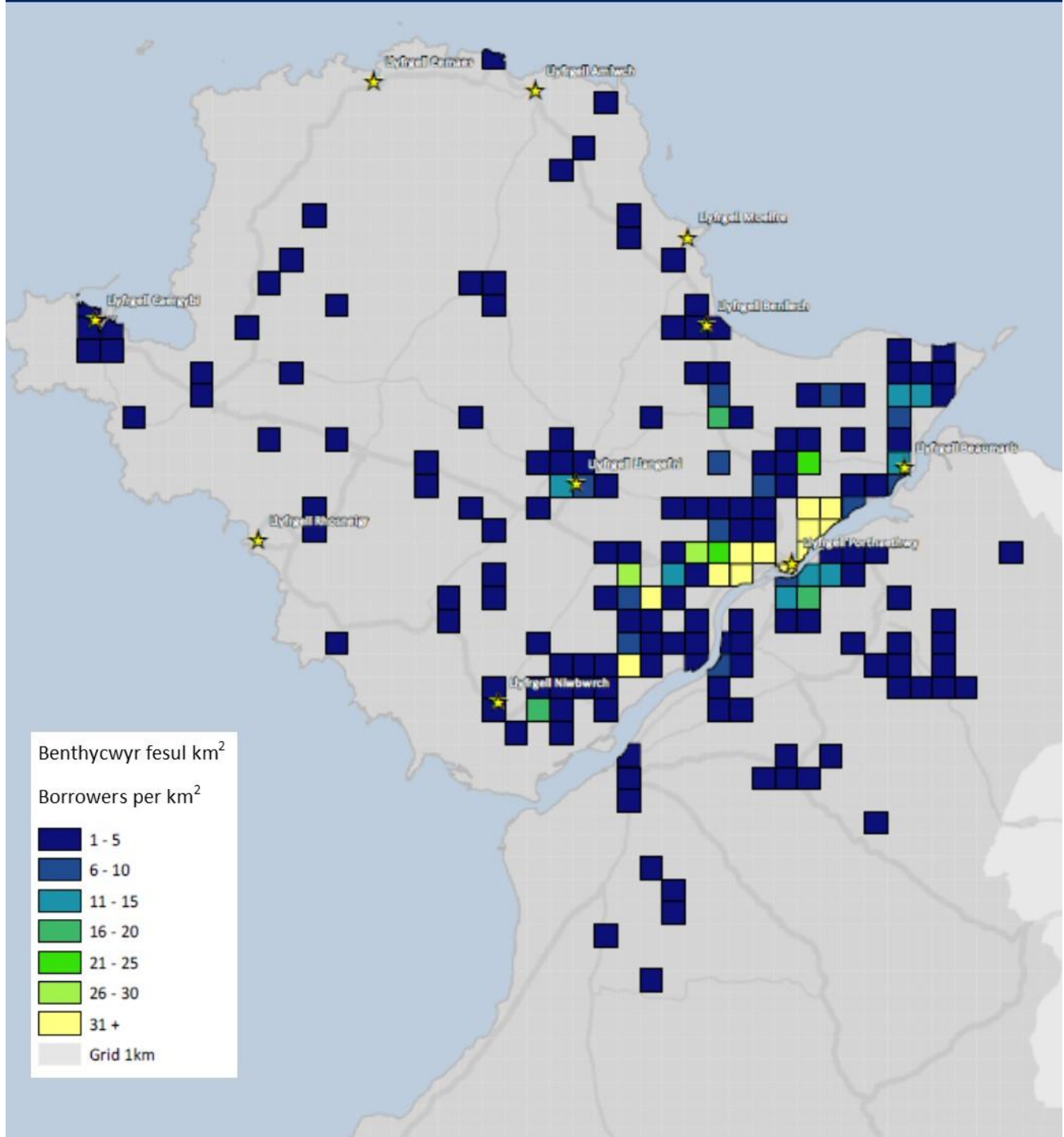
O le daw benthycwyr Llyfrgell Niwbwrch

From where do Newborough Library borrowers travel

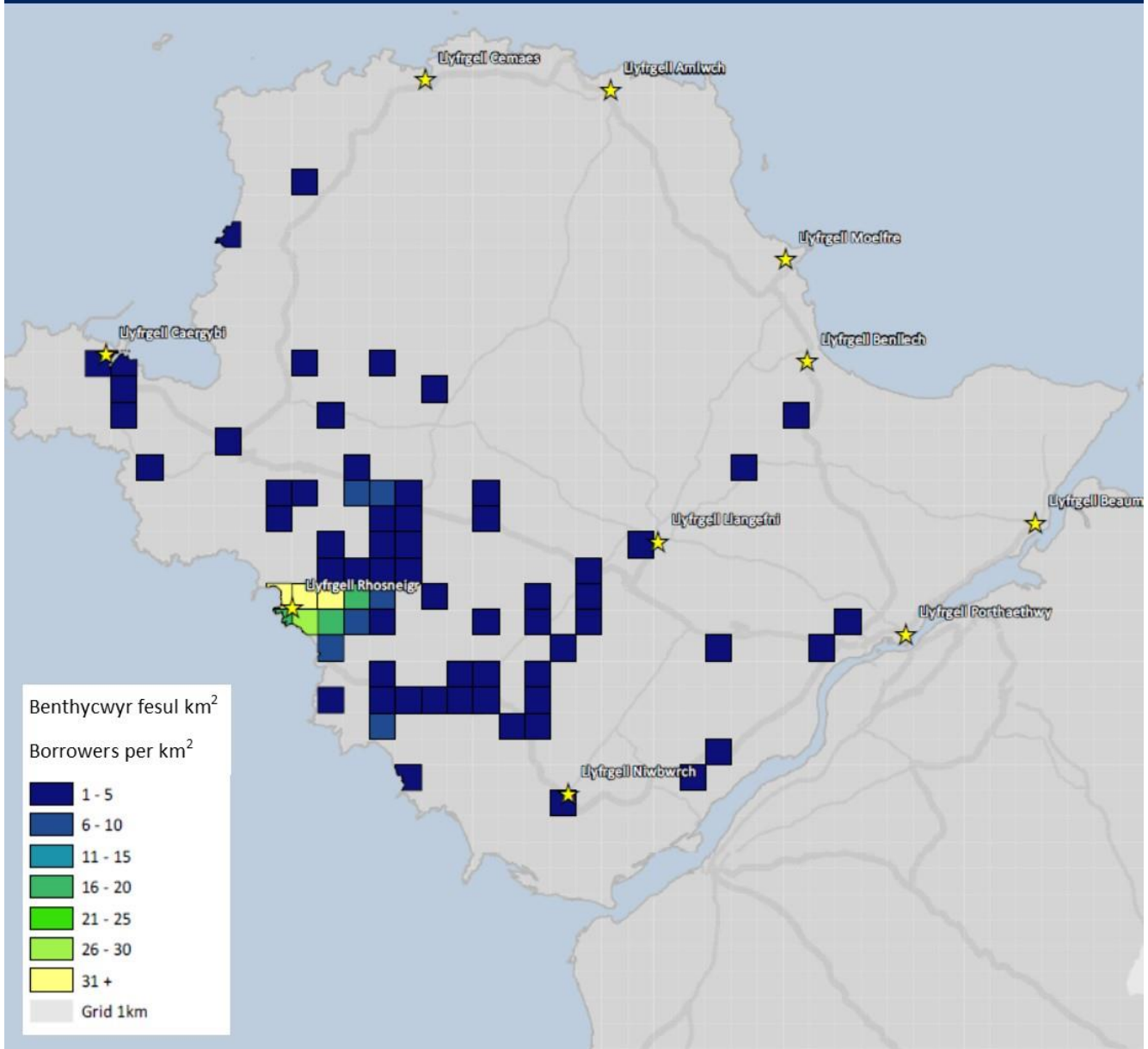
O le daw benthycwyr Llyfrgell Porthaethwy

From where do Menai Bridge Library borrowers travel

O le daw benthycwyr Llyfrgell Rhosneigr

From where do Rhosneigr Library borrowers travel

Atodiad 5

Amcangyfrifon Arbedion Strategaeth y Gwasanaeth Llyfrgell

Haen 1: Llyfrgelloedd Ardal

	Newidiadau adeilad	Cyfanswm cyfartaledd 3 bl	arfaethedig	Colled incwm (16/17)	Arbedion	(costau 3 blynedd ar gyfartaledd yn cynnwys NNDR)
Caerdybi	Cadw ond symud i neuadd y farchnad	31890.38	31890.38	n/a	0.00	
Llangefni	Cadw	55405.25	55405.25	n/a	0.00	gyfer adeilad y gwasanaeth llyfrgell gyfan, nid y llyfrgell

Haen 2: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned

	Newidiadau adeilad	Cyfanswm cyfartaledd 3 bl	arfaethedig	Colled incwm (16/17)	Arbedion	(costau 3 blynedd ar gyfartaledd yn cynnwys NNDR)
Amlwch	Cadw	10361.95	10361.95	n/a	0.00	
Porthaethwy	Cadw	11895.65	11895.65	n/a	0.00	
Benllech	Cadw- gyda'r Cyngor Cymuned yn llogi swyddfa am 25 awr yr wythnos am £2,000 (Ffigwr heb ei gytuno eto)	9448.55	7448.55	n/a	2000.00	
					Cyfanswm Arbedion	2000.00

Haen 3: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor

	Newidiadau adeilad	Cyfanswm cyfartaledd 3 bl	arfaethedig	Colled incwm (16/17)	Arbedion	(costau 3 blynedd ar gyfartaledd yn cynnwys NNDR)
Biwmares	Tosglwyddo	15429.35	0	5150	10279.35	
Cemaes	Cau	6907.92	0	147.19	6760.73	
Moelfre	Cau	2358.81	0	30.77	2328.04	
Niwbwrch	Cau	2562.4	0	130.98	2431.42	
Rhosneigr	Trosglwyddo	11160.18	0	0	11160.18	
					Cyfanswm arbedion	32959.72

Cyfanswm Arbedion adeiladau 34959.72

Cyfanswm arbedion staffio	Strwythur staffio cyfredol	534170.00	Arbedion
Cost staffio'r strategaeth gan gadw oriau staff cyfredol		534170.00	23.89
Cost staffio'r strategaeth- lleiafswm staffio isaf		511530.34	22615.77
Cost y Strategaeth gan gadw 22 awr ar gyfer effeithiau lliniaru cau		526670.52	7538.59
<u>Cyllideb staff wrth law yn £ 30,000 - cynnig 50% o arbedion</u>		-15000.00	15000.00
a) Arbedion staffio'r strwythur gan gadw staff (£15,000+£23.89)			15023.89
b) Arbedion staffio'r strwythur -lleiafswm staffio isaf (£15,000+£22615.77)			37615.77
c) Staffio'r strwythur yn cadw 22awr o staff (£15,000+£7538.59)			22538.59
Cyfanswm arbedion y strwythur Adeiladau + Staff	a) Cyfanswm Arbedion y strategaeth yn cadw staffio cyfredol	49983.61	
	b) Cyfanswm Arbedion y Strategaeth- lleiafswm staffio isaf	72575.49	
	c) Cyfanswm Arbedion gan gadw 22 awr ar gyfer effeithiau lliniaru cau	57498.31	

* 2 x 11 swyddi'r awr @7538.59. Risg sylweddol â pheidio â chadw'r oriau hyn

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	18fed o Ragfyr 2017
Pwnc:	Datblygu Tai Cyngor Newydd drwy Becyn Dylunio ac Adeiladu gan Ddatblygwr sydd berchen Tir
Aelod(au) Portffolio:	Y Cyngorydd Alun Mummery
Pennaeth Gwasanaeth:	Shan Lloyd Williams
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Ned Michael, Rheolwr Busnes Tai
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau Etholedig

A – Argymhelliad/Argymhellion a rheswm/rhesymau
<p>Argymhellir bod y Pwyllgor Gwaith ar y 18fed o Ragfyr yn cymeradwyo:-</p> <p>Prynu tai Cyngor newydd wedi eu hadeiladu gan ddatblygwyr preifat drwy becynnau dylunio ac adeiladu ar diroedd sydd ym mherchnogaeth datblygwyr preifat.</p> <p>Bod y Pwyllgor Gwaith yn argymhell i'r Cyngor llawn bod Cynllun Hawliau Dirprwyol y Cyngor i'r Pennaeth Gwasanaethau Tai yn cael ei addasu i adlewyrchu'r hawliau ychwanegol byddai eu hangen i weithredu trosglwyddiadau o'r math hyn.</p> <p><u>Cefndir</u></p> <p>Mae prynu tai newydd wedi eu hadeiladu gan ddatblygwyr preifat drwy becynnau dylunio ac adeiladu yn cael ei gydnabod gan Lywodraeth Cymru fel dull derbyniol tuag at ddatblygu tai cymdeithasol newydd ac yn cael ei ddefnyddio yn rheolaidd gan Gymdeithasau Tai.</p> <p>Mae'n ddull sy'n cael ei weld fel ffordd o gyflenwi tai newydd yn gymharol gyflym gyda'r risgiau cysylltiedig â datblygu tai newydd yn aros gyda'r datblygwr.</p> <p>O ran sicrhau gwerth am arian mae Llywodraeth Cymru wedi pennu canllawiau cost derbyniol, sy'n seiliedig ar brisiau tendrau cystadleuol sydd wedi eu derbyn i adeiladu tai cymdeithasol, ar gyfer y gwahanol fathau o unedau fel fflatiau, byngalos a thai o wahanol faint ac ystafelloedd gwely a rhain ar draws pob rhan o Gymru.</p>

Ar hyn o bryd, nid ydym yn manteisio ar y dull hwn o ddatblygu tai Cyngor newydd ond os ydym am wireddu ein targed i gynyddu ein stoc tai rhent gan 195 uned dros y 4 mlynedd nesaf byddai'r dull yma yn ffordd effeithiol iawn o alluogi hyn ac yn cyfrannu tuag at y targed o 20,000 o dai fforddiadwy ychwanegol yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth.

Rheolau Pwrcasu

Ar yr amod nad yw gwerth y cynllun yn uwch na'r trothwy cyfredol o £4,104,394, ni fydd y weithdrefn gaffael gyhoeddus lawn, sy'n golygu bod angen Rhybudd OJEU yn berthnasol i'r cynnig i brynu tir gyda chaniatâd cynllunio gan berchennog / datblygwr ac i sefydlu cytundeb gyda'r perchennog / datblygwyr hwnnw, yn berthnasol. Lle mae'r gwerth yn is na'r trothwy cyfredol, bydd angen i unrhyw gytundeb y deuir iddo gyda'r datblygwr/perchennog gael ei sefydlu'n unol ag arfer orau caffael a hefyd yn unol ag egwyddorion Cytundeb yr UE er mwyn sicrhau tegwch, cystadleuaeth a hefyd er mwyn cydymffurfio gyda Rheolau Gweithdrefn Contract y Cyngor ei hun.

Dethol Safleoedd

Y cam cyntaf byddwn yn ei ddilyn fel Gwasanaeth Tai byddai gwirio beth yw'r angen am dai rhent ar draws yr Ynys ac yn fwy penodol beth yw'r angen am y mathau penodol o unedau.

Byddwn yn dewis safleoedd mewn cydweithrediad ar Grŵp Tir ac Asedau fel rhan allweddol o gyflawni ein Strategaeth Cynllunio Lle.

Wedi adnabod ble mae'r angen am dai newydd byddwn yn gallu llunio hysbyseb a chreu lansiad o'n rhaglen ddatblygu tai cyngor Newydd dros y 4 mlynedd nesaf gan wahodd cwmnïau/ddatblygwyr sydd gyda safleoedd a chaniatâd cynllunio i gysylltu gyda'r Gwasanaeth Tai er mwyn ystyried cyfleon.

Byddai'r hysbyseb yn nodi'r nifer o dai Cyngor newydd rydym yn bwriadu prynu drwy'r dull hyn fesul blwyddyn dros y 4 mlynedd.

Drwy ddilyn y trywydd uchod byddwn yn cael ein gweld i fod yn dryloyw mewn perthynas â dewis datblygwyr i weithio gydag.

Byddai blaenoriaeth yn cael ei roi i ddatblygwyr sydd gyda cynlluniau yn barod i gychwyn, ond yn amlwg wrth gyhoeddi rhaglen 4 mlynedd byddai cwmnïau/datblygwyr yn gwybod ein bod yn chwilio am gynlluniau a byddai hyn yn rhoi amser iddynt chwilio am gyfleon addas i'w cyflwyno.

Dros gyfnod y 4 mlynedd nesaf disgwyliwn bydd 400 o dai cymdeithasol ychwanegol yn cael eu datblygu ar yr Ynys, 195 o'r rhain gan y Gwasanaeth Tai a 205 gan y Cymdeithasau Tai sy'n gweithredu ar yr Ynys.

Trafod Telerau

Byddwn yn cytuno'n gofynion mewn perthynas â dyluniad a manyleb unrhyw ddatblygiad tai Cyngor newydd a byddai rhaid i unrhyw dai Cyngor newydd gan ddatblygwr fod yn cydymffurfio gyda Gofynion Ansawdd Datblygu Llywodraeth Cymru ar gyfer tai cymdeithasol.

Mae canllawiau cost derbynol wedi cael eu llunio gan Lywodraeth Cymru i adlewyrch prisiau tiroedd a thai drwy ledled Cymru ac yn cael eu derbyn i fod yn rhoi gwerth am arian ar gyfer y fanyleb sydd wedi ei gosod o fewn y gofynion ansawdd datblygu.

Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru ar gyfer gynlluniau pecyn gyda datblygwyr preifat byddwn yn disgwyl i bris terfynol y datblygiad gorffenedig fod o fewn i'r canllawiau cost derbynol.

Byddwn yn penodi maint fesurwyr fel arbenigwyr proffesiynol ym maes costau adeiladu i'n cynghori ar y costau adeiladu ac i dystio bod y gost y byddwn yn ei dalu i'r datblygwyr yn adlewyrchiad o bris y farchnad ac yn rhoi gwerth am arian.

Byddwn yn cytuno pris gyda'r datblygwr am ddatblygiad gorffenedig gyda rhan daliadau yn cael ei wneud i'r datblygwr wrth i'r datblygiad fynd ymlaen yn unol â chytundebau adeiladu safonol JCT Design & Build Contract 2016 (Building Contract Design and Build).

Bydd manyleb y gwaith, pris terfynol ac amserlen datblygu wedi ei gytuno ac wedi ei gynnwys fel rhan o'r cytundeb adeiladu. Mae hyn yn rhoddi'r holl risgiau mewn perthynas â chost ac amserlen y datblygiad yn gyfrifoldeb ar y datblygwr.

Bydd y taliad cyntaf i'r datblygwr yn seiliedig ar werth marchnad agored y tir, fel y tystir gan adroddiad prisiwr proffesiynol, ac ar dderbyn y taliad hwn bydd perchnogaeth y tir yn cael ei drosglwyddo i berchnogaeth y Cyngor. Byddwn yn defnyddio prisiad y Gwasanaeth Eiddo pan nad oes angen allanol am y prisiad, pe byddwn yn derbyn unrhyw grantiau cyfalaf gan Lywodraeth Cymru tuag at y datblygiad fe fyddwn yn defnyddio prisiwr allanol.

Wrth i'r datblygiad fynd ymlaen bydd y Maintfesurwyr yn tystiolaethu'n fisol gwerth y gwaith adeiladu sydd wedi ei wneud yn ystod y mis er mwyn rhyddhau taliadau i'r datblygwr.

Cyn cytuno'n ffurfiol gydag unrhyw ddatblygwr i symud ymlaen gyda datblygiad byddwn yn cynnal asesiad hyfywdra ariannol ar y datblygiad yn unol â'r broses sydd eisoes wedi ei gyflwyno i'r UDA a'r BGT ac wedi ei gymeradwyo gan y Swyddog Adran 151.

Cyn cytuno'n ffurfiol gydag unrhyw ddatblygwr i symud ymlaen gyda datblygiad byddwn hefyd yn cynnal asesiad diwydrwydd dyladwy ar y datblygwr, hynny yw a oes gan y datblygwr y gallu ariannol ac adnoddau i fod yn ymgymryd â datblygiad o'r maint hyn ar yr adeg hon. Y Tîm Cyllid byddai'n cynnal yr asesiad hwn.

Gwerth yr Ased o'i gymharu â Chost

Yn aml iawn wrth ddatblygu tai cymdeithasol mae cost y ddarpariaeth i'r fanyleb a'r ansawdd disgwylid yn uwch na beth fyddai gwerth marchnad agored y tai.

Ni ddylai hyn gael ei weld yn rhwystyr rhag symud ymlaen i wneud y datblygiad gan na fydd yr ased byth yn mynd ar werth ar y farchnad agored. Mae'r ased yn cael ei weld ar gyfer defnydd cymdeithasol ac yn talu am ei hun drwy incwm rhent i'r Cyngor dros gyfnod tymor hir o oddeutu 45 mlynedd.

Mae'r egwyddor hwn yn cael ei dderbyn a'i gydnabod fel ffordd ddilys o ddatblygu tai fforddiadwy gan yr RICS (Sefydliad y Syrfewyr Siartredig) yn eu canllawiau prisio 'Valuation of Land for Affordable Housing', Ebrill 2016.

Beth sy'n hanfodol bwysig yw ein bod yn gallu ardystio ein bod yn cael gwerth am yr arian cyhoeddus sy'n cael ei dalu am yr ased.

Rydym yn gallu gwneud hyn drwy'r gyfundrefn canllawiau cost derbynol sydd wedi ei osod gan Lywodraeth Cymru ar gyfer datblygu tai cymdeithasol ac yr ardystiad gwerth am arian byddwn yn ei dderbyn gan Faint Fesurwyr byddai'n gweithredu ar ein rhan mewn unrhyw ddatblygiad newydd.

Polisiau'r Cyngor Mewn Perthynas a Gweithredu'r Uchod

Mae Cyfansoddiad Cyngor Sir Ynys Mon (Medi 2016) yn caniatáu dirprwyo cyfrifoldebau i Swyddogion y Cyngor ac yn diffinio'r cyfrifoldebau sydd wedi eu dirprwyo i Brif Swyddogion.

Nodwyd yng Nghyfansoddiad y Cyngor mai'r Pennaeth Gwasanaeth Tai sydd a chyfrifoldeb am arwain Strategaeth Tai Cyngor y Sir yn ogystal a'r Cyfrif Refeniw Tai.

Mae'r Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor (Mai 2016) hefyd yn nodi gweithdrefnau mewn perthynas a ychwanegu a gwaredu asedion y Cyngor sy'n benodol yn eithrio Tai Cymdeithasol a'r Cyfrif Refeniw Tai. Mae'r Polisi hwn yn eistedd o dan y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo.

Ar adeg llunio Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor nid oedd y Gwasanaeth Tai wedi cychwyn datblygu tai Cyngor newydd ac yn sicr nid oes darpariaeth o'r math yma o gaffael tiroedd ac asedau wedi ei gynnwys o fewn y polisi nac ychwaith o fewn y polisiau a chanllawiau caffael corfforaethol.

Bydd rhaid addasu Cyfansoddiad y Cyngor os ydym am fabwysiadu'r dull hwn o ddatblygu tai Cyngor newydd er mwyn sicrhau bod ein Gwasanaeth Cyfreithiol yn cael eu bodloni ein bod yn cydymffurfio a'n polisiau a gweithdrefnau perthnasol.

Byddai unrhyw ddatblygiad tai Cyngor newydd a tai cymdeithasol yn eistedd o fewn y Cyfrif Refeniw Tai felly dylid datgan o fewn y Cyfansoddiad mai dan gyfrifoldeb y Pennaeth Gwasanaethau Tai fyddai unrhyw ychwanegu neu waredu o asedion o'r fath yn eistedd.

Addasiadau byddai yn cael eu cynnig i Gyfansoddiad y Cyngor byddai i ychwanegu'r pwyntiau isod i Hawliau Dirprwyol y Pennaeth Gwasanaethau Tai:-

1. I weithredu pwerau a dyletswyddau'r Cyngor ar gyfer pryniannau plotiau tir i'r pwrpas o dai Cyngor newydd a datblygiadau tai cymdeithasol mewn ymgynghoriad gydag Aelodau Lleol a'r Deilydd Portffolio Tai yn unol â Strategaeth a Chynlluniau Tai'r Cyngor.
2. I gymeradwyo a gyrru cynlluniau tai Cyngor newydd a datblygiadau tai cymdeithasol.

Mae'r BGT eisoes wedi cytuno bod rhaid i unrhyw ddatblygiadau tai Cyngor newydd o fwy na 10 uned gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith am gymeradwyaeth.

Byddai'r Pennaeth Gwasanaeth Tai ynghyd a'r Swyddog Adan 151 gyda'r hawl i gymeradwyo datblygiadau llai na 10 uned yn amodol ar fod darpariaeth gyllidebol wedi ei gynnwys o fewn y Cynllun Busnes a chyllideb flynyddol y CRT.

Casgliadau

Bydd angen cyngor cyfreithiol pellach pan fyddwn wedi cytuno'r nifer o unedau a'r ardaloedd byddwn yn chwilio am ddatblygu trwy'r dull hwn rhag gadel y Cyngor yn agored i sialens gyfreithiol o ran dewis datblygwyr i weithio gyda.

Byddwn wedyn yn llunio hysbyseb yn nodi'r nifer o dai Cyngor newydd fesul blwyddyn byddwn yn dymuno ddatblygu trwy'r dull hwn er mwyn bod yn hollol dryloyw wrth ddewis cwmnïau/ddatblygwyr i weithio gyda.

Byddwn yn ymgynghori'n briodol gyda Gwasanaethau eraill ac adrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd Gwasanaethau Tai a'r Grŵp Tir ac Asedau mewn perthynas â unrhyw gyfleon sydd wedi eu cyflwyno gan gwmnïau/ddatblygwyr.

Cyn cytuno'n ffurfiol gydag unrhyw ddatblygwr i symud ymlaen gyda datblygiad byddwn yn cynnal asesiad hyfywdra ariannol ar y datblygiad yn unol â'r broses sydd eisoes wedi ei gyflwyno i'r UDA a'r BGT ac wedi ei gymeradwyo gan y Swyddog Adran 151.

Cyn cytuno'n ffurfiol gydag unrhyw ddatblygwr i symud ymlaen gyda datblygiad byddwn hefyd yn cynnal asesiad diwydrwydd dyladwy ar y datblygwr, hynny yw a oes gan y datblygwr y gallu ariannol ac adnoddau i fod yn ymgymryd â datblygiad o'r maint hyn ar yr adeg hon.

Wrth ddilyn y dull hwn o ddatblygu tai Cyngor newydd mae'r risgiau cysylltiedig â datblygu yn eistedd gyda'r datblygwyr ac mae'n cael ei weld yn ddull diogel o ddatblygu nifer uchel o dai newydd o'r ansawdd disgwyltiedig ac yn gymharol gyflym.

Os na fyddwn yn llwyddo i ddefnyddio ein cap benthyca sydd oddeutu £13m mae peryg bydd Llywodraeth Cymru yn trosglwyddo hwn i Awdurdod Lleol arall yng Nghymru.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae llwybrau eraill o ran datblygu tai Cyngor newydd eisoes wedi eu cymeradwyo, mae'r rhain yn cynnwys prynu cyn dai Cyngor yn ôl, adeiladu tai Cyngor newydd ar diroedd yr CRT ac adeiladu tai Cyngor newydd ar diroedd sydd eisoes ym mherchnogaeth y Cyngor.

Mae'r dull hwn yn ychwanegol i'r dulliau hyn.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

C1. Mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith gan ei fod yn ddull newydd o bwrcasu/datblygu tai Cyngor newydd.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Mae'r Cyngor llawn wedi cymeradwyo Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai sy'n cynnwys rhaglen ddatblygu tai Cyngor newydd.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

D1. Ydi – o fewn Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai 2017-47 sydd wedi ei gymeradwyo.

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Cyflwynwyd yr adroddiad i gyfarfod yr UDA ar ur 20fed o Dachwedd. Yn gefnogol i'r argymhelliad.
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Mae'r Swyddog Adran 151 yn hapus gyda'r rhagdybiaethau ariannol sydd wedi eu defnyddio ar gyfer asesu hyfywdra ariannol datblygiadau newydd.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	Yn gefnogol i'r argymhelliad. Maent wedi cynnig addasiadau i Gyfansoddiad y Cyngor fel sydd wedi ei nodi yn yr adroddiad.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Heb ymgynghori.
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Heb ymgynghori.
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

1	Economaidd	Mae Cynlluniau Cyfalaf y Cyngor yn mynd drwy drefniadau caffael y Cyngor ac yn defnyddio Value Wales i fesur buddiannau Cymunedol gan felly
----------	-------------------	---

		dderbyn cefnogaeth y Gwasanaeth Adfywio Economaidd a Chymunedol.
2	Gwrthdlodi	Mi fydd darpariaeth o dai newydd yn cynnig cartrefi clud ar gyfer y mwyaf anghenus o fewn ein cymunedau.
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:

Dim.

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

This page is intentionally left blank

DDIM I'W GYHOEDDI

NOT FOR PUBLICATION

Moderneiddio Ysgolion Môn – AAS/ ABA ar gyfer ardal Llangefni uchaf
Modernising Anglesey Schools – SOC/OBC for the upper Llangefni area

PRAWF BUDD Y CYHOEDD
PUBLIC INTEREST TEST

Paragraff 14 Atodlen 12A Deddf Llywodraeth Leol 1972 Paragraph 14 Schedule 12A Local Government Act 1972	
Y PRAWF – THE TEST	
<p>Mae yna fudd i'r cyhoedd wrth ddatgan oherwydd / There is a public interest in disclosure as:-</p> <p>Mae'r papur sy'n atodol yn cynnwys gwybodaeth masnachol sensitif am y prosiect.</p> <p>The attached paper contains commercial sensitive information.</p>	<p>Y budd y cyhoedd with beidio datgelu yw / The public interest in not disclosing is:-</p> <p>Gwybodaeth yn ymwneud â materion ariannol neu fasnachol unigolyn penodol (gan gynnwys yr Awdurdod sy'n dal y wybodaeth).</p> <p>Information relating to the financial or business affairs of any particular of any particular person (including the authority holding that information).</p>
<p>Argymhelliad: *Mae budd y cyhoedd wrth gadw'r eithriad yn llai o bwys na budd y cyhoedd wrth ddatgelu'r wybodaeth [* dilewch y geiriau nad ydynt yn berthnasol]</p> <p>Recommendation: *The public interest in maintaining the exemption does not outweigh the public interest in disclosing the information. [*delete as appropriate]</p>	

This page is intentionally left blank

Document is Restricted

This page is intentionally left blank